

سنت دادو دیال

سنت داد و دیال

کاشینات اُپا دیا

فقیر طارِق حیات

سکر ، $10\frac{10}{13}$

سڀ حق واسطا قائم

سنڌ دادو ديال

ارپڻ پٿر

پرم سنڌ حضور مهاراج چونسنگھ جن جي

شيوا ۾

سڪ ۽ شرڏا سان ارپڻ ڪيل

چيائيندڙ:-

ايس. ايل. سونڌي

سڪرائري

راڌا سوامي ستسنگھ، بيباس

پوسٽ آفيس،

ديوا بابا جڳمل سنگھ

ضلع امرتسر (پنجاب)

بھراون چاپو آڪٽوبر ۱۹۸۱ ڪاپيون ۷۰۰۰

سيوگه سيوا ڪر ڊرڻ، هر ٿڌ ڪڇڙ نه هوءَ،

تون هڻم ٿڌسي بندگي، ڪر ٺهه جانم ڪوءَ.

دادو- ساڪي، صفحو ۲۵۲

چيائيندڙ:-

راڌا ڪرشن پريڊاس

امر پارت پرنٽنگ پريس

هائي پائا، آجهير

پومکا

ستگرو مهاراج چر سنگھ جن جي هدايت اَنوسار اَنگريزيءَ
۾ ڀارت ۽ يورپ جي ستن جون ٻائون ڇهجي چڪيون آهن
۽ ڪي ڇهن ٻيون. اهي ڏاڍيون لوڪ پر ڏاڍا آهن
۽ هنديءَ ۾ به ڇهائون ويون آهن. ان مالا ۾ سنت نامدور،
تلسي صاحب ۽ ميران جون رچنائون پرڪاشت ڪيون ويون
آهن. سنت دادو دهل ان مالا جو هڪ گل آهي.

هوائي وشو وڌائي جي درشن وڌائي جي راجراج ڊاڪٽر
ڪاشي نات اپاڏاهه گهڻي محنت ڪري دادو دهل تي
اَنگريزيءَ ۾ پستڪ لکيو ۽ پوءِ ان جو هندي انواد ڪيو.
اسين شري اپاڏاهه جا ان پريم پري شيوا لاءِ شڪرگذار
آهيون.

دادو دهل صاحب اڪبر بادشاهه جي وقت جا شيد مارڻي
سنت هئا. هنن جي ويچارن اڪبر تي گهرو ۽ گهائو اثر
پيدا ڪيو. پنهنجي گروه جي راجا اَنوسار احمدآباد مان راجستان
۾ اچي هنن شيد مارڻ جو پرچار ڪيو. دادو صاحب جون
ساڳيون ۽ شيد بلڪل سرل ۽ صاف آهن ۽ سڌو هردي ڪي
ڇهن ٿا. اهي ڳائي به سگهجن ٿا.

هن پستڪ جو سنڌي ترجمو شري چوهڙ مل ڪيو ۽
شري منگهارام دهل اجمير نواسي ڇپائڻ جو پـرـيـٺـ ڪيو.
سنگت جي ان پريم پري شيوا لاءِ اسين سندن شڪرگذار
آهيون.

ڊيرا بابا جمل سنگھ

ضلع امرتسر (پنجاب)

آڪٽوبر ۱۹۸۱

ايس. ايل. سونڌي

سيڪريٽري

راڌا سوامي ستننگه بياس

ليڪڪ جي طرفان

’جي پنهني تي پوڄي، تن کي امڪ ٿا،
سڀ سادن کي امڪ ٿا، اي ٻچ کي ٻارھ ٻاٺ‘.

سڀني ٻورن سنڌ ۽ مهاڻائن جي هڪ ئي سکيا آهي ۽
اها ٻاڪل سلس ۽ سرل آهي ۽ ڪنهن به ٻورن سنڌ جي
اڀدش کي پڙهڻ سان هڪ ئي مقصد سامهون اچي ٿو ۽ الڳ
الڳ سنڌ جا اڀدش هڪ ٻئي جي ٿاڻيد ڪن ٿا. ان ڪارڻ
ان ڳالهه جي سمجهه اچي وڃي ٿي ته الڳ الڳ اڀدش ۽ وقت
جي سنڌن مهاڻائن هڪ ئي ڀرم ستم جو سندن اڀدش ڏٺو آهي ته
پوءِ سندن سکيا ۾ اسانجو وشواس ڀڳو ۽ ڀڃڻو ٿي پوندو.
پر اهو ثابت ڪرڻ لاءِ ته سڀني ٻورن سنڌن جو مقصد هڪ
ئي آهي، انهيءَ لاءِ اسانجي سامهون سندن سکياڻن جو ڪو
سؤلو ۽ سرل سنگرهه اچڻ کپي جو آسانيءَ سان ملي سگهي
۽ ٻاڪل لوس ۽ صحيح هجي. ان مقصد جي پوريائيءَ لاءِ
موجوده سنڌ ستگرو مهاراج ڀرلسنگهه جن جي هدايت الوار
ڀارت ۽ ڪجهه ٻين ڏانهن جي مشهور سنڌن جي ٻورن ۽
اڀدش تي مختصر پر حقيقتن تي ٻيڻل ٻسٽڪ ٺهڻ ڪرڻ
جي رٿا تي ڪارڻ هلي رهيو آهي. انهن اڀدش کي صحيح
روپ ۾ پيش ڪرڻ جي ارادي سان ان ٻوڄنا جي الوار
الڳ الڳ سنڌن جي اصلي اڀدش کي ئي هونءُ (يا ٻاشا
عاهدي هٿ ڪري انهن جو صحيح ترجمو ڪري) پيش
ڪرڻ جو انتظام ٿي رهيو آهي. سورهن صديءَ جي
پرسٽ سنڌ دادو ڊيال تي لکيل هي ٻسٽڪ انهيءَ رٿا جو
هڪ حصو آهي.

سڀني ٻيڻل سنڌن جي سکيا ساڳي آهي. جيڪي لوڪ،
مارگ جي وچ ۾ ئي لڪي ٻيا آهن انهن جون ڳالهيون محل
لنهن کانين.

دادو ڊيال صاحب جي ٻاٺيءَ جون ڪيترا ٻسٽڪ
هاڻي ڊولاري لپي ۾ موجود آهن. ڪجهه ٿورن نثر جي ٻسٽڪن
ڪارڻ انهن ۾ خاص فرق ڪونهي. موجوده ٻسٽڪ ۾ دادو
ڊيال جي ٻڌن جو سنگرهه مون پبلوڊئر پريس الله آباد جي
طرفان ابن ٻاگن ۾ ڇپيل ”دادو ڊيال جي ٻاٺي“ (۱۹۶۳-۱۹۷۴)
مان ڪم آهي. اهي ٻئي ٻاگا پراچين ۽ وشواس ٻوڳهه هڪ سان
لکيل ٻوڳن جي آڌار تي ٺاهيل آهن ۽ اڄمير مان ڇپايل
ٻنڌت چندرڪا پرساد جو مشهور ٻسٽڪ به نهايت ڪارائتو
ٿاڻ ٿيو.

ٻڌن جي چونڊ ۽ وشين کي سلسليوار ڪرڻ جو ٻورو خيال
رکيو ويو آهي. نهايت سندر ۽ سکياڻاڪ ٻڌن سان پڙهڻ
پوري ڪتاب مان، صرف ٿورن ٻڌن کي چونڊڻ ڏاڍو اڻانگرو
۽ مشڪل ڪم هو، پر انهن ڪرڻ سان ان مان ٻهڻڻ من پسند
۽ سکياڻاڪ ٺهڻو پراڻ ٿيو.

جيڪي قدر مون کي ڄاڻ آهي ته دادو صاحب جي سؤ
في صدي روحاني سندن کي صاف ۽ سلسليوار روپ ۾ پيش
ڪرڻ وارو ڪوبه ٻيو ٻسٽڪ انگريزي يا هنديءَ ۾ ڪونهي.
حقيقت اها آهي ته دادو صاحب تعليم ڏانهن ڪو نه هو ۽ نه
ڪنهن مٿ ٻاڻ ٻيڻ ۾ سکيا حاصل ڪئي هئائين. انڪري
هنجي نهايت ڳوڙهي ڳيان سان پڙهڻ اڀدش جو راز صرف
عقل ٻڌيءَ جي دواران سمجهي نه سگهيو. صرف انهيءَ ٻڌيءَ
کي ان راز جو ڳيان ٿي سگهي ٿو جو ڪنهن ٻوري سنڌ
جي صحت ۾ آهر هوندو ۽ جنهن کي ڪنهن سنڌ مهاڻا
جي ڪرڻا سان هڪ نئين انٽرڊرشن ملي هوندي.

هن ٻسٽڪ جو هندي ڇاپو ”سنڌ دادو ڊيال“ خاص
طور دادو ڊيال تي انگريزيءَ ۾ ڇپيل ٻسٽڪ جو هندي
اٺاڻ آهي. سنڌ دادو ڊيال جي ٻاٺي اٺاڻ روحاني رٿن

جو هڪ پندار آهي. پستڪ کي مختصر ڪرڻ جي خيال سان
 انهن رٿن مان صرف ڪجهه رٿن انگريزي ڪتاب ۾ ڏنا
 ويا آهن. ان پستڪ جو هندي آئوڊ ڪرڻ وقت جڏهن
 دادو صاحب جي اصلي پاڻي ۽ ڪي پڙهڻ جو وري هڪ ٻيو
 موقعو مليو ته سندن نهايت سندس دل کي موم بڻائڻ وارن
 پڌن مان ڪجهه ٻيا پڌ هندي پستڪ ۾ جوڙڻ نهايت ضروري
 سمجهيو ويو. نتيجو اهو لکتو جو هندي پستڪ ۾ دادو
 صاحب جا ٿورا ٻيا پڌ ڪٿي ڪٿي جوڙيا ويا آهن. انهن
 پڌن کي جوڙڻ وقت مضمونن جي رٿا قائم رکڻ لاءِ پڌن جي
 سلسلي ۾ ٿوري ٿور ڪجهه ڪٿي وٺي آهي ”جهوت گروه
 جي ضرورت“ ۾ هڪ نئون ٻيو سرو ”پورو سنت ستگروه
 جو مارگ“ جوڙيو ويو آهي ۽ انگريزي پستڪ ۾ جهڪي
 چڪون رهجي ويون هيون، اهي سڌاريون واپس آيون.

آشا آهي ته پستڪ جو هي سڌاريل هندي ڇاپو ڪارائتو
 ثابت ٿيندو.

آخر ۾ مان ڊاڪٽر ڪرپال سنگھ نارنگ صاحب، رٿابرد
 وائيس چانسلر پنجاب يونيورسٽي، پٽيالا جو شڪرگذار آهيان
 جنهن مولڪي هن پستڪ (انگريزي ۽ هندي ۾) لکڻ جي
 شورا جو شرف بخشيو.

ڪاشميريات اڀاڏيا

جنوري ۱۱، ۱۹۸۰

اڌمڪش، درشن واپار
 هوائي وشنو وديا
 هولوڙو، هوائي
 (اميرڪا)

وشب سؤچي

ارپڻ پتر

پڙمڪا

ليکڪ جي طرفان

سنت دادو ديال جو جيون ۽ چرتر

سنت دادو ديال جا اُپديش

سنت دادو ديال جا سنگره ڪيل ڪجهه شبد

منش جنم جو مقصد

۱. پرمالما جي پراپتي

۲. دمار نه ڪر

۳. ماها جال

۴. جاڳڻ جي مهما

۵. ستگروه بنا زندگي بیکار آهي

پرمالما اسانجي اندر آهي

۱. پنڊ جي آندڙ برهمانڊ

۲. انٿرمڪي پوڄا

۳. آندڙن صفائي (شڌي) کان سواءِ مالڪ جو

میلاپ ناممڪن آهي

۴. پڳت کي پڙ ڪونهي

زندهه گروه جي ضرورت

۱. گروه ۽ گوبند هڪ ئي آهن

۲. گروه جي پوڄا ئي پرمالما جي پوڄا آهي

۳. دماره سروب پوري گروه جي ضرورت

۴. پورن سنت ستگروه جو مارگ

سنڌنگ جي اهميت

۱. سنگت جو اثر ۶۰
۲. آلمڪ شدي ۽ ايشور ساڪمانڪار ڪرڻ جو سائن ۶۱
۳. اڳيالي سنڌنگ جي مهما کان پيشتر آهن ۶۴

نام پڳتي

۱. شيد يا نام جي مهما ۶۶
۲. نام پڳتيءَ جو عجب آڱر ۶۸
۳. سورن ۷۲

سچو ڀرير

۱. سچي ڀرير جو سروب ۷۷
۲. سچي ڀرير جي قيمت ۸۰
۳. سچي ڀرير جي راه ۸۴
۴. سچي ڀرير جو قل ۸۹

من

۱. من کي وس ڪرڻ جي ضرورت ۹۲
۲. من کي وس ڪرڻ جو آياء ۹۷

ڪرم

۱. ايشور جو لواء ۱۰۱
۲. آواڻون ۽ پڊر ۱۰۳
۳. شراب ۽ ماس آهار جي منع ۱۰۵
۴. ڪرم ڪانڊ جو ڪنڊن

۱. ٻاهرين آدمير ۽ ڌارمڪ ڀاڪند ۱۰۹
۲. ٻاهر مڪي ڪرمانون فضول آهن ۱۱۱

۱. واسطو رکندڙ ڀستڪ ۱۱۷
۲. سنڌي ڪتابن جي لسٽ ۱۱۹

سنت دادو ديال جو جيون چرتر

”دادو هنس رهڻم سڪ ساگر، آبي ڀر اڳار.“

سنت، جي لسان ذات جا سڀ کان وڌيڪ گهڻگهرا ۽ شينڪ آهن، جي صرف ٻر اڳار لاء هن سنسار ۾ آچن ٿا. تواريج نوس عام طور آلهنڪي نظر انداز ڪندا آهن. سنت لڳاتار ٻر اڳار جي ڪارڻ ۾ مشغول هئڻ سبب پنهنجي زندگيءَ جو ايمان ڪونه لکندا آهن. ان لاء نه هينڪي ڪا فرصت هوندي آهي ۽ نه ان بابت ڪنهن ڪا چاهيا هوندي آهي. انڪري ئي سندن جيون جي گهڻائين جي ٻاري ۾ اڪثر ڪري اڻڄاڻائي ٻڙي رهي ٿي، جا اڳتي هلي واد وواد جو مضمون ٿي پوي ٿي. سنت دادو ديال جي سنهڙ ۾ ليڪ لاهائي ڳالهه پوريءَ ريت نهڪي ٿي آهي جا ڪير ۽ ٻين مهائمان جي سنهڙ ۾ پڻ لاڳو آهي.

دادو ديال جي جنم لستان، جنم جي تاريخ، نالي، ذات، مائا پٽا، گرو، سکيا، دؤرن ۽ چولي چڱڻ جي وقت بابت، ڀارت ۽ پنهنجي ودوانن هڪ ٻئي کان مختلف پنهنجا اٽيڪ ويچار ظاهر ڪيا آهن ۽ ڪنهن هڪ جي خلاف ٻئي راءِ جي تائيد ڪرڻ لاء شايد ئي ڪو ٻورو تراراضي ثبوت موجود آهي. اٽيڪ مت متالترن ۾ هيٺ لکيل ويچار دادو صاحب جي موجوده پرنسپل ۾ مڃيا وڃن ٿا جن کي دادو پنٿي پشڪر نواسي سوامي نارائنداس پڻ مڃين ٿا.

احمدآباد جي لوڏي رام لاگر نالي پراهمڻ، جو ڪهه جو واپار ڪندو هو، ان کي ڪوبه ڀت ڪونه هو. هو پوڄا پاٽ بلڪل لکن سان ڪندو هو ۽ کيس جيڪي به ساڌو مهائما ملندا هئا، انهنجو درستڪار ۽ شيوا رهو ٻاڙو رکي ڪندو

هو نه هو سندس پٽ ملڻ جي ڪاميا پوري ڪن. هڪ
ڏينهن ڪو مهاڻا هن وقت آيو ۽ لوڏيوار جي شيوو ڀڳتيءَ
سبب راضي ٿي چوڻ لڳو، ”تون هرروز وانگر سڀاڻي
صبح جو ساڙم تيءَ لڏيءَ ۾ سنان ڪرڻ وڃج. اتي پريءَ
جي دها سان ٽنهنجو مدورڪ پورو ٿيندو.“ ٻئي ڏينهن پريات
جو جڏهن لوڏيوار لڏيءَ تي سنان ڪرڻ ويو ته لڏيءَ جي
وهڪري ۾ وهندڙ هڪ ڪمڙ ۾ کيس هڪ ٻالڪو مليو. اهو
ڏسي هنجي خوشيءَ ۽ حيرت جي حد ٿي نه رهي. هو
ڏاڍي پيار وڃان ٻار کي کڻي گهر آيو. سندس استري ٻار کي
ڏسي نهايت ئي خوش ٿي ۽ عالم آشڪار آهي ته جيئن ئي
هن ٻار کي ڳوڙ ۾ کنيو ته سندس لڏن ۾ کير پوڄي آيو.

پر رجب ۽ دادوءَ جي ٻين شين ۽ دبستاني مذاهب جي
مطابق دادو جنم کان مسلمان هو ۽ هنجو ڏندو پڇاري (ڪهه
پڇا) جو هو. وچين سمي جي پياريه رهيواد جو ودوان
شتهيو هن سمن به هڪي مسلمان مڃي ٿو. سمن موجب دادو
جن جو اوائلي نالو دائود هو. سندن استريءَ جو نالو حوا هو
۽ کيس ٻه پٽ ۽ ٻه ڌيئرون هيون.

دادوءَ جو جنم ۱۵۴۴ع ۾ ٿيو هو ۽ ديهلف سنه ۱۶۰۳ع ۾.
دبستان ۾ دادوءَ جي ڏنڌي جو نالو نڌاف (جو پڇا جو
عربي نالو آهي) درج ٿيل آهي.

پنڌت سڌاڪر دويدي هڪي بنارس جو مڇي ٽاپ
ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ٿو ۽ سندس نالو ’مهاڻي‘ ٻڌائي

هسيءَ ڪٿا ڪبير صاحب جي پيداش واري ڪٿا سان
ڪافي ڪجهه ميل کائي ٿي. ڪبير صاحب جنم لاءِ پٽ
اهو چيو وڃي ٿو ته ٻالڪي جي روپ ۾ ڪاشيءَ جي لهر
ٽالا ٽلاه مان نيمو ڪوريءَ کي مليا هئا، جنهن هنجو پالن
پوشن ڪيو.

ٿو. ان جي ثابتيءَ ۾ دويدي دادوءَ جي هيٺ لکيل ست
پيش ڪري ٿو:-

دادو موت مهاڻي، گهٽ گهٽ موت ڪر ڪاڻي.

ان آڌار تي هو چوي ٿو ته دادو هاڻي ڪڍڻ لاءِ چمڙي
جون پخالون سڻ وارو، مهاڻي نالي مڇي هو. پر اڄ جي
ودوان موجب اهو ويچار بلڪل مڃڻ جوڳو نه آهي. دادو
هاڻيءَ جي ڪهڙن ئي ٻين ڇاڻن ۾ ’موت مهاڻي‘ جي بدوان
'موتا مهاڻي' لکيل آهي. موتي جي معنيٰ رشت پشت يا
پرڳڻو آهي ۽ مهاڻيءَ مان بلوان هٽڻ جو مطلب نڪري ٿو.
موت لفظ جي معنيٰ مڇي ڪڍڻ ۽ مهاڻي ڪڍڻ کي نالي ۾
تبديل ڪرڻ بلڪل صحيح ناهي ۽ ٽاليد ۾ ڏنل مٿين ست جي
معنيٰ سان به اهو نٿو ٺهڪي.

هن ئي دادو نالو ڪيئن پيو ان باري ۾ به متحيد آهي.
شتهيو هن سمن جي ويچار جو ذڪر ٿي چڪو آهي، جنهن
موجب دادوءَ جو اوائلي نالو ”دائود“ هو، جو پري اهو نالو
دائود مان بدلجي دادو ٿيو. ٻيءَ ويچار ڌارا موجب هاڻي کان
ئي دادو صاحب جي عادت پنهنجو سامان ٻين کي دان ڪري
جڏڻ جي هئي. هنن جي اها ڏينڻي جڏڻ جي سخاوت جي
رغبت جي ڪارڻ سندن مائا پتا هنجو نالو دادو رکي ڇڏيو.
(فارسي آکر ددن جو مطلب آهي ڏيڻ.)

ڪن ماڻهن جو ڄاڻن به چوڻ آهي ته ڇو ته دادو سڀني
ماڻهن کي پيءُ ڪري سڏيندو هو، انڪري ماڻهو کيس پيار
مان پنهنجي ٻوليءَ ۾ دادو چوڻ لڳا.

جيئن به هجي، هن ڪتاب جو مکيه مقصد آهي دادوءَ جي
سڀني ئي روشني وجهڻ. تنهنڪري هنن جي جنم، ذات ۽
نالي سان لاڳاپو رکندڙ مختلف رايون جي آسان لاءِ خاص اهميت
ڪانهي.

دادو جن جي ٻيڙي ۽ رحمدلي ڪارڻ سندن لالي سان دنيا ۾ اکر ڳنڍيو ويو. عيبت لکيل گهڻا هنن جي نهايت اعليٰ درجي جي ڪميا ۽ دنيا کي چڱيءَ طرح ظاهر ڪري ٿي :-

هڪ دفعي جي ڳالهه آهي ته ٻه برهمڻ جڳياسو دادو صاحب کان دڪشا وٺڻ ۽ سندن شينگ ٻڌڻ لاءِ پهچا ڪندا پئي آيا. جڏهن هو سندن ڪتيا جي ويجهو پهتا ته هنن کي هڪ اڳياڙي مٽي وارو ماڻهو سامهون ايندو ڏسڻ ۾ آيو. اڳياڙي مٽي واري کي ڏسڻ هنن هڪ اُٻسڻ سمجهيو. ان اُٻسڻ جي اُتر کان ٻچڻ لاءِ پاڻ کي دور ڪرڻ لاءِ، هنن ان ماڻهوءَ جي مٽي تي نونگا هڻيا ۽ پوءِ ان ماڻهوءَ کان ٽي دادو صاحب جو ڏس پتو پڇيڙو. هن پاسي واري ڪتيا ڏانهن اشارو ڪيو ۽ پنهنجي وات ورتي.

جڏهن ٻئي برهمڻ ڪتيا وٽ پهتا ته ڪن پتو پيو ته دادو صاحب ٿوري دير لاءِ ڪٿي ٻاهر نڪتا آهن. ڪجهه وقت بعد جڏهن دادو صاحب آيا ته برهمڻن ڏٺو ته هي ته اهوئي ماڻهو آهي جنهنجي مٽي تي هنن نونگا هڻيا هئا. ڏاڍو لهجي ٿيا ۽ پڇتاءُ ڪندي هو ٻار ٻار دادو صاحب کان معافي گهرون لڳا. دادو صاحب هنن کي تسلي ڏيندي سهج سياه سان منهنجي ڪن چوڻ لڳا، ”پائي! جڏهن ڪوبه گراهڪ هڪ معمولي مٽيءَ جو دلو وٺڻ ويندو آهي ته هو ان کي وڃائي ڏسندو آهي ته دلو ڀڳل ۽ ڪونهي پر توهين ته ڪرو ڌارڻ ڪرڻ لاءِ آيا آهيو، اوهان لاءِ اهو بلڪل مناسب آهي ته ڪرو ڌارڻ ڪرڻ کان اول توهين هن کي چڱي طرح وڃائي ڏسو ته هو ڪيئن آهي.“

دادو صاحب جي پوڄا آڻيندو دادو پنهنجي ڪرو ورتائين (اڏڻ) سان ۱۱ ورهين جي ڄمار ۾ ملو جڏهن هو پنهنجي

دوستن سان ڪانگريا تلاءُ وٽ راند روند ڪري رهيو هو. ان ٻزرگ جي ليجسوي ۽ گهڻي شخصيت کي ڏسي ٻيا ٻار نه پڇي ويا مگر دادو نياز ۽ نوڙت سان هنن وٽ ويو ۽ چيڪو وٺڻ هڪ پئسو هو، سو پيٽا ڪري رکيائين. مثالاً، دادوءَ جي سادگي، اُٻسڻهائي ۽ چل ڄل رهند شادا ڏسي ڏاڍو ٻرسڻ ٿيو. هن دادوءَ کي پوساد ڏنو ۽ دنيا ڏسڻ سان هن جي مٽي تي هڪ وڪرو، جنهن سبب دادوءَ جي شير ۾ روحانيت جي هڪ لهر ٿيڻي وئي.

ستن سالن کانپوءِ، جڏهن دادو اڏڻهن سالن جو هو ته ڪيس ٿوري ڪروڙ روشن ڏٺو. دادو ان وقت پورو اوسا پائي چڪو هو لهنڪري هنکي ڪروڙ ان ٻزرگ جو راجستان ۾ وڃي پرچار ڪرڻ جو حڪم ڏنو. ان واقعي بعد دادو صاحب جي ڄمڻ ۾ هڪ وڏو ٿورو آهي ويو. ان کان پوءِ هن جو سارو ڄمڻ گهري سادگي ڪرڻ، سچن جڳياسن کي روحاني سچي جي سکيا ڏيڻ ۽ لڳاتار پنهنجي وڏندڙ سڪن شهر ڪن جي واپسي ڪرڻ تي جڳهه جڳهه وڃي ماڻهن کي ان اثر مارڻ جو پرچار ڪرڻ ۾ لڳو.

ڪن وڏوائن جو چوڻ آهي ته دادوءَ جو ڪرو شمع اڏڻ هو جو قادري نوري جو هڪ صوفي درويش هو ۽ جو دادوءَ جي حواليءَ واري اوسا جي شروعات ۾ ڏنڊهه هو. شمع اڏڻ اڪبر بادشاهه (۱۵۴۲ کان ۱۶۰۵) جو سمڪالين هو ۽ هن جا پوڄا اڄ به جڳمڳ پوسان سالن ۾ موجود آهن.

اولهن سال جي ڄمار ۾ دادو صاحب احمدآباد کي الوداع ڪئي ۽ ۲۰ سال لڳاتار گجرات ۽ راجستان جي وچ ۾ هر جڳهه تي گهمندا، ۲۰ سالن جي عمر ۾ سڀني پيٽا، جو راجستان جي مشهور لوڻ جي وٽ سڀني جي ڪناري تي وڃي آيا. ان سال ۱۲ سال رهيا.

جيتوڻيڪ دادو صاحب گرهستي هئا ۽ سٺو ڪم ڪندڙ صاحب وانگر پنهنجي خانداني زندگي مان پنهنجو گذر بسر ڪري گرهستي جيون گذاريندا هئا، پر سندن چٽ سڌاڻين پرماتما جي گهري پگڙي ۾ لڳل هو ۽ پرماتما جي ڪرپا جو آسرو وٺي پنهنجي زندگي گذاريندا هئا. سندن عقيدتي موجب هن مارگ ۾ هڪ ڦهلائي کائڻ بلڪل واجب ڪونهي.

دادو روجي رام هئا، راجق^۱ راجق^۲ همارا،
دادو اُس پرساد سون، پوشيا سب پروار.
مانگه نه کائڻ نهين جگه آسا.

سندن پريوار ۾ سندن پٽي، ٻه پٽ ۽ ٻه ڄاڙيون ڌيئرون هون. پاڻ جڏهن پنهنجن سالن جا هئا ته سندن وڏي پٽ جو جنم ٿيو، ننڍو پٽ ان کان ۲ سال پوءِ ڄائو ۽ ان کان ۲ سال پوءِ ٻئي ڄاڙيون ڌيئرون ڄائون. بعد ۾ سڀني کي دادو صاحب ڏکڻا ڏني.

ٿوري ئي عرصي ۾ دادو صاحب گجراتي، فارسي ۽ سنسڪرت جي چڱي چوڪي ڄاڻ حاصل ڪئي پر اها پوري ڄاڻ پنهنجي نه سگهي آهي نه هن لاهو آبهاس ڪنهن اسڪول يا مڪتب ۾ نيمائتي روپ ۾ وڃي ڪيو يا اها وڌيا پاڻمرادو سکيا ڪيئن به هجي پر اڳ ۾ اسٽان جي پالرا ڪرڻ سبب سندن پاشائن جي ڄاڻ ۾ ڪافي ترقي ٿي هوندي. هن جي ٻائيءَ ۾ ڪم آندل ڪيترين ئي ٻولين جي لفظن ۽ سندن اوچي معيار وارن ڪوٺائن مان اهو بلڪل ظاهر ٿو ٿئي. ان کان به وڌيڪ سندن ٻائيءَ ۾ جيڪو جوش، پختائي ۽ دل کي جهلڻ جيڪا شڪتي آهي اها اوچ اندروني رسائي ۽ اعليٰ روحاني منزل بنا مڪن ٿي نٿي سگهي.

دادو ديال جي باري ۾ ڪيترن ڪرامتي گهٽڻن جو ذڪر اچي ٿو، جيتوڻيڪ سندن لاءِ انهن جو ڪو به مهتو ڪونه هو ۽ هو اهو ڪڏهن به زبان تي ڪونه آڻيندا هئا. هو ڪي به چمڪار ڏيکارين ٿا. هنن جي ويچار موجب سٺ پرماتما سان ملي هڪ ئي ويندا آهن، تنهن ڪري پرماتما قدر ٿي سگهن ۽ هنن جي پرامي شيوڪن جي خاص طور سان سهيل ڪندو آهي، پر عام ماڻهو ان کي ڪرامت ڪري سڏيندا آهن. ان باري ۾ پنهنجي پاڻ کي هن ريت ظاهر ڪن ٿا:-

ڪرڻ ڪراوڻ سائيان، جن دييا اڻڄوڻا،
دادو بنڊا بيچ هئا، سويا ڪون موجود.

دادو جي جيون جي ڪجهه اهڙين گهٽڻن جو آسپس هيٺ مختصر ورڻن ڪريون ٿا:-

سائين ۾ اچڻ کان پوءِ، ٿورن ئي ڏينهن ۾ دادو صاحب جي سکيا ۽ هنن جي رهڻ ڪرڻ جي ڀنگه کي ڏسي اتي جا هندو ۽ مسلمان هنن سان ناراض ٿيڻ لڳا، ڇاڪاڻ ته دادو صاحب پاڻ کي ڪنهن به ڄاڻي يا قوم جو نه مڃيندا هئا، ذات پات جي پيد کي نظر انداز ڪندا هئا. مورتي پوڄا، آبهاس، ورت ۽ ٿيڻ پالرا جو ڪندڻ ڪندا هئا ۽ ڪنهن به خاص ڌارمڪ پوشاڪ کي آجايو سڏيندا هئا. تنهنڪري ماڻهن اتي جي عملدارن وٽ شڪايت ڪئي ۽ هنن جي برخلاف سخت ڪارروائي ڪرڻ جي طلب ڪئي. انڪري اختياري وارن فرمان جاري ڪيو ته جيڪو به دادو صاحب وٽ ويندو ان کي پنج سؤ رپيا ڏنڊ ڏيڻو پوندو. ان حڪم جي باوجود به به پرامي شيوڪ دادو صاحب جي درشن لاءِ گهي آيا. دادو صاحب کين سمجهايو ته هو سرڪار کي پنج سؤ رپيا

ڏنڊ طور ڏيئي، پنهنجي موڙي آڃاڻو برباد نه ڪن. ان تي مرادن اتر ڏنڊ نه جيستائين اسان وٽ پيسا هوندا، تيستائين ڏنڊ ڏيندا رهنداسين ۽ توهانجي انمول درشن ۽ ستسنگ جو لاپ وٺندا رهنداسين. هي نه سچ ۽ ڇڪتاڻ سڄو سستو سودو آهي. هنن جي اهڙي شرڏا، پڳتي ۽ محڪم ارادو ڏسي دادو صاحب ڏاڍو پرسن ٿي فرمايو ته محڪم نامي کي بالڪل غور سان پڙهي، پوءِ ئي ڏنڊ ڏجو. جڏهن انهن پرايمه ششن کي پڪڙي ڪچهريءَ ۾ پيش ڪيو ويو ۽ هنن جو قصور ثابت ڪرڻ لاءِ محڪم نامو پڙهيو ويو ته ان ۾ هن ريت لکيل هو: ”جيڪو به دادوءَ وٽ نه ويندو ان کي پنهنجي سؤ روپيا ڏنڊ ڏيڻو پوندو.“ اهو ٻڌي سڀ عيرت ۾ پئجي ويا ۽ پنهنجي پرايمه کي اُرت تي آزاد ڪيو ويو. ششن چيو ته هن محڪم نامي انوسار پنهنجي کي ڇڏي، باقي ٻين سڀني کي ڏنڊ ڏيڻو ڪهي.

هن گهٽيا ڪري کي ماڻهو ائين سمجهڻ لڳا ته دادو جن سڄا مهاڻا آهن. پر سائبر مسلماني حڪومت جي هٿ هٿ هو ۽ اُتي جي مسلمان حاڪمن لاءِ دادوءَ کي سچو نثير ڪري مڃڻ مڪمل هو. اڄمير جو هڪ قاضي سائبر جي دؤري تي آيل هو. هو قرآن شريف هٿ ۾ کڻي دادو صاحب وٽ ويو ۽ کين ڏمڪائي پڇڻ لڳو ته خدا کي رام سڏي ڪفر جو ٻيو ڪمائين؟ رام کي پوڄڻ وارو نه ڪافر هوندو آهي. دادو صاحب جن پنهنجي ڳالهه نمروا پر محڪم ارادي سان صاف ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي ۽ ڪافر جو اُرت هن ريت ٻڌايائون:-

سو ڪافر جو بولي ڪاف، دل اڀڻا نهين راکڻه صاف ۽ سائين ڪو پهچائي ناهين. ڪوڙ ڪپٽ سڀ اُس هي ماهين.

انهيءَ ئي قاضي پاڻ وڌيڪ ناراض ٿي ايترو سمجهڻ لڳا ته ان تي دادوءَ ورائي ڏني.

**قاضي قجا نه جانهي، ڪاڪڊ هات ڪٽيب،
پڙڻا پڙڻا دن گئي، پيتر ناهين پيدا.**

اهو ٻڌي قاضي بالڪل غصي ۾ اچي دادوءَ جي منهن تي مڪ هڻي. دادوءَ ان جي موت ۾ نڪي ڪجهه ڪيو ۽ نه ڪا ناراضگي ظاهر ڪئي، بلڪ پنهنجي منهن جو ٻيو پاسو قاضيءَ طرف ڪري چوڻ لڳو ته توهانجي جيتري به مرضي هجي، مون کي ماري پنهنجو سمورو ڪروڙ ٻاهر ڪڍو. چون ٿا ته دادوءَ جي اهڙي ڪميا ۽ سهمشيلتا پراڻي وهندڙ کي ڏسي قاضيءَ ئي ڏاڍو گھرو اُتر ٿيو ۽ لهجي تي دادوءَ کان معافي وٺڻ لڳو.

ڪجهه عرصي بعد ولندڙ خان کوجي نالي هڪ وڏو عملدار سائبر آيو. دادوءَ جي دشمنن هن کي پڙ ڪاٻو نه دادوءَ تي ڦيل مست هاڻي ڇڏي هن کي مارڻ وڃي. جڏهن ائين ڪيو ويو ته سڀ ماڻهو ٿڙي پکڙي ويا. پر دادو صاحب بي خوف ۽ شانت ڇت سان بيٺا رهيا ۽ مالڪ جا هن ريت شڪرا ادا ڪندي فرمائڻ لڳا:-

**جي تون راکڻه سائيان، ڏک مار نه سڪڻه ڪوءِ،
بال نه بنڪا ڪر سڪڻه، جو جگه ٻڌري هوءِ.**

هاڻي دادوءَ وٽ اچي شانت ٿي پيتر ۽ دادو جن هڪٻئي ٻيڙ سان ٺهريو. هيءُ نظارو ڏسي سڀ عجب ۾ پئجي ويا.

ان هوندي به دادوءَ جي دشمنن کي هينجي مهاڻا جي چاڻ ڪانه پيئي ۽ هڪڙي سزا ڏيڻ لاءِ موقعي جو انتظار ڪرڻ لڳا.

۱. شريعت جو راز.

هڪ ڏينهن دادو جن ڀڳتيءَ جا ڀڄن ڳاڻي رهيا هئا. مسلمانن ان ڳالهه کي خراب سمجهو ۽ مٿن الزام لڳائون ته هي ڪافر نماز جي وقت گورڻ شروع ڪيائيندو رهي ٿو ۽ سڀ دادو صاحب جن تي ڪاهي آيا ۽ سندن ئي سخت مارڪٽ ڪئي ۽ کين ولندڻان کڻي ڇڏي حوالي ڪيائون. ولندڻان دادو صاحب کي قيد ۾ قابو ڪيو. پر اهڙي دردشاهه هوندي به دادو صاحب کي ساڳئي ڀرل ۾ ڳائيندو ٻڌي سڀ عبرت ۾ پنهنجي وٺا. ڏٺائون ته دادو صاحب جو هڪ شيراز ته بيل جي ڪوٺڙيءَ ۾ آندو آهي ۽ ٻيو شيراز بيل کان پٺڀر آهي. ان گهٽيا ولندڻان جون اکيون کولي ڇڏيون. هڪدم دادو صاحب کي هن آزاد ڪيو ۽ ڪيل خطا لاءِ هنن جي پٺڀر تي ڪري معافي گهرو لڳو. ان ئي دادو صاحب ڪري ڪري هيٺيون دوهو کيس چئي ٻڌايو:-

هر سونا، تم ڪيا سنارا، ڳارو ڏني رو نام تمهारा.
 هن واقعي کان پوءِ ولندڻان دادو صاحب جو مددگار ٿي رهيو ۽ ماڻهن جي دشمني ختم ٿي وئي.
 دادو صاحب جي اهڙي ڏکڻيءَ کي ڏسي هڪ داعي ستن الڳ الڳ جماعتن هڪ ئي ڏينهن ڌارمڪ اٿس ملهائڻ جو وڻجوار ڪري، سڀني جماعتن بلڪل نيڪ هڪ ئي وقت دادو صاحب کي شامل ٿيڻ لاءِ دعوت ڏني. پر جيئن ته دادو صاحب جن هڪ اٿس ۾ شامل ٿي، باقي ٻين جي دل ڏکائڻ نه ٿي چاهي، انڪري ڪنهن به اٿس ۾ نه وڃي ڀڄن ۾ ويهي رهيا. پر مائتا جي عجب ليل سان هر مؤرد وقت ئي ستن ئي جماعتن ۾ حاضر ڏٺا ويا.
 دادو ڏيال جن جي ديا مهر ۽ ڪميا جي ڪا حد ئي ڪانه هئي. هڪ رات جو سندن آسرو ۾ هڪ چور گهڙي آيو. انهيءَ جي آهت ئي ڪن شين جي اک کلي پئي ۽ هڪل

ڪري ڀڄيائون ته ڪير آهي؟ ڪوبه جواب نه ملو ٿي هنن جي اندر ڪڪر ڇڏيو. دادو صاحب ترڪ ٿي اٿي ڪٿڙا ٿيا ۽ شين کي ڇڏائون، ”شور ۽ مڃاڻو“ دادو صاحب کي چور سان ڏيئي آواز ۾ رهن چوندو ٻڌائون، ”تون هتان ڇڏي ڀڄي اڪر نه ماڻهو توکي پڪڙي سڙا ڏيندا.“ پئي ڏينهن صبح جو اهو چور دادو صاحب جن وٽ آيو ۽ وري ڪڏهن به چوري نه ڪرڻ جي ڀرڱيا ڪيائون.

هاڻي جڏهن حالتون سٺيون ٻڌجي ويون ۽ هنن جو نالو چوڌاري ڦهلاجي ويو ته آسرو جي مشهور ۽ معروف گستاخ مت جي هندو مهنت دادو جن کي پنهنجي سموردايه ۾ ملائڻ لاءِ مالها ۽ ٿلڪ ڏيئي (ان سموردايه ۾ ملائڻ جي رسم) چئن ساڌن کي سانڍ ۾ دادو صاحب وٽ موڪليو. پر دادو صاحب هيٺيون دوهو چئي ان سموردايه ۾ شامل ٿيڻ کان صاف انڪار ڪري ڇڏيو:

مالا ٿلڪ سون ڪڇ نهين، ڪاهو سڀني ڪار.
 انٿر ميري ايڪ هٿ، اهو نس اسڪا نام.

دادو صاحب جن جي ان جواب تي ناراض ٿي اهي ساڌو چور لڳا ته جيڪڏهن دادو جن هندو راڄ ۾ هجن ها ته هو ڪن پنهنجي سموردايه ۾ شامل ڪري ٿي ساهه پئڻ ها. سانڍ مسلمانن حڪومت ۾ هئڻ سبب آسرن ڪجهه به ڪري نٿا سگهون. ان ئي دادو صاحب جن چور نه ڀڄو ۽ ڀڄو جي ڪري ٻا سان مان آسرو به اهندس.

ٿوري عرصي کانپوءِ دادو صاحب جن سانڍ جي ڀار هن سال گذاريا هئائون، کي ڇڏي آسرو ۾، جا ان وقت جڳپور جي راجڌاني هئي ۽ رهڻ جو لشڪر ڪيو. ان کان گهڻو اڳس اول اُسي سندن ناموس اُتي ڪافي ڪجهه ڦهلاجي چڪي

هئي. انڪري اتي سندن ڏاڍو دل و جان سان آدر ستڪار
ٿيو. ڪيترائي ناليرا ۽ حشمت وارا ماڻهو سندن شيوڪ بڻيا
۽ امير جو راجا پڳوانداس (جو راجا مانسنگه جو پٽا هو)
هنن جو پگت ۽ پرامني شش بڻيو.

چون ٿا ته دادو جن جڏهن امير ۾ رهندا هئا ته کين
اڪبر بادشاهه فتحپور سيڪري اچڻ جي ڪوٺ ڏني. دادو
جن جواب ڏنو ”مون غريب ماڻهو ڪان بادشاهه کي ڇا وڻو
آهي؟ پر جيڪڏهن اڪبر پگت بڻجي اچڻ چاهي ته وڏي
خوشيءَ سان.“

اڪبر سندن جواب جي ٻاونان کي پروڙي ڏاڍو خوش
ٿيو. سنه ۱۵۸۶ع ۾ چاليهه ڏينهن برابر اڪبر بادشاهه دادو
جن سان ڌرم جي وشه تي وارتالاپ ڪندو رهيو. چون ٿا
ته ان موقعي تي مسلمان، جمن ۽ ٻين ڌرم جي مهاڻائن
پڻ ان وارتالاپ ۾ بهرو ورتو. انهن سڀني تي دادو صاحب
جن جي اُچر ۾، تيجسوي ۽ آئينت مڌر وڃن جو گهرو
اثر ٿيو. دادو صاحب جن کي پنهنجي سڌانت تي محڪم
رهندي به جيڪا ٻين ڌرمن لاءِ سندن ادارا ۽ همدردِي
هئي، ان سبب ٻيا سڀ ڏسندڙ ۽ ٻڌندڙ ڏنگ رهجي ويا.

دادو صاحب جي اهڙن گمان ڀريل ڪشڻ تي عبرت ۾
پر جي اهي ودوان ۽ مهاڻا دادو صاحب کان پڇڻ لڳا ته
توهان ڪهڙي گرانٽ مان اهو گمان حاصل ڪيو آهي؟ دادو
جن وراڻيو ته سڄو شڪتيموان ڀرماتما منهنجي شرار جي آندڙ
تي گمان جو ڀرپور خزانو رکي ڇڏيو آهي جنهن مان سولاڻيءَ
سان سڀ ڪجهه حاصل ڪري سگهجي ٿو.

(دادو) ڪاٻا انٽر ڀاڻيا، نرفتر نرڌار،
سهجڻن آپ لڪاڻيا، اسا سمرت سار.

انهن جي وري پڇڻ تي ته ٻيا ڪهڙي مندر ۾ پوڄا
ڪندا آهن؟ دادو صاحب پنهنجي شرار کي هري مندر سڏيو
۽ صاف صاف اڪرن ۾ چيائون ته اترمڪ پوڄا ئي سچي
پوڄا آهي.

دادو پيٽر پگس ڪر، گهٽ کي جڙه ڪهاڻ،
سائين کي سيدا ڪرڻن، دادو اوکٽ ڪهاڻ.

آتم ماهين رام هڻ، پوڄا ٿاڪي هوءَ،
سيدو بندن آرٽي، ساڌ ڪرڻن سب ڪوءَ.

امشور جي ذات پات، شرار ۽ رنگ وغيره پڇڻ تي،
هنن چيو ته:

عشق الله کي جات هڻ، عشق الله ڪا انگ،
عشق الله اوجود هڻ، عشق الله ڪا رنگ.

اٺين لڳي ٿو ته ان وارتالاپ جو اڪبر بادشاهه تي گهرو
۽ گهاٽو اثر ٿيو ۽ هن جي درستي اڳ کان وڌيڪ اڌار ٿي
پيئي ۽ هو ٻين ڌرم جو وڌيڪ آدر ڪرڻ لڳو. چون ٿا
ته ان ڪارڻ تي هن پوسندڙ مغل شهنشاهه سڪن کان پنهنجو
نالو هٽائي، هڪ طرف ”جلا جلالهؤ“ (اُن الله جي عظمت
بڻي رهي) ۽ ٻئي طرف ”الله اڪبر“ (مالڪ مهان آهي)
اڪرايو.

اڪبر دادو جن کي گهڻو مال ڏيڻ چاهيو پر دادو جن
پنهنجي نيم اَنوسار لهر ٿا ۽ نهڻائيءَ سان وٺڻ ڪسان انڪار
ڪري ڇڏيو. هو ڪنهن کان به پيسو پئڇڙ ڪونه وٺندا هئا.
هنن جو اهو نيم هوندو هو ته پيٽا ۾ جيڪي ڪجهه ايندو
هو اهو اُن وقت ئي ماڻهن ۾ ورهائي ڇڏيندا هئا. آخر ۾ اڪبر
هنن کي پيٽا ۾ ڪڇ ڏيڻ لاءِ سوچيو. اڪبر وٽ هڪ طوطو

هو، جو ڦران شريف جون ڪجهه آهتون پڌائيندو هو. اهو طوطو قيمتي جواهرن سان جڙيل سولي پوري ۾ رکيل هو. اڪبر سمجهيو ته هڪ معمولي ڌارمڪ پيٽا سمجهي دادو صاحب طوطو وٺڻ سوچي ڪندا ۽ طوطي سان گڏ ئي اهو بي بها پورو به کين ڏنو ويندو. پر دادو جن اها پيٽا نه وٺڻ کان انڪار ڪندي فرمايو ته مون وقت اول ئي اهڙو گمان، هڪ من رويي طوطو آهي جو شرار رويي پوري ۾ رهي نون.

دادو به تن پنجهرا، ماهين من سؤرا،
ايڪم نانو الله ڪا، پڙه حافظ هؤوا.

ان ريت ئي سنت دادو دمال اُمر ٿوري غريب سڀني تي هڪ جهڙي روحاني اُمرت جي ورڪا ڪندي، نسرارت پاڻ سان پنهنجو جيون گذاري، ناسونت شرار سان پنهنجو سڀيتو به ڏاڍي پساڪينگي ۽ عجب شان سان نڀاڳ ڪيو. پنهنجي جيون جي آخرين ڏينهن پنهنجي سکن ۽ شيوڪن کي نؤراني درشن ڏنائون ۽ هنن کان موڪلائي ڪرڻ بعد لاشان ڪيائون ۽ هڪڙي امڪانت واري لاشان تي، مؤت جي وات ٺاهيندي گهري ڏيان ۾ لهن ٿي ويا.

هنن جا ٻئي سچتر سندن ڪن پيارن شوڪن سان گڏ ان آخرين وقت اُتي موجود هئا. سندن ڪيل هدايت اَنوسار ڪوبه روج رڙو يا اُن سهاڻندي شوڪ جو ڏيکاءُ ڪونه ڪيو ويو.

سندن اڳ ٿي ڪيل اڃا اَنوسار سندن مرتڪ شرار کي هڪ پساڪي ۾ رکي نرينا کان قريب ۱۲ ميل پري پٿرالا جي ٽڪري تي آندو ويو ۽ هڪ اوچي لاشان تي رکيائون. سڀني سندن آئتم شرار کي پڙنام ڪيو ۽ پوءِ اهو چادر سان ڍڪي ڇڏيو ۽ پوءِ پريم پور ڪهڙن ڪرڻ لڳا.

دادو پنهنجن ۾ ان باري ۾ هڪ وارثا پڌائي رهندي آهي ته ان وقت هڪ اديت گهٽا ٿي. دادو جن جي هڪ پرمڪ شيوڪ، ٽيلا کي اڇانڪ پهاڙي جي وچين حصي جي غفا واري دروازي تي دادو جن جو درشن ٿيو ۽ ٽيلا سڀني جو ڏيان ان ڏانهن ڇڪايو. سڀني کي پنهنجي پهاڙي سگروءَ جو درشن ٿيو ۽ سگرو ”سنتو ستيم رام“ چئي اُتر ڏيان ٿي ويا. پساڪي ۾ شرار جي جاءِ تي خوشبودار گلن ڦلن جو هڪ ڊيسر ڏسڻ ۾ آيو. ڪير صاحب جي اُنت سمجهي پاري ۾ پڻ هڪ اهڙي وارثا پڌائي رهندي آهي.

سنت دادو ديال جا اُپديش

آپا ميٽي هر پڇڻ، تن من تجڻ وڪار،
نربڙي سب جيو سنڱ، دادو ڀر من سار.

دادو ديال جي سڪا ڪجهه وسار ۽ باراڪي سان عن باب ڪالھوءَ ٻئي باب ”دادو ديال جي ٻاڻي“ ۾ ٿئي ويندي. تنهن ڪري اسين هتي عرف سندن اُپديش جي مختصر طور روپ ڏيکاري رهيا آهيون. جنهن مان دادو جن جي اصلي سڪائن جي جاڳا حاصل ٿي سگهي ٿي ۽ ان سان گڏ لاهو به پيو ٿو ۽ هن بستڪر ۾ جن ٻڌن جو سنگر ڪيو ويو آهي، اهي هنن جي سڪا جو ڪيترو نه ضروري ۽ بهتر ٻورو انگ آهن. انهيءَ ڪري پاڪي ٿورو وري دهرائڻ جو احساس ٿي سگهي ٿو ۽ انهن ڪرڻ سان هنن کي دادو صاحب جي سنڌي جي اصلي نسخن کي سمجهڻ ۾ ڪافي مائرا ۾ سهائتا ملندي.

دادو صاحب جي سڪا موجب مانس جنم ٿي آڌ جڳاد کان هلندڙ جنم مرڻ جي چڪر مان چوٽڪاري حاصل ڪرڻ جو صرف هڪ ئي موقعو آهي. انڪري ئي انکي ”مڪتي“ جو دروازو چيو ويو آهي. جيڪڏهن ان مول سڪا کي عمل ۾ نه آندو ويو ته پرمالما جي ڀراپتي ڪرڻ جو هي نااڻاڻ ۽ ڊرلپ موقعو وڙت ٿي هائيو ويندو، جيئن دادو صاحب جن فرمايو آهي:-

انسا جنم امولڪ پائي، جامين آءِ ملڻ رام رائي.
منشا ڏيهر مڪت ڪا دارا.

جيون ميلا نا پيا، جيون پرس نه هوءَ؛
جيون جڳيت نا ملي، دادو بوڙي سوء.

جنهن پرمالما جي آسان کي تلاش آهي، اهو آسان کان ڪو ٻري ڪونهي. آسان سهڻي جي اندر آهي:-

پوڄڻاري پاس هڻ، ڏيهر مانه ڏيو،
دادو ٽاڪو چاڙهه ڪر، ٻاهر مانڊي سيو.

آلما روڙي ڪڍار ۽ پرمالما روڙي پريتر ٻئي هڪ ئي مڃا ٿي آهن پر پاڻ ۾ مڃاڻ نه آهن. اهو ٿئي به ڪيئن؟ آلما نه غافل ۽ اڇوت ٻڌجي الوت ٿيندڙ ٻي آهي:-

خالق جاگي جيئرا سوري، ڪيون ڪر ميلا هورن.
سيج ايڪ نهين ميلا، ٽائين پريم نه ڪيلا.
سائين سنگهه نه پاوا، سورت جنم گنواوا.
غافل نيند نه ڪيجهه، آو گهٽڻ ڪن چيجهه.
دادو جيو آيانا، جهوئي ڀرم پلانا.

پنهنجي ئي اندر نواس ڪرڻ واري پريتر سان مڃاڻ نه ٿيڻ جو سبب ڪهڙو آهي؟ من ۽ اهنڪار جو ٻڌو ٿي پرمالما کي پنهنجي پياري آلما کان الڳ رکي ٿو. من دواران پيدا ڪيل ڀرم يا انگمان جي ڪارڻ آلما اهو ٿئي سمجهي نه هوءَ پرمالما کان جدا آهي. پنهنجي ان وچوڙي يا مڃاڻ جو گمان نه هئڻ سبب پنهنجي الڳ هئڻي يا اهنڪار جي پاوا ٽپڻ ٿئي ٿي ۽ منس ”من“ ”لو“ جي انيڪتا ۽ ڀرم ۾ غلطان رهي ٿو. انڪري انهن سڀني ڪشڻن جي جڙ آهي من. لڳاتار ۽ بي لغام اڻسهائيندڙ اندر مان جي سڪن پٺيان ڊوڙ واري من کي روڪڻ بلڪل ناممڪن ٻڌجي پيو آهي. پير جيستائين هن کي روڪي اهنڪار نه ڪيو ويندو تڏهن پرمالما کي پاڻ ناممڪن آهي، جيئن دادو جن جو ڪشڻ آهي:-

ميري آكي متن کڙا، تا ٿين رهيا لڙڪائي
دادو پرڪھت پيو هئ، جي به آيا لائي.

هستي چوٽا من ٿري، ڪيون هي بنديا نه جاء،
بھت مھارت پڇ ڪئي، دادو ڪڇ نه بڻاء.
جب لڳ، به من ٿر نهين، تب لڳ پرس نه هوء.
دادو منوا ٿر پيا، سهج مليگا سو.

اسانجي خوفخوار دشمن من جي سرارن تي روڪڻ جو
مقصد ساڌن آهي۔ نام پکڙي، من سواڪ جو عاشق آهي، ان
ڪري هو آهستانين سنار جي اندرون جي سڪن جو ٿياڳ نهو
ڪري آهستانين انهن سڪن کان کيس اُٿر ۽ منو سواڪ حاصل نه ٿيو
آهي. ”شيد“ يا ”نام“ ٻرم آندو ۽ ٻرمالما جو سڙو پ هٿ
سبب مٿر ۽ مڇاڇ سان ٻڙيل آهي، جنهنڪري چڪي من سدا
لاءِ ٿرپت ٿي پوي ٿو. دادو جن فرمائين ٿا:-

ڪوٽ جتن ڪر ڪر مٿي، به من ده دس جاء،
رام نام روڪيا رهئ، ناهين ان آڀاء.
(دادو) ساڌ سبد سون مل رهئ، من راڳي بلما،
ساڌ شبد بن ڪيون رهي، تب هي بڪر جاء.
اهو نر نيڪا هئ هري نام.

دوجا نهين انسانه، بن نيڪا، ڪهلي ڪيول رام،
نرمل سدا ايڪ اُبناسي، اجر عقل رس اڪسا.

ٻرم پتا ٻرمالما جو روپ هٿ سبب صرف ”شيد يا نام“
۾ ئي جڳن جڳن جي سمجھ ڪرڻ جي وشال پندار ڪي ناس
ڪرڻ جي شڪتي آهي ۽ اهو شيد يا نام انهن منڊلن ۾
وٺي وڃڻ لاءِ سمورٽ آهي، جتي ڪرڻ جو قانون آسانڪي

پڇي ٿو سگهي. ڪرڻ جو قانون آسان سان آهستانين لاڳو
آهي آهستانين آسان ٿرلوڪي ۽ جي منڊل ڪي (جتي ڪرڻ
جو قانون اُٿل ٿي ٻروڪ هلي ٿو) ٻار نه ڪيو آهي ۽ ٻرم
پتا سان ملي هڪ نه ٿيا آهيون (جو ئي سڀني جو ٻر ٿيا هڪ
آهي) جيئن دادو صاحب جن چيو آهي:-

ايڪ مهڙت من رهي، نساو نونجن پاس،
دادو تب هي ديکتا، سڪل ڪرم ڪا ناس.

ڪرم قراره جيو ڪون، ڪرمون ڪون ڪرڻا،
ڪرڻا ڪون ڪوئي نهين، دادو ڦيرن هار.

نام، جو من جي سڀني وڪارن ۽ ڪرڻ جي جهڻجهڻ
ڪي ناس ڪرڻ جو هڪ ئي ڪارگر ساڌن آهي، اهو عرف
ده ڌاري ٻڌڻ ٿي ڌواران ٿي ٻڌايت ٿي سگهي ٿو.
ڊڳر ان وقت تي مالڪ جي مهل جي ڪنڇي آهي. ٻوري
گروءَ جي ٻڌايل ساڌن جي ڪمائي ڪرڻ ۽ هن جي ٻڌايش
اُٿو سار ٻڌهجو جيون وٽيت ڪرڻ سان ساڌڪ نام، شيد يا
ٻرمالما ۾ سمائجي وڃي ٿو، جيئن دادو صاحب جن لفظن
مان ظاهر آهي:-

دادو دت' دربار ڪا، ڪو ساڌو ٻڌائي آء،
ٿهان رام رس پائيبي، جهان ساڌو تنه جاء.

دادو ديو ديال ڪي، ڪرو دڪائي باٽ،
ٿالا ڪوڇي لاء ڪر، ڪسولي سبي ڪهاٽ.

ستگر شبد اُلنگه ڪر، جن ڪوئي سش' جاء،
دادو پگ پگ ڪال هئ، جهان جاء ٿهان ڪاء.

۱. دات، دان. ۲. سڪ يا شش.

شد، لام يا پرمالما عرف پوري ڪورو جي ڏانهن ئي
چو ٿو ڏاڍي؟ دادو صاحب جي آڻوسار انجو سبب هي آهي جو
دهه ڦاري سگرو پرمالما جو ئي روپ هوندو آهي ۽ پرمالما
۽ هن م ڪو به پيد ڪو نه هوندو آهي. تنهن ڪري ان
ايمان ۽ اڪرم پرمالما وقت پهچڻ لاءِ هن جي ٻڌايل سرل سڏن
جو سهارو وٺڻ ضروري آهي. دادو صاحب جن بلڪل کولي
فرمان آهي:-

آپ نرلجن يون ڪهي، ڪيرت ڪرتار،
ملن جن سيوگه ڏئي نهين، ايڪه انگه سار.
جيون به ڪايا جيو ڪي، ٽيون ساڻي ڪي ساڻ،
دادو سب سنٽوڪي، ماهي آب امڪاد.

پرمالما پريم سروب آهي، انڪري پوري ڪرو دوارن
ٻڌايل مارڪ، پريم ۽ پگتيءَ جو مارڪ هوندو آهي. پرمالما
لاءِ سڄو پريم، پره ۽ ويوڙي جي ٺڪي ۽ اڪير دوارن
ٿي ڇاڙت ٿي ٿو ۽ پريمي پريم دوارن پنهنجي ٻاٺ (اهم
مار) کي مٿاهي ڇڏي ٿو. هو جيتري ئي مرڪه ٻڌجي پوي
ٿو، پنهنجي ڇهڻ ڌارا کي نرل جي ٽون ڌارن مان ڪڍي
ٽوسري ٿل م ايڪاڪر ڪرڻ کي ستن جي پٺاڻا ۽ جيتري
مرڻ ڇو وڃي ٿو، ڇاڪاڻ ته ان ايماس دوارن ڇهڻ ڌارا
جي سمجهڻ جي حالت بلڪل مؤت جي وقت جي حالت
وانگر ٿيندي آهي:-

پنٿيڙا پنٿ پڇاڻي ري پيو ڪا، گه برهي ڪي باٺ،
جيوت مرڪه هڻي چلي، لنگهي اوگهت گهاٺ.
جيون ماڻهي هوي رهي، سائين سمڪه هوءَ،
دادو پهلي م-ر رهي، پاڇي تو سب ڪوءَ.

۱. راهي، پانڌڙو.

آمڪه شديءَ ۽ پرمالما لاءِ پريم پيدا ڪرڻ لاءِ سندن ۽
هنن جي شيوڪن جي سمجهڻ (سنگهه) ڪرڻ نهايت ئي
لازمي آهي. انڪري ئي ان ڳالهه تي خاص زور ڏنو ويو آهي
آهي ته ايماسي جهڳاسوءَ کي سبب بڻا سڏوڻ جي سنگت
ڪرڻ کوهي ۽ سمڪه ۽ پگتيءَ سڏوڻ کان ڏهه ڪره ڏور
دهڻا کوهي. دادو صاحب جن فرمانهن ٿا:-

(دادو) اساد ملڪه انٿر پڙهه، پاو پگتي رس جاءِ،
ساد ملڪه سڪه اوڀجهه، آند انڪه نه ماءِ.

سنگت بن سينجهه^۲ نهين، ڪوٽ ڪره جي ڪوءَ،
دادو سگرو ساڻ بن، ڪبهون سڏ نه هوءَ.

آمڪه انٿيءَ لاءِ شرم، من ۽ آتما جي پورٽا بلڪل
ضروري آهي. انهن ٽنهي جو هڪ ٻئي سان گهرو سمنڊ
آهي، انڪري هڪ جي پورٽا يا اڀرڻا جو ٻئي تي گهرو
۽ گهاٽو اثر ٿئي ٿو. ان مان صاف ظاهر آهي ته ايماسيءَ کي
پنهنجي شرم جي پورٽا ۽ پاڪيزگيءَ لاءِ ماس مچي، يون
۽ شراب کان پرهيز ڪرڻ بلڪل ضروري آهي. شرم جي پورٽ
هٽڻ سان ئي لام جي لومل جل سان من ۽ آتما کي پورٽ ۽
شد ڪري سگهجي ٿو. شرم جي شديءَ بنا لام جي ايماس
۽ سڌاڻا ڀرايت ٿيڻ ممڪن ڪانهي:-

انڌي ڪون ديپڪ ديا، ٿم پي ٿم نه جاءِ،
سوڌي نهين سرير ڪي، تاسن^۳ ڪا سمجهاءَ.

ماس اھاري مد پيو، بشم ٻڪاري سوء،
دادو آتم رام بن، ديا ڪها ٿڻ هوءَ.

۱. سمانجهڻ. ۲. سڌ. ۳. ان ڪي.

(دادو) رام نام جل پوکوا^۱ سنان سدا جت^۲،
کن من آتم نرمل، پنج پوپانگت^۳۔

پرمالما اسان جي اندر آهي، انگري هن کي پالڻ لاءِ
انترمي ساڌن يا ايجاس جي ئي ضرورت ٿئي ٿي. باقي
سڀ باهريون ڌارمڪ ڪرڻائون يا ڪرم ڪانڊ وٺڻ ۽ لڻڻ
وڃن ٿا. ان باري ۾ دادو چن بلڪل کولي فرمائو آهي:-
اوپر عالم^۴ سڀ ڪرڻ، ساڌو جن گهٽ مانه،
دادو اسان انٿرا، ٿانڊ، بنٽي نانھ.

(دادو) ڪوئي دڙي دوارڪا، ڪوئي ڪاسي جانھ،
ڪوئي مٿرا ڪو چلي، صاحب گهٽ هي مانھ.

آخر ۾ اها ڳالھ بلڪل چڱي طرح سمجهي ڇڏڻ کپي ته
سنٿن جي سکيا من گهڙت يا بڌل بڌايل ڳالھين تي بيٺل
ڪالھي. هنن کي پنهنجي شخصي ۽ پرنڪش انور دواران
جيڪو گمان ٿئي ٿو، هو صرف ان جو ذڪر ڪن ٿا. دادو
صاحب جو هيٺ لکيل شبد ان ڳالھ کي بنا ڪنهن شڪ
شبهه جي ظاهر ڪري ٿو:-

دادو ديکا ديدا^۵ سب ڪوئي گهٽ شنيدا^۶،
حوا^۷ هرس^۸ اندر بس ڪيدا^۹، تب يھ دل پيا سيدا^{۱۰}،
انعد ناد گگن کڙ ڪرجا، تب رس کايا اميدا^{۱۱}۔

۱. سمجهي ڪري. ۲. انگري پرچارڻي سڀا پاران ڇپايل
ڪتاب لشر ۾ ان بدوان مت لکيل آهي. ۳. پنج اندريون
جي راجا سمان بلوان آهن، آهي اهاج ۽ نرمل ۽ ۴. پھون.
۵. سنسار. ۶. اکين سان. ۷. بڌل. ۸. وشم واسدا. ۹.
لالچ، ترشنا، حرص. ۱۰. ڪيو. ۱۱. امرت جو.

سکمن سن سوت معلن مين، آيا اجر عقيدا^۱،
اشت ڪنول دل درگه مين، درشن پايا خود خديدا^۲،
جنسي دود دود ددي ماکن، بن مٿي پيٽ نه گهيديا^۳،
اڪسي نت مت ست ساڌن^۴، تب ٿڪ نشا پيا پيدا،
نھين وه جوگه ڪيان مڌرا نت^۵، يھ ڪت اور پديدا^۶،
جو ڪوئي چينھ لينھ يھ مارگه، ڪارج هو ڪيا جيديا^۷،
مرشد ست گگن گر لکيا، کن من ڪين اسيديا^۸،
عاشق يار اڌر لاکه پايا، هو ڪيا ديدم ديدا۔

۱. پورو وشواس۔

۲. پنهنجي برھم جو۔

۳. گيه۔

۴. اهڙي طرح مون صحيح ساڌن دواران۔

۵. ان حالت جو۔

۶. پوري گروه (ستگرو) جي ڪرڻا سان مونکي انترڪ

منڊل ۾ گروه جي پوري سروب جو درشن ٿيو۔

۷. ان جو۔

۸. پرمي پرم (پرمالما) کي اندر ۾ ڏٺو ۽ پرنڪش

آهون سامهون درشن ٿيو۔

منش جنم جو مقصد

۱. پرماتما جي پراپتي

پرماتما جي پراپتي منش جنم ۾ ئي ممڪن آهي. منش جنم پاڻي اسين پرماتما جي سڃي نام جي ڪششي ۾ چڙهي هن اڻاهه پوساگر کي ڀار ڪري سگهون ٿا.

منش جامي کي پرماتما جو مندر، نر نارائڻي داهه يا مڪشيءَ جو دروازو چيو وڃي ٿو آهي. اهو نااب خوش قسمت ۽ نهايت قيمتي موقعو ٻار ٻار ٿو ملي. انڪري جيڪو به منش جنم جو سمورو مشق واسنا يا سنار جي ناموسيت ٻڌارتن کي ڀانڻ ۾ گذري، اهو نه انهن ئي ضايع ٿي وڃي. اهو ئي جهون سڳو آهي جو پرماتما جي پرنم ۽ پڪي تي ۽ گذري ٿو.

پرماتما جا پرمي نااب ۽ قيمتي هون کي ڪنڊو ڪن ٿا ۽ پرماتما جي مطالب جو سڄو آندو سڪ حاصل ڪن ٿا. پر جاهل ٽچ وشه واسنا جي ڪچري ۽ ڪنڊڪي ڪي ڪري ڪرڻ ۾ پنهنجو اموالڪ وقت برباد ڪن ٿا ۽ آخر ۾ هڪ هٿي پڇتائيندا وڃن ٿا.

ٻار ٻار به تن نهين، نر نارائڻ داهه،

دادو بهر نه پائي، جنم اموالڪ بيهر.

دڪه دريا سنار هٿ، سڪ ڪا ساگر رام،

سڪ ساگر ڇل جائيني، دادو تڃ بيڪام.

(دادو) دريا به سنار هٿ، رام نام تڃ ٿا،

دادو ڏيل نه ڪيچي، به اوسر به ڏاوا.

سنت دادو ديال جا

سنگرهه ڪيل ڪجهه شبد

ڪڇ نه ڪهاوڻ آڀڪون، سائين ڪون سيوڻ.
 دادو دوجا چاڙ سب، ناو نهچ ليوڻ.
 (دادو) ائسي مهنڪي مول ڪا، ايڪ سانس جي جاءِ،
 چوڏهه لوڪ سمان سو، ڪاهي ريت هلاءِ.
 (دادو) نربڪار نهچ ناو لي، جيون دوهڻه اُڀاءِ،
 دادو ڪرڻم ڪال هڻ، تاڪي نڪت نه جاءِ.
 پيڻم جڳم جيون سو ڀلا، جب لڳ هردي رام،
 رام بنا جي جيوننا، سو دادو بهي ڪام.
 صاحب مليا ته سب ملي، پيٽي پيٽا هوءَ،
 صاحب رهيا ته سب رهي، نهين ته ناهين ڪوءِ.
 نهچل ڪا نهچل رهي، چنچل ڪا چل جاءِ،
 دادو چنچل چاڙ سب، نهچل سون ليو لاءِ.
 ڪوٽ برس ڪيا جيوڻا، امر پيڻي ڪيا هوءَ،
 پريم ڀڳت رس رام بن، ڪا دادو جيون سوء.
 لوها ماڻي مل رهيا، دن دن ڪاڻي ڪاءِ،
 دادو پارس رام بن، ڪتھون ڪيا بلاءِ.
 لوها پارس پرس ڪر، پلٽڻه اڀڻا انگ،
 دادو ڪنچن هلي رهي، اڀڻي سائين سنگهه.
 (دادو) هيرا پڳ سيون ڦيل ڪر، ڪنڪر ڪنڌ ڪولين،
 ٻار برهم ڪو چاڙهه ڪر، جيون سنڌ هت ڪين.
 (دادو) سڀ ڪو بڻجڻه ڪار، ڪل هيرا ڪوئي نه ليئ،

۱. سنسار ڪهري جو گراهڪ آهي.

هيرا ليڳا جوهر-ري، جو مانگي سو ديتم.
 دادو پڇتارا رهيا، سڪي نه ڏاهر لاءِ،
 ارڻ نه آيا رام ڪي، به تن يونهين جاءِ،
 ڪهڻا سڻڻا دن گهي، هڻي ڪڇو نه آوا،
 دادو هري ڪي ڀڳت بن، پراڻي پڇتارا.
 (دادو) ڪر سائين ڪي چاڪري، بي هر ڏاڙ نه چوڙ،
 جاڻا هڻ اُس ديس ڪو، پر ريت پييا سون جوڙ.
 آڀا پرسب دور ڪر، رام نام رس لاڳهه،
 دادو اوسر جات هڻي جاڳهه سڪي ڦو جاڳهه.
 ائسا جنم امولڪ پيائي، جا مين آءِ ملي رام رائي،
 جا مين پراڻ پريم رس پيوڻ، سدا سهاڳهه سڀڄ سڪه جيوڻ،
 آڻم آءِ رام سون رائي، اڪل امر دن پاوءِ ٿاڻي،
 ڀوڳت پرسن درسن پاوءِ، پرم پرش مل مانه سماوءِ،
 ائسا جنم نهين نر آوي، سو ڪيون دادو رڻن گنوار.
 من ري بهر نه ائسي هوئي.
 پيڇي ڦو پڇتاويگا ري، نيند پري جن سوئي،
 آڳم سارڻه سنڃ ڪريلِي، ڳڻه سڪه هووي توهي،
 پر ريت ڪري پڻ پائيبي، چوڻون راڪي موهي،
 سنسار ساگر بشم ات پاري، جن راڪي من موهي،
 دادو ري جن رام نام سون، ڪسمل ديهي ڌوءِ.
 بار بار تن نهين باروي، ڪاهي ڪو باد گنوار ري،
 بنست بار ڪڇو نه لاڳي، بهر ڪهان ڪڻه پارو ري،

۱. ڪنو ڪر. ۲. پاپ. ۳. دهر ڪرڻ.

ٿيڙي پاڻ ۾ ٻڙي پاڻ ۾ ڪينها ڪيون ڪر چٽو بناوڻ ري.
سو تون ليڻهه بشيه مين ڌاري، ڪنچل چار ملاوڻ ري،
تون مٿ ڄاڻهه بهر پائي، اب ڪي جن ڊهڪاوڻ ري،
ٿين لوڪ ڪي ڀونجي ٿيڙي، پنج بيگي سو آوڻ ري.
جب لڳ ڪهت مين سانس باس هڻه.

تب لڳ ڪاهي نه ڌاروڻ ري،
دادو تن ڌر نار نه لينها، سو پراڻي پڇتاروڻ ري.

۱. ديرو نه ڪر

هن ڪنهن ڪر ۽ چنچل منش جنم جو الت ٿيڻ وقتار سان
ويجهو ايندو رهي ٿو. اسان ڪي وقت ضايع ڪرڻ بنا پرمانا
جي شرط وٺڻ ڪجي. منش جامي ۾ اسين جيٽري نه پنهنجو
پرم مقصد حاصل ڪري سگهون ٿا پر مرڻ کانپوءِ پاڪل نه.

دادو يه ڪهت ڪاڇا، جل پريا، بنسٽ فاهين بار،
يه ڪهت ڦوڻا، جل گيا، سمجهت ناهين ڪنوار.

ڦوڻي ڪايا جاجري^۱، نو ٺاهر ڪاڻي^۲،
تا مين دادو ڪيون رههه، جيو سريڪا پاڻي.

ٻاڙ^۳ پري اس ڪال ڪا، جوڻا گرب گمان،
دادو بنسٽه ڊيڪتا، تسڪا ڪيا اڀمان.

يه بن هريا ڊيڪ ڪر، ڦوڻيو ڦرڻ ڪنوار،
دادو يه من مـرغلاه، ڪال اهيڙي^۴ لار.

۱. ڌارو. ۲. ڪمزوري. ۳. سوراج، هن ٻڙڪ شير ڪي
نون دوارن جو مڪان سڏيو وڃي ٿو آهي ڇاڪاڻ ته هن ۾ نون
دروازن جا سوراج آهن. ۲ اکيون، ۲ ڪن، ۲ ناسون، ۱ واٽ ۽
۲ هيٺان مل. موٽر جا سوراج. ۴. هوا. ۵. هرڻ. ۶. شڪاري.

دادو ڪايا ڪاروي^۱، ڊيڪت هي چل جاء،
جب لڳ سانس سريو، رام نام ليڻهه لاءِ.
بيگه ٻڙاو پنٿ سر، اب بلنب نه ڪيجهه،
دادو ٻڙا ڪيا ڪرڻ، رام چپ ليجهه.

سنجهيا چلڻهه اٿاڻا، ٻڙاو بنڪند مانه،
بريان^۲ ناهين ڊيل ڪي، دادو بيگه گهر جانه.

ڀوٽ پتا ٿي بچنيا، ڀول پريا ڪس ٺور،
مرڻ نهين اُر ڦاٽ ڪر، دادو ٻڙا ڪنور.

دادو اوسر چل گيا، بريان گئي بهاء^۳،
ڪر چٽڪي ڪنهن پائيبي، جنم امولڪ جاء.

دادو ڪال همارا ڪر گهي، دن دن ڪنڇت جاء.

اجهون جيو جاگي نهين، سورت گئي بهاء.

دادو ڊيڪت هي پيا، سيار بروڻ ٿي سيمت،
تن من جو بن سب گيا، اجهون نه هر سيدون هيٺ.

(دادو) جيوت چوڻهه ڏيهه ڪڍڻ، جيوت مڪتا هوءَ.

جيوت ڪاٽهه ڪرم سب، مڪت ڪهاري سوء.

(دادو) جيوت هي دؤتو ڪرڻ، جيوت لنگهه پار.

جيوت پايا جگت ڪر، دادو گيان بچار.

۱. سراج، جتي ڪافو ٽرسي ٿو.

۲. وقت.

۳. وقت گذري ويو.

۴. تن گھڻ وارو شرار.

د. اهر پوساڻر جنهن کي پار ڪرڻ ڪنهن هجي.

جيوت ميلا نا پيا، جيوت پرس نه هوء؛
جيوت جگهت نا ملي، دادو بوڙهي سوء.

دادو چوڻ لڳم جيوتان، مونڱا چوڻ لڳم ناندهم،
مونڱا پيڇي چوڻي، ٿو سب آبي اُس ماندهم.
مونڱان پيڇي بڻڪنٺ باسا، مونڱا سرگه پڻاوء،
مونڱان پيڇي مڪت بڻاوء، دادو جگه بڙاوء.

بڻاڻون ري چلنا آڄ ڪالهر،

سمجهه نه ديتڪم ڪها سڪ سوڙهه، ري من رام سنڀال
جڏسي ٿربر برش بسيرا، پنڪي بڻئي آءِ
اٿسي يه سب هاڻ پسارا، آپ آپ ڪر جاءِ
ڪوء نه تيرا سڄن سنگاڻي، جن ڪوء من هڻل،
يه سنسار ديتڪم جن پڻ لڳم، سب هي سڀل ڦڙل،
ٿن نه تيرا ڌن نه تيرا، ڪها رهيو انه لاڳه،
دادو هر بن ڪيون سڪ سوڙي، ڪاهي نه ديتڪي جاڳه.

۱. جيڪڏهن موت ڪانهي ۽ مڪتي ماندي هجي ها ته
سڀ مڪت ٿي وڃن ها ڇاڪاڻ ته موت سڀني لاءِ اچي ٿو.
۲. اهڙيون ڳالهيون ڪرڻ وارا سنسار کي بيوقوف بڻائين ٿا.
۳. ۴. طوطو سڀل وڻ جي موھيندڙ ڳان کي ڏسي اها
اُس لڳائي اُن تي ويهي رهي ٿو ته هن سندر گل ۾ ڏاڍو
مواڊي ڦل لڳندو، پر جڏهن ڦل لڳي ٿو ۽ طوطو اُن کي پنهنجي داڻا جاڳرت ۾ مالما سان هڪ ئي سڃاڻي ته سڀني
ڇڪڻ لاءِ پنهنجي چنڊ اُن ۾ هڻي ٿو ته اُن ڇڪڻ ڦل جي پٽي آهي پر پرستار سان هن جو ميلاپ نظر ٿئي. رانگري
سموري ڪجهه اڏامي ٻاهر هلي وڃي ٿي ۽ طوطي کي ڪجهه سنڌ آڻي ٿي ۽ ڪجهه چٽائين ٿا ته هوءَ هن
به هڙ ٻڌ ٿي پوي. جيڪڏهن طوطو ڪجهه ڦل ۾ چنڊ منس چولي جي تمام ٿورن پاڪن کي برباد نه ڪري، پر
هڻي ٿو ته ڪجهه جا ذرا هنجي چنڊ ۾ بلڪل بري طرح پنهنجي پرستار کي رانجهائي هن جي امر ۾ رانجهي
اٿڪي پون ٿا ۽ طوطي کي ڪافي ڪشت ٿئي ٿو.

جب گوبند بسو جن جاء، جنم سڦل ڪريدي لڳم لاءِ،
هري مهن سيون هيٺ لڳم، پڇن پرڀر جس گوبند گاءِ،
منشا ديهر مڪت ڪا دوارا، رام مهن جگه سرڄڻهارا،
جب لڳم بشر پياڏ نه آئي.

جب لڳم ڪال ڪايا نه ڪائي،
جب لڳم سبڊ ڀلت نه ڄاڻي، تب لڳم سيوا ڪررام رائي،
اوسر رام ڪهس نه اوي، جنم ڳيا تب ڪهڻ نه ڪوئي،
جب لڳم جيوڙي تب لڳم سوئي، پيڇي ڦر پڇتارا هوئي،
سائين سيوا سيوڪ لاڳي، سوئي پاوي جي ڪوء جاڳي،
گرمڪ ٿمر پرڀر سب پاڳي، بهر نه اٿئي مارڪ لاڳي،
اٿسا اوسر بهر نه تيرا، ديتڪم بچار سمجهه جيه ميرا،
دادو هار جيت جگه آيا، بهت پانت ڪه ڪه سمجهايا.

۳. مايا. جال

مايا اسان کي انڌو ڪري ڇڏيو آهي جنهن ڪري اسين
ڪال ۽ دمال جي فرق کي ڏسي سگهڻ ۾ اسمرت آهيون.
ان انڌڪار ۾ اوستا ۾ اسين ٻاهران رهي ڪن ۽ من موھيندڙ
سنسار جون رهيون شيون جهڙوڪ ڪنڪ ۽ ڪامڻي ۽ جي
پنهان ڊوڙ ٿا رهن ٿا ۽ آخر ۾ اُن اوڙاهه ۾ مري مٽجي
وڃن ٿا.

مايا سان لپڻيل ۽ اهنڪار جي ٻڙڏي ۾ ڍڪيل آتما
مواڊي ڦل لڳندو، پر جڏهن اُن کي پنهنجي داڻا جاڳرت ۾ مالما سان هڪ ئي سڃاڻي ته سڀني
ڇڪڻ لاءِ پنهنجي چنڊ اُن ۾ هڻي ٿو ته اُن ڇڪڻ ڦل جي پٽي آهي پر پرستار سان هن جو ميلاپ نظر ٿئي. رانگري
سموري ڪجهه اڏامي ٻاهر هلي وڃي ٿي ۽ طوطي کي ڪجهه سنڌ آڻي ٿي ۽ ڪجهه چٽائين ٿا ته هوءَ هن
به هڙ ٻڌ ٿي پوي. جيڪڏهن طوطو ڪجهه ڦل ۾ چنڊ منس چولي جي تمام ٿورن پاڪن کي برباد نه ڪري، پر
هڻي ٿو ته ڪجهه جا ذرا هنجي چنڊ ۾ بلڪل بري طرح پنهنجي پرستار کي رانجهائي هن جي امر ۾ رانجهي
اٿڪي پون ٿا ۽ طوطي کي ڪافي ڪشت ٿئي ٿو.

(دادو) مايا ڦوڙم نڙن دوءِ، رام نه سوڄهي ڪال،
ساڌ پڪاري ميرا چڙهه، ديڪه اگني ڪي جهال،
دادو امرت روپي آپ هئم، اور سبي بش جهال،
راڪڻ هارا رام هئم، دادو دوجا ڪال.

باجي جهڙو رچاء ڪر، رهيا اڀرچن^۱ هوءَ،
مايا پٽ پڙدا ديا، ٿاڻم لڪم نه ڪوءِ،
دادو سائين ست هئم، دوجا ڀرم بڪار،
نانو نورنجن فرملا، دوجا گهور انڌار،
ست بت مانگي باوري، صاحب سي لڌ ميل^۲،
دادو وي نرقل گئي، جئسي ناگر بيل^۳،
آئي روجي جيون گئي، صاحب ڪا ديدار،
گهلا لوگوئون ڪارڻي، ديڪه نهين گنوار^۴.

دادو بڙهه رهيا ري باپ ري، مايا گرهه ڪي ڪڙپ،
موهيا ڪنڪ ارڙو ڪامي، نانا وڌ ڪي رڙپ،
(دادو) ڪام ڪنن گهٽ چور هئم، گهر ڦوڙم دن رات،
سووت ساھه نه جاگئي، ٿٽ بست لي جات.

۱. ٻهاڙ، گمان جي چوڻي. ۲. عجيب. ۳. ڳجهو. ۴. الڳ
ڪري ڇڏي. ۵. پاڻ جي ول جنهن ۾ ڪڏهن به ڦل نه
لڳندو آهي. ۶. (مانش) شرار ۾ ئي موقعو هوندو آهي
مالڪ جي پگتي ڪري هن جو ديدار ڪري ها ڀرم مورڪ
مسٽر ۽ ڪنڀين خاطر هن املهه موقعي ڪي اهڙي طرح
وڃائي ڇڏيو جهڙي طرح ڪو مورڪ اڳيان رکيل کاڌي کي
نه کائي.

جيون گهن لاڳهه ڪاٺ ڪو، لوهي لاڳهه ڪاٺ^۱،
ڪام ڪييا گهٽ جاجوا، دادو بارهه باٺ،
ڪال ڪنڪ اور ڪامي، پرهر ان ڪا سنگهه،
دادو سب جگه جل موگا، جيون ديڪه جوت پٽنگه.

دادو من موتڪ پيا، اندري اڀڻي هات،
ڏڍي ڪڍي نه ڪيچي، ڪنڪ ڪامي ساٺ،
مايا سانڀڻ سب بست، ڪنڪ ڪامي هوءَ،
برهما بستو مهيس لون، دادو بچم نه ڪوءِ،
ناري پرش ڪون لي مئي، پرشا ناري ساٺ،
دادو ڏنيون پچ موئي، ڪچو نه آيا هات.

ناري پيو پرش ڪون، پرش ناري ڪون ڪاءِ،
دادو گر ڪي گيان بن، ڏنيون گئي بلاءِ.

خالق جاگي جيرا سوو، ڪيئون ڪر ميلا هوءَ،
سيج ايڪ نهين ميلا، ٿاڻم پرير نه ڪيلا،
سائين سنگهه نه پاوا، سووت جنم گنواوا،
غافل نيند نه ڪيچم، آو گهٽ ٿن چيچام،
دادو جيو ايانا، جهوئي ڀرم پلانا.

جات ڪت مد ڪم مانم ري.

ٿن ڏن جوڀن ديڪه گربانم، مايا رانم ري،
اپنو هيڻ روپ نڙن پر ديڪم، ڪاهن ڪم سنگهه پاوءِ ري،
بارنبار بشيه رت مانم، موبم هيٺ نه آوءِ ري.

۱. ڪت. ۲. لريل، ڪمزور. ۳. ڪامي جو مطلب
آهي مرد يا استريءَ جي ڪام واسا.

مٺن بڙ آڳي اور نه آوئ، ڪوت ڪيت اڀرانا ري.
ميري ميري ڪر ڪر ڀوليو، مايا موھ ڀلانا ري.
مٺن مٺن ڪوت جنم سب ڪويو، ڪال سرهاني آيو ري.
دادو ديكه موڙھ نر پراڻي، هر بن جنم گمايو ري.
سجني رجنِي 'گهٽتي جاءِ.

ڀل ڀل چيڃڻ آوڻ دن آوئ، اڀنڻ لال مناءِ.
اٺ گت نيند ڪهان سڪ سوو، يھ اڻسو چل جاءِ.
يھ ڏن بچرو بهر ڪنھ پاو، پيڇي هي پڇتاءِ.
پراڻ پٺ جاڳي سندر ڪيون سوو، اٺ اٺر گھ پانڌ.
ڪومل بچن ڪروڻا ڪر آڱڻ، نڪ سڪ رھ لپتاءِ.
سڪي سهاگه سيج سڪ پاو، پريتم پريتر بڙھاءِ.
دادو ڀاڱه بڙي پو پاو، سڪل سرومڻ راءِ.

۴. جاڳڻ جي مهما

هن ناسولت ۽ فاني سنار ۾ صرف سڃاڻ منس ٿي برباد
ٿيڻ کان بچي سگهي ٿو ۽ منس جهون جي مقصد کي ڀورو
ڪري سگهي ٿو.

دادو اچيٺ نه هوئي، چيٽن سنڱ چٽا لاءِ
منوا سولا نيند ڀر، سائين سنگم جڳاءِ.

جاگت ڪنڱ ڪڍي نه مڙسڻ ڪوئي،
جاگت جان جتن ڪر راکڻ، چور نه لاڳو هوئي.
سورٺ ساهه بست ننھ پاو، چور مسڻ گهر گهيرا.
آس پاس پهرو ڪوئو ناهين، بستڻ ڪينھ نبيرا.

۱. ڀرمالما سان مڃاڻ ڪرڻ وارو سمو يعني منس جهون.

۲. چوري ڪرڻ.

پيڇڻ ڪه ڪيا جاڳي هوئي، بستو هات ٿي جاڳي
بيٽي رڻ بهر ننھ آوئ، تب ڪيا ڪرھڻ ڀائي.
بهلي هي بهري جي جاڳڻ، بست ڪچو ننھ چيڃڻ.
دادو جڳت جان ڪر اٿسي، ڪرنا هٿ سو ڪيڃڻ.

جيوا چيٺ ري جن جاري.

هيڃڻ هر سنڱ پريٺ نه ڪينھي، جنم امولڪ هاري.
بيرو بيرو سمجھائڻ ري جيوا، اچيٺ نه هوءَ ٽواري.
يھ ڏن هٿ ڪاڏ ڪي ٽڙيا، ڪچو ايڪ چيٺ بچاري.
ڏل ڏل ٽڙڪو ڇاڻ هوت هٿ، جي ڀل رام بساري.
ڀڻ پاري دادو ڪي جيٺ مين، ڪه ڪڙسي ڪر ڀاري.

ڪڇ چيٺ ري ڪه ڪيا آيا.

ان مين بڻا ڦول ڪر، ڏنن ديڪي مايا.
تون جن جانڱ ڏن ڏن ميرا، مورڪه ديڪه ڀلايا.
آج ڪال چل جاوي ديهي، اٿسي سندر ڪايا.
رام نام نج ليڇي، مٺن ڪه سمجھايا.
دادو هر ڪي سيوا ڪيڃڻ، سندر ساڄ ملايا.

۱. ڀرم سان. ۲. مالما جي گرو ۾. ۳. ڏنهن منس اولڏو
منهن ڪري سخت پيڪر پيڙا سهندو رهي ٿو نه پنهنجي
رڪشا لاءِ ڀرمالما کي عاجز بڻجي پڪاري ٿو ۽ واعدو ڪري
ٿو ته هن دنهي جي منهنجي رڪشا ٿي رائجي ته جنم وٺڻ کان
پوءِ مان مالڪ کي ڪڏهن به نه وساريندس ۽ مالما ۾ ڪو به
ڦاسندس. ۴. مالما ڀرمالما هڏي هر طرح سنڀال ڪري ٿو پر
منس جنم وٺڻ کان پوءِ منس مالما جو شڪار بڻجي. ۵. ڏهري
ڏهري ان ڪيل قول کي وساري ٿو وهي.

۵. ستگروء بنا زندگي بهڪار آهي

جيڪڏهن زندگيءَ ۾ پورو ڪرو نه ملو جيڪو نئل ٿار
 ڪي جوڙي سگهي (پر ماما کان وڇڙيل آتما ڪي وري پر ماما
 سان ملائي سگهي) ۽ سنسار ساگر مان پار اڪاري سگهي يا
 جيڪڏهن پراڻو ڪي پرسن ڪرڻ لاءِ زندگيءَ ۾ ڪارڻ نه ڪما
 ويا ته منهنجن جنم لائين تي ورت هائو ويو. پر ماما ڪي ڇڏي
 سنساري سکن پنهنجيان ڊوڙ لائين آهي جيئن آمله هيري ڪي
 اڇلائي موت ۾ خيس سڀيءَ ڪي وٺا.

مختصر طور لائين ڇڏجي نه ڪرو ۽ هن ذريعي پرمشور ڪي
 پاڻ بنا منهنجيون بهڪار آهي.

ڦوٽا ڦيرو سوار ڪر، لي پهنچاوي اورا^۱ !
 انسا ڪوئي نا ملي، دادو گئي بهور^۲.

يه تڻ پيرا^۳ پڙجلا، ڪيون ڪر لنگهه ٿير،
 ڪيوٽ بن ڪڙسٽ ترو، دادو گهر گنيپير.

سو ڪڇ هم ٿي نا پيا، جا پر ريجهه رام^۴ !
 دادو اس سنسار مين، هم آئي بيڪام.

ڪيا منهن لي هنس بوليئي، دادو ديجهه روءِ،
 جنم امولڪ آڀڻا، چلي اڪارٽ ڪوءِ.

جا ڪارڻ جگه جيجهي^۵، سو پڊ هردي نانه،
 دادو هر ڪي پگت بن، ڌرگه جيون گل نانه.

ڪيا من ڪا پاو تان، ميني آڪيا ڪار،
 ڪيا لي مک ڊڪلائيي. دادو اس پرتار^۶.

اندري سوارٽ سب ڪيا، من مانگي سو دينه^۱ !
 جا ڪارڻ جگه سوجييا، سو دادو ڪڇو نه ڪينهم.

ڪييا ٿا اس ڪام ڪنڌ، سيوا ڪارڻ ساچ،
 دادو پولا بلڊگي، سرعيا نه ايڪڻ ڪاج.

من مورڪا ٿڻه يون هي جنم گنووايو^۲ !
 سائين ڪيري سيوا نه ڪينهي، اهو ڪل ڪاهي ڪون آيو.
 جن بائن ٿيري چوٽڪ ناهين، سوئي من ٿيري پايو^۳ !
 ڪامي هوي بشيا سنگه لاڪيو، روم روم لهڻايو.
 ڪڇ اڪ چيٽ وچاري ڊيڪو، ڪهان پاپ جيم لايو^۴ !
 دادو داس پڇن ڪر ليجهه، سڀني جگه ڊهڪايو.

رام بساريو ري جگنات،
 هيرا هاريو ڊيڪتهي ري، ڪوڙي ڪينهي هات.
 ڪاچ هٿا ڪنچن ڪر جاني، پوليو ري برهم پاس،
 ساڃي سنگه پل پرچا ناهين، ڪر ڪاچي ڪي آس.
 بش ٿاڪو اموت ڪر جانڌ، سو سنگ نه آوءِ سادڪ^۵ !
 سيبل ڪي ڦولن پر ڦوليوا، چوڪيو آب ڪي گهات.
 هر پڇ ري من سهج پڇائي، يهر سن ساچي بات،
 دادو ري اب ٿڻه ڪر ليجهه، آو گهڻي دن جات.

پرماتما اسانجي اندر آهي

۱. ٻنڊ جي اندر برهماند

جهڙي طرح کير ۾ مکڻ آهي، نرن ۾ ٿيل آهي، گل ۾ سڳند آهي، ڪاٺ ۾ اڱڻي آهي ۽ آرسِيءَ ۾ سلاخو آهي، ساڳي طرح منس جي اندر مالڪ آهي. اُن اُڻاڻهار، منس کي پنهنجي مندر جي روپ ۾ بڻائي اُن جي عرديءَ ۾ پنهنجو نواس اسٿان بڻائي رکيو آهي.

پرماتما جي ساري سرشتي، جنهن ۾ لائيمان، عجيب ۽ بيمار منڊل آهن، اُهي سڀ منس جي اندر آهن. ستگروءَ جي ڪرپا ۽ رهنمائيءَ دواران منس اُنهن سهني منڊلن کي پنهنجي اندر پسي سگهي ٿو ۽ هن کي اُن راز جو پتو پئجي سگهي ٿو ته ڪهڙي طرح برهماند ٻنڊ ۾ سمايل آهي.

(سوال -) جن هم سرجي^۲ سو ڪهان، ستگر ديهه دکاءِ،
(جواب -) دادو دل ارواح^۳ ڪا، ڪنھ مالڪ ليئم^۴ لاءِ.

محهم ئي مين ميرا ڏٺي، پڙدا کول دکاءِ،
آتم سون پراآتما، پرگت آڻ ملءِ.

۱. سندن جي پاشا ۾ هر دم پنهنجي ڌرن جي وچ واري مرڪز جو نالو آهي جنهن کي شونمتر يا ليسرا ٿل به چون ٿا.
۲. پيدا ڪيو.

۳. ارواح عربي لفظ روح جو جمع آهي، جنهن جي معنيٰ آهي جهو آتما. عالم ارواح برهماند کي چون ٿا.

۴. پرمت.

۵. پرماتما.

مانسروور مانھ، جبل، پياسا پيوء آھ،
دادو دوس نہ ديچي، گھر گھر ڪھڻ نہ جاءِ.

(دادو) ڪايا انٽر پاڻيا، نونٽر نوردار،
سهجي آپ لڪاڻيا، اتسا سموت سار.

دادو ٿو پو پاڻي، ڪر سائين ڪي سيو،
ڪايا مانھ لڪاڻسي، گھٽ هي پيتو ديو.

آتم آسڻ رام ڪا، تھان بستہ ڀڳوان،
دادو دؤنيون پرسهر، هر آتم ڪا ٿان.

جيون درين مين مک ديکي، پاني ۾ پرتي پيئڻ،
اڪسي آتم رام هٿ، دادو سب هي سنگ.

جيپين^۱ ٿيل ٿلن مين، جيپين گنڌ ٿلن،
جيپين ماکن شير مين، ايپين^۲ رب^۳ روح^۴.

ايپين^۵ رب روح مين، جيپين روح رگن^۶،
جيپين جيروم^۷ سؤرمين، ٺنڊو چنڊر بسن^۸.

۱. ٻاهران طرح شش جو اهو فرض آهي ته هو نماڻو ۽ عاجز بڻجي ستگروءَ کان نام جي بخشش گهري ۽ شرن وٺي. ستگرو نام جي املھ دولت جو ڏيندرو وڻو وڄائي جوتوڻيڪ حقيقت اها آهي ته خود گرو ئي شش کي پاڻ ڏانهن کڻي ٿو ۽ هن کي نيڪ راه ۾ هلڻ جو آساهه بخشي ٿو. ۲. جهڙي طرح. ۳. اهڙي طرح. ۴. مالڪ. ۵. آتمائن ۾. ۶. هن ساکي ۽ ۷. دادو صاحب اڪبر بادشاهه کي هن سوال جو جواب ڏين ٿا ته ڪهڙي طرح پرماتما آتما جي اندر نواس ڪري ٿو. ۷. رڳن ۸. پرڪاش. ۹. رهي ٿو.

(دادو) جن ۾ دل مندر ڪيا، دل مندر مين سوء،
دل مانھ دلدار ھئ، اور نہ دوجا ڪو.
ميت ٽھارا ٽھ ڪنڻ، ٽھي ليھ پڇاڻ،
دادو دور نہ ديکي، پرتيبينب جيون جاڻ.

(دادو) سب گھٽ مين گو بند ھئ، سنگ رھئ ھر پاس،
ڪستوري مرگه مين بست، سؤنگھٽ ڊولي گھاس.

(دادو) جيو نہ جاڻي رام ڪنڻ، رام جيو ڪي پاس،
گر ڪي شبد نہ بھرا، ٿاڻي ڦرئ اُداس.

(دادو) جا ڪارڻ جگه ڏونديا، سو ٿئ گھٽ هي مانھ،
مٿن ٿي پڙدا ڀرم ڪا، ٿاڻي جاڻت نانھ.

(دادو) سب گھٽ مانھ رم رھيا، بر لا بوجھ ڪو،
سوئي بوجھي رام ڪنڻ، جي رام سنيھي هو.

آپ آڀڻ مين ڪوڄئ ري پائي، وستو اڳوڇر ڪرو لڪائي،
جيون مھي بلويي ماکن آوئ، ٿيون مٿيان تي ڪٽ پاء،
ڪاٺ ھٿاسن^۱ رھيا سمائي، ٿيون من مانھ نونجن راء،
جيون آوني^۲ مين نير سمانا، ٿيون من مانھ ساچ سيانا،
جيون درين ڪي نھين لاگت ڪائي،

ٿيون مورت مانھ نرگه لڪائي،
سھڄئ من مٿيان تي ڪٽ پايا، دادو اُن ٿئ آپ لڪايا.

ساچا سنگر رام ملاوي، سڀ ڪڇ ڪاڀا مانھ ڊڪاري،
ڪاڀا مانھ سرجنھار، ڪاڀا مانھ اونڪار^۳،

۱. ٻاھ. ۲. پرتوي. ۳. سنت مت جي الوسار 'اوم ٻا اونڪار'
مان ٻيو پڌ يعني ٽرڪي جي ھلائيندڙ برھم جو گيان ٿئي ٿو.

ڪاڀا مانھ ھئ آڪاس، ڪاڀا مانھ ڌرتي پاس،
ڪاڀا مانھ ڀون پرڪاس، ڪاڀا مانھ نير نواس،
ڪاڀا مانھ سسھرا س-ڙ، ڪاڀا مانھ باجئ ٿ-ڙ،
ڪاڀا مانھ ٽينيون ڏيو، ڪاڀا مانھ الڪه اڀيو،
ڪاڀا مانھ چاريون ويد، ڪاڀا مانھ پاڻيا پيد،
ڪاڀا مانھ چاريون ڪاڻي^۳، ڪاڀا مانھ چاريون باڻي^۴.
ڪاڀا مانھ اُڀجئ آء، ڪاڀا مانھ م-ر م-ر جاڀ،
ڪاڀا مانھ جامئ مرئ، ڪاڀا مانھ چوراسي ڦرئ،
ڪاڀا مانھ لي اوتار، ڪاڀا مانھ بارمبار.

۱. چندرما. ۲. برھما، وشو ۽ مھيش. ۳. چئن قسمن
جون چوڻيون چوندا آھن: (۱) چرايج - سنھڙي ڪل ۾ ولڙھيل
جنم وٺندڙ جھڙو ڪمنش يا پشون. (۲) اندج - الھي
مان پيدا ٿيندڙ جھڙو جھڻ پکي. (۳) سولنج - پگھر يا گرمي
مان پيدا ٿيندڙ جھڙو جھڙو ڪمڇر وغيره. (۴) اُداج - زمين
مان ڦٽي نڪرندڙ جھڙو جھڙو ڪو ٿڌ. ۴. لڪڻ، پڙھڻ يا
ڳالهائڻ ۾ ڪم ايندڙ (ورنالڪ) شبد جا چار قسم چيا ويا
آھن: (۱) وٽڪري - جو زبان سان اُچارِي سگھجي. (۲) مڌما -
جو من دواران ڪٽ چڪر سان اُچاربو آھي. (۳) پشنتي -
جو من دواران سوکھ ھردي چڪر تي اُچاربو آھي. (۴)
پرا - جنھن کي ٻوگي جن سوکھ روپ ۾ ٺاھي چڪر ۾ ھلور
اڏاري اُٺن ڪندا آھن.

ڌنالڪ نام جنھن جي مھما سنت مھاتماون ڪن ٿا ۽
جيڪو لڪڻ پڙھڻ ۾ نٿو اچي، اھو مٿي ذڪر ڪيل چئنئي
قسمن جي ورنالڪ شبد کان نيارو آھي. اھو صرف پوري
گروه جي ڊکشا دواران ۽ ھن جي ٻڌايل اڀياس جي ساڌن
ڪرڻ سان انھڙو ڪجي ٿو.

ڪاڀا مانھ رات دن، اُده آست اڪتار،
ڪاڀا مانھ ڀرم ڳر، ڪڀيا ايڪنڪار.

ڪاڀا مانھ لوڪ سڀ، دادو ڏيئي دکاء،
منسا باڇا ڪرمن، ڳر بن لڪيا نه جاء.

ڪاڀا نگر نڌان هئ، مانھ ڪڙنگه هوء،
دادو سنگر سنگه لي، ڀڙل ڀڙنگه جن ڪوء.

ڪاڀا منھ ڪوٽار هئ، سو ٺڌ جاڻڻه نانھ،
دادو ڳرمڪه ڀائيندي، سڀ ڪڇ ڪاڀا مانھ.

ڪاڀا مانھ باس ڪر، رهڻه نرنتر چاء،
دادو ڀايا آڌ گهر، سنگر ڏيا دکاء.

ڪاڀا مانھ ڀريت ڪر، ڪاڀا مانھ سنيھ،
ڪاڀا مانھ ڀرير رس، دادو ڳورمڪه بيھ.

ڪاڀا مانھ ڪسل هئ، سو هر ڏيک آء،
دادو ڳورمڪه ڀائيندي، ساڌ ڪنھڻه سمجھاء.

ڪاڀا اڱم اڱم هئ، مانھ تڙ بچاء،
دادو ڀرگت ڀڙ مليا، ڳورمڪه رهي سماء.

۳. انٽرمڪي پوڄا

انٽرمڪي پوڄا ئي سڄي پوڄا آهي. پرماتما کي ڀرگهت
ڪرڻ لاء اهو ئي صرف ڇو ۽ صحيح سڏن آهي. اُلدو ٿي
سرو وڌيڪ اڻڻ سان ئي من جي ميل لهي ٿي. ٻيا
سڀ ٻاهر مڪي سڏن فضول آهن.

ابناسي اپرن پورا، وار ڀار ننه چيو،
سو ٿڙن دادو ڏيک لي، اُر انٽر ڪر سيو.

دادو ڀيٽو ڀڳس ڪر، گهٽ ڪي جڙنگه ڪپاٽ،
سائين ڪي سڀوا ڪرم، دادو اوگت گهٽ.

آٽم مانھ رام هئ، پوڄا ٿاڪي هوء،
سڀوا بندن آرٿي، ساڌ ڪرنگه سڀ ڪوء.

(دادو) مانھ ڪيچي آرٿي، مانھ پوڄا هوء،
مانھ سنگر سيوي، ٻڙجھي ٻڙ لا ڪوء.

(دادو) ڪاڀا انٽر ڀائيا، انٽر ٻين بجاء،
سهجي آپ لڪائيا، سن منڊل مين جاء.

(دادو) کوچ تھان ڀڳ ڀائيندي، سڀ اڀنگه پاس،
تھان ايڪ ايڪانٽ هئ، تھاس جوت ڀرڪاس.

دادو اُلت اڀو ٿا، آپ مين، انٽر سوڌ سڄاڻ،
سو ڏيک ٿيري باوري، تڇ باهر ڪي باٽ.

سوت اڀو ٿي ٿير ڪر، آٽم مانھ آڻ،
لاڳ رهڻه ڳر ڏيو سنڱه، دادو سوئي سڀاڻ.

جنھ آٽم ٿنھ رام هئ، سڪل رهيا ڀرڀور،
انٽرگت ليڻه لاء ره، دادو سيوگ سؤر.

۱. اُلت. ۲. ستن جي ڀاشا ۾ اُر يا هر دو ٻڌهي ڀارن
جي وچ واري مرڪز کي چوڻدا آهن. اُن کي ئي ٿيسرا ٿل
يا شو ٺيتر چئبو آهي. ۳. پيدا ٿي ٿو. ۴. پٺيان. ۵. سماء
يا عادت.

(دادو) آلتوگت ليٽم لاء ره، سدا سرت سنڌم گاء،
يه من ناھي مگن هو، ڀاڙم ٿال بجاء.

(دادو) گاڙم سرت سنڌم، ٻاڙي باجڻم ٿال،
يه من ناھي پريم سنڌم، آگڻم دين ديال.

سريو سرور رام جل، مانھڻم سنجم سار،
دادو سھڻم سب گڻي، من کي ميل بڪار.

(دادو) تس سرور کي ٿيو، ڇپ ٽپ سنجم کي ڇپي،
ٽنھم سنمک سرجنھار، پريم ڀلاوڻم پيڇي.

(دادو) تس سرور کي ٿيو، سنگي سبڻم سھاوڻي،
تنھم بن ڪر باجڻم بين، ڇپيا هيٺي گاڙي.

(دادو) رام نامر جلم ڪرتوا، اسنامر سدا جت،
تن من آتم نرمم، پنج پوڀا پنگت.

پوڄڻھاري پاس ھڻم، ديھي مانھڻم ديو،
دادو ٿاڪو ڇاڙھ ڪر، باھر مانڊي سيو.

(دادو) تيج ڪنول دل نور ڪا، تھان رام رحمان،
تنھم ڪر سيوا بندگي، جي تون چتر سيان.

(دادو) يھ مسيت يھ ديھرا، ستگر ديا دکاء،
پيتر سيوا بندگي، باھر ڪاھي جاء.

۱. ھنس ۽ ڀرامئي آلمائون. ۲. زبان ڪالسواء. ۳. لاڳري
پرچارڻي سھا جي پستڪ ۾ لکڻ اٺوسار مت آھي. ۴. پنج
ڀوپ اپنگت آرٿات پنج ٿي اندر ٻن جي راجا سمان ٻڌوان
آھن، آپنگ ٻا ڪمزور ٿي پھون. ۵. ديال. ۶. مسجد. ۷.

مندرو.

ڀاڙي ري گھر هي مين گھر ڀايا،
سھڻ سماء رھيو ٿا مانھين، ستگر ڪوچ بٽايا،
ٿا گھر ڪاڇ سپڻم ڦر آيا، آڀڻم آب لڪايا،
ڪول ڪپاٽ محل کي دينھي، ٿر اسٿان دکايا،
ڀڻم او پيد پرم سب ڀاگا، ساڇ سوئي من لايا،
پيند پري جھان جو جاوڻ، ٿا مين سھڻ سمايا.

نھڇل سدا چلڻ نھين ڪبھو، ديکيا سب مين سوئي،
تاھي سيون ميرا من لاڳا، اوڙ نه دڙجا ڪوئي،
آد آنت سوئي گھر ڀايا، اب من آنت نه جائی،
دادو ايڪ رنگڻ رنگ لاڳا، ٿا مين رھيا سمائي.

۳. اندرين صفائي (شديء) کان سواء مالڪ جو
مھلاپ نامھڪن آھي

صھمچ الترمڪي اھياس ذريعي اندرين صفائي ڪرڻ بڻا،
ڪير به اندر ڀروش نه ڪري سگھندو ۽ ان آلتو ڪر ستم،
جو درشن نه ڀائي سگھندو، جو ساري گھان. شالتي ۽ آند
جو بندار آھي. ان اندروني آند ملڻ کان پوء منس کي
ڀوڌاري آند ٿي آند جو احساس رھي ٿو پر ان بنا ڪھڙي
به ڀاري ساڌن ۽ ڇڻي دواران پنھنجي پاڻ کي سڪي بڻائڻ
ممڪن ناھي. اھڙي طرح دک سک، آمرت ۽ زھر جو جھرڙو
به آسان جي آند آھي پر آڳياڻي منس ان کي مڃڻ ۽ ڏسڻ
لاء منتظر نه ٿيندا آھن.

انڌي ڪون ديپڪ ديا، ٿڻم پي ٿمر نه جاء،
سوڌي نھين سرير کي، ٿاسن ڪا سمجھاء.

۱. پنھنجي وجود جي اندر ٿي پنھنجي ڀرم ڌام کي ڀاڙو.

(دادو) ڪهڙي ڪڇ اڳڪار ڪو، ماني اوڳو دوش
انڌي ڪوڀ ٻڌايا، ست نه مانڱه لوڪ.

آتم مانڱه اوڳو ڇڏي، دادو پنڱل ڳيان.
ڪوٽم جاءِ اُڏيگه ڪر، جنهان نونجن ٿان.

دادو يه تن پنڄرا، مانڱين من سولا،
ايڪم نساو الله ڪا، پڙهه حافظ هورا.

دادو وشيم وڪار سين، جب لاڱا من راتا،
تب لڱه چيٽ نه آوئي، تريون پٽ داتا.

(دادو) گهٽ مين سڪه آند هڻم، تب سب ٺاهر هوءَ،
گهٽ مين سڪه آند بن، سڪي نه ڏيکيا ڪوءَ.

جي نڌ ڪهين نه پائي، سو نڌ گهر گهر آهي،
دادو مهنڱي مول بن، ڪوئي نه ليوء تاهه.

(دادو) ڏيئي مانڱه دوءِ دل، اڪ خاڪي اڪ ٺورا،
خاڪي دل سوجهي نهين، نوري منجهه حجور.

وش امرت گهٽ مين بستم، ٻولا جاڻم ڪوءَ،
جن بس ڪايا تي موٽي، امر آهي سيون هوءَ.

حاجران حجور سائين، هڻم هري نيڙا دور ناهين،
مني ميت محل مين پاوڻ، ڪاهي ڪوچن دور جاو،
حرص نه هونئي غصا سب ڪاء، ٿاڻي سنڱيان دور نه جاءِ.

۱. ڀرم شالتي دائڪ گمان جنهن کي پائي، من جي سڀ

غلاظت يا چنچلڻا دائما طور دور ٿي وڃي ٿي.

۲. بناوٽي.

ڏي دور دروغ نه هوءَ، مالڪ من مين ڏيڪم سوه،
اري پنيچ سوڌ سب وارن، دادو ڏيڪم نڪت بچاري.

۴. پڳت کي پڙ ڪونهي

سرو واپار ڪ ۽ سرو شڪتيمان ڀرپو سدا آسانجي آندو آهي،
هو آسانجي ۽ ڀني ضرورتن کي چاڻي ٿو ۽ سدا آسانجي سار
سوال لهي ٿو. هن حقيقت کي چاڻڻ وارن ۽ ان تي اعتقاد
رکن وارن، پراڻه جي پيارن کي ڪڏهن به ڪا چنتا يا پڙ
نه ٿيندو آهي.

ڀورڪ پورا پاس هڻم، ناهين دور گنوار،
سب جانن هڻم باوري، ڏيوي ڪون هوسيار.

دادو چينتا رام ڪون، سهرت سب جاڻم،
دادو رام سنڀاليبي، چينتا جن آڻم.

(دادو) جن پهنچايا پراڻ ڪون، اُدر اُڙد مڪه شيرو،
جنر اگن مين راڪيا، ڪومل ڪايا سرير.

سو سهرت سنگي سنگهه رهڻ، بڪت گهات گهت پير،
سو سائين سون گهگتي، جن پوڻه من پير.

دادو راجق راجق ليبي ڪڙا، ڏيوء هائون هاڻ،
ڀورڪ پورا پاس هڻم، سدا هماري سات.

۱. ڪام، ڪروڌ، لوب، مرهه ۽ آهنگار - اهي پنج

شتر آهي. ۲ = دشمن يا شترو. ۳. چنتا. ۴. لڳاء - سنهه.

۵. روزي رسائيندڙ. ۵. روزي.

جنھ سيوگ تنھ صاحب بڻڻا، سيوگه سيوا مانھن؛
دادو سائين سب ڪرڻ، ڪوئي ڄاڻڻ مانھن.

(دادو) سيوگه سائين بس ڪيا، سڀني سب پروراءِ؛
تب صاحب سيوا ڪرڻ، سيوگه ڪي دربار.

صاحب ڪا اُنهاري سب، سيوگه مانھن هوءَ؛
دادو سيوگه ساڌ سو، دوجا ٺاهين ڪوءَ.

(دادو) سورجنهارا سبن ڪا، اٽسا هڻم سهرت؛
سوئي سيوگه هڻو رهيا، جنم سڪل پسارڻ هٿ.

ساڌو جن اُس ديس ڪا، ڪو آيا يه سنسار؛
دادو اُس ڪڙن پوڄي، پريتم ڪي سمچار.

سماهار ست پيو ڪي، ڪو ساڌ ڪهڻا آءِ؛
دادو سيٺل آتما، سڪ مين رهڻم سماءَ.

ساڌ سبڊ سڪ برک هڻم، سيٺل هوءَ سريو؛
دادو انتر آتما، پيوءَ هر جل نير.

دادو دت دربار ڪا، ڪو ساڌو بانڻڻم آءِ؛
تهان رام رس پائي، جنھ ساڌو تنھ جاءِ.

پر اڳاري سنت سب، آبي يه ڪل مانھن؛
پوڻڻم پلاوڻڻم رام رس، آپ سوارٿ مانھن.

آپ نرنجن يون ڪهڻم، ڪيرت ڪرتار؛
مٿن جن سيوگه دڻڻم نهين، ايڪڻم انگ سار.

زندھ گروءَ جي ضرورت

۱. گورو ۽ گوبند هڪ ئي آهن

سڄا سنت پرماتما ۾ ملي پوريءَ ريت هن سان هڪ ئي
پوندا آهن. لاکري پرماتما جي پراپتي سندن دواران ئي
ٿي سگهي ٿي ۽ سنت پريءَ جي ڪرڻ سان ئي مان ٿا.
خود پرماتما جو چوڻ آهي ته جهڙي طرح ڪور ۾ ملي پاڻي ۽
پاڻي ۾ ملي لوڻ هڪ ئي وڃن ٿا، ساڳيءَ ريت پريءَ جي
پول ۾ مست ۽ مخمور سڄو ڀڳت ڀڳوان بڻجي پوي ٿو.

آنت سڪ ساگر جا لوڻ، نام جي رنگ ۾ رڻ، هندس
سروپ مهاتما دها جا پنهار، صرف پراڻڪار ڪرڻ لاءِ هن
مانت لوڪ ۾ اچن ٿا.

جهان رام تنھ سنت جن، جنھ ساڌو تنھ رام؛
دادو دنيون ايڪڻي، ارس پرس بسرام.
(دادو) هر ساڌو پڙن پائي، اوگت ڪي آراءِ؛
ساڌو سنگت هر ملڻم، هر سنگت ٿڻم ساڌ.

(دادو) رام نام سيون مل رهڻم، من ڪي چاڙھ بڪار؛
ٿڻم دل هي مانھ ديڪي، دنيون ڪا ديدار.

ساڌ سماڻا رام مين، رام رهيا پريو؛
دادو دنيون ايڪ رس، ڪيون ڪر ڪيچڻ دور.

(دادو) سيوگه سائين ڪا پيا، تب سيوگه ڪا سب ڪوءِ؛
سيوگه سائين ڪڻڻم مليا، تب سائين سرڪا هوءَ.

۱. ڪنا، گڏ.

۱. ستگروءَ لاءِ شيوڪ ٿي هن جو سچو پرورار آهي.

۲. روپ. ۳. ذات يا دان.

مهر کارٹ سب پرھو، آہا ايمان
 سدا اکندت اُر ڌرئ، بولئ پگوان.
 انتر پت جيوء نهين، تب هي مر جاء.
 بچرئ ٿلڻئ مين جيون، جيوء جل آء.
 کير نير جيون مل رھئ، جل جلھ سمان.
 آتم پاڻي لوڻ جيون، دوجا ننھ آن.
 مٿن جن سيوگ ڏئئ نهين، ميرا بسرام.
 ميرا جن مجھ سارڪا، دادو ڪھڻ رام.
 سدگت ساڌوا ري، سنمڪ سرجنھار.
 پڄل آب ٿونئ تي ٿارئ پراڻ اڏارڻ ھار.
 پورڻ برھم رام رنگ راتي، نرمل ناؤ اڏار.
 سڪ سنٿوش سدا ست سنجم، مت گت وار نہ پار.
 جگ جگ راتي جگ جگ ماتي، جگ جگ سنگت سار.
 جگ جگ ميلا جگ جگ جيون، جگ جگ گيان بچار.
 سڪل سرومڻي سب سڪ ڏاڏا، دلپ اھ سنسار.
 دادو ھنس رھئ سڪ ساگر، آئي پو اڳار.

۲. گروه جي پوڄا ئي پرمانما جي پوڄا آھي

سچو سنت ستگرو پرمانما جو ئي ساکيات روپ ھوندو
 آھي. اڪري موجودھ سنت جي ڏنھ سروپ جي پوڄا
 ئي پرمانما جي سچي پوڄا آھي. پنھنجي پورن ڀڳتي، پر
 ۽ پوڄا صرف پنھنجي پورڻ ستگروه کي ئي اڀرڻ ڪرڻ
 ڪھي. ستگروه کان نام جي بخشش پائي ۽ ھنجي پوڻ چرڻ
 ڪنولن ۾ پنھنجو مستڪ لوائي، منش سنسار ساگر مان پيار
 اڪري وڃي ٿو، واپس وڃي پرمانما ۾ ملي ٿو ۽ اُن ڀرم آند
 کي حاصل ڪري ٿو.

(دادو) نراڪار من سرت سئون، پرير پريت سئون سيو.
 جڳ پوجئ اڪار ڪو، ٿئ سادو پوکش ديو.
 (دادو) پوجن ديچئ ديھ ڪنئ، لييا من بسرام.
 سادو ڪي مڪ هي ليي، پايا آتم رام.
 جيون يھ ڪايا جيو ڪي، ٿيون سائين ڪي ساد.
 دادو سب سنٿوڪي، ماهي آب اڳاڏ.

جن ڪي ھودي ھر بست، سدا نرنتر ٺانئ.
 دادو ساڄي ساد ڪي، مٿن بلھاري جائون.

ساڄا ساد ديال گھت، صاحب ڪا پيارا،
 راتا مالا رام رس، سي پراڻ ھمارا.

(دادو) مٿن داسي ٿنھ داس ڪي، جنھ سنگ ڪيلئ پيو.
 بهت پانت ڪر وارڻئ، ٿا پر ديچئ جيو.

نراڪار سيون مل رھئ، اڪڏ ڀڳت ڪر ليھ.
 دادو ڪيون ڪر پائي، اُن چرڻون ڪي ڪيھ.

تون هي تون گرد پو ھمارا، سب ڪچ ميوي نانوتھ ھارا.
 ٿم هي پوڄا ٿم هي سيول، ٿم هيئن پائي ٿم هي ديوا.
 جوگ جگي ٿو سادن جاپ، ٿم هيئن ميوي آڀئ آب.
 ٽپ تيرت ٿون بڙت اسانا، ٿم هيئن گيانا ٿم هيئن ڏيانا.
 بيد بيد تون پاڻ پيرافا، دادو ڪي ٿم پيند پراڻا.
 ستگر چرڻا مستڪ ڌرڻا، رام نام ڪھ ڏتر ٿرڻا.

اٺ سڌا نوٽڌا سهجڻ پاور، امر اپڻه پد سڪ مين آرم.
ڀڳت مڪت بڻڪنڌا جاء، امر لوڪ ڦل ليوء آء.
پرم پدارت منگل چار، صاحب ڪي سب پري پندار.
نور تيج هڻم جوت اپار، دادو راتا سرجنهار.

۳. ديهه سروي پوري گروهه هي ضرورت

ديهه ڌاري پورو ڪرو پرماتما جو ئي روپ ٿيندو آهي،
انڪري ان ديهه سروي گروهه دواران ئي پرماتما جي ڪرڻا
جا روحاني خزانو منس جي مٿان وسن ٿا. صرف ديهه ڌاري
گرو ئي اسانڪي شيد ڌن سان جوڙي اسانجي سڀني وڪارن
ڪي هٽائي صاف ۽ اوچل بڻائي سگهي ٿو، ڪال جي سڀني
وڪاوڻن ڪي هٽائي سگهي ٿو، اسانجي اندروني آڳ ۽ ڪن
کولي سگهي ٿو، اسانڪي سڪ سلامتتيءَ سان هن پوڻاگر مان
پار اڪاري سگهي ٿو ۽ پرماتما جو ساڪيات روشن ڪرائي
سگهي ٿو.

پرماتما جي مهل جي دروازي جي ڪنجهي سڪروه وٽ
هوندي آهي، انڪري سڪروه جي سهائتا بنا ڪير به ان
مهل ۾ پهتو پائي سگهي. هن جي ڪرڻا ۽ رهنمائيءَ بنا
انگهان جي اٽڪار ڪي دور ڪرڻا، اندروني مارگن جي
خوفن ۽ خطرن تي وجهه پائڻا، آتمڪ اُمرت ڪي ڀڄڻ ۽ سڪ
۽ سلامتتيءَ سان نج گهر پهچڻ ناممڪن آهي. مالڪ جي سڃي
دربار ۾ لکرو نٿو پهچي سگهي، گروهه جي سهاري بنا هن
ڪي روڪيو وڃي ٿو پر گروهه جو شيوڪ ان دربار ۾ سڃي
سويها پائي ٿو.

۱. بلڪل مهين بطبي وجهڻ (اڻيما) نهايت هلاڪو بطبع
(لگما) نهايت ڳورو بطبع (گرمما) نهايت پاڻ ڪي ڪشادو
ڪرڻا (مهما) وغيره جهڙن اٺ چمتڪاري شڪتِيون. ۲. ڌن
جي ڊهرڻا ڪيهر جي مها پدم، سنڪ وغيره جا اٺ ڪڪ خزانو.

(دادو) غيب منهن ڪرديو مليا، پايا هم پرساد،
مستڪ ميري ڪر ڌريا، ڊيڪيا اڪمر اڳاڏ.

دادو ڊيو ڊيال ڪي، گرو ڊڪائي ٻاٽ،
ٽالا ڪونڊجي لاءِ ڪر، کولي سبڻه ڪهاٽ.

دادو سنگر انجن باهه ڪر، نڱن پتل سب کولي،
بهری ڪانگه سٺي لاڳي، کونگي مڪ سيون بولي.

ساڄا سنگر جي ملهه، سب ساڄ سنوارم،
دادو نار چڙهائ ڪر، لي پار اٽارم.

دادو ڪاڙهي ڪال مڪ، سترونهون سبد سناء،
دادو اٽسا ڪر مليا، مروتڪ ليبي جلاء.

پوساگر مين دؤبتان، سنگر ڪاڙي آء،
دادو ڪيوت ڪر مليا، ليبي نار چڙهاء.

دادو اُس ڪر ڊيو ڪي، مڱن بلهاري جاڳون،
جنهن آسڻ امر اليڪ ٿا، لي راڪي اُس ٺاڻون.

دادو ڪر ڪروا ملهه، ٿا ٿي سب ڪم هوء،
لوها پارس پرستان، سهج سمانا سوء.

ڊيو ڪرڪا درد ڪا، ٿوٽا جوڙم ٿار،
دادو ساڏم سرت ڪو، سوگر پير همار.

سنگر ملهه ٽو پائي، ڀڳت مڪت پندار،
دادو سهجي ڊيڪي، صاحب ڪا ڊيدار.

۱. پاري يا پورو.
۲. ڪٽو.

(دادو) نڱن نه ديکته نڱن کون، انتر پي کچ نانہ.
ستگر درين کر ديتا، ارس پوس مل مانہ.

دادو پڙدا پرم کا، رها سکل گهت چاء،
گر گوبند کرپا کرنته، تو سهجي ئي مت چاء.

سش گورو گورو گوال هته، رچيا کر کر ايته،
دادو راکته جتن کر، آڻ ڏڻي کون ديتہ.

جهوني انڌي گر گهڻي، بنڌي وشيه وکار،
دادو ساچا گر ملته، سنمک سرجنهار.

پرم کرم جگ بنڌيا، پنڊت ديا پلاء،
دادو ستگر نا ملته، مارگ ديتہ دکاء.

دادو پورنگي کيت جيون، ستگر سيني هوء،
آپ سريکي کر ليبي، دوجا ٺاهين کو.

(دادو) کچب راکته درشتي مين، کنجنه کي من مانہ،
ستگر راڪي آڻڻا، دوجا کوئي نانہ.

۱. ٻئي اکيون هڪ ٻئي جي واهر آهن، پوء به هڪ
ٻئي کي ڪونه ٿيون ڏسي سگهن. صرف آريه جي سهار
آهي هڪ ٻئي کي ڏسي سگهن ٿيون. اهڙي طرح هڪ ٻئي
جي باڪل واهر رهڻ تي به آتما ۽ پرماٽما جو پاڻ ۾ ميلاپ
ڪونهي. ستگروه دواران گيان روپي درسي پراپت ٿيڻ سان
هن جو ميلاپ ممڪن ٿي سگهي ٿو.

۲. ڪچون پنهنجن اڃن کي درشتي سان ۽ ڪولج
پنهنجي اڃن کي سوت سان ڀالندي آهي.

ايکته سبد اننت سش، جب ستگر بولته،
دادو جڙي ڪپاٽ سب، دي کونچي کولته.

سور پريا دهم دسا، پنکي پياسا چاء،
دادو گر پرساد بن، ڪيون جل پيو آء.

اڪ لڪم چندا آڻ گهر، سورج ڪوٽ ملا،
دادو گر گوبند بن، ٿو پي ٿور نه چاء.

انيڪ چند ادي ڪرته، اسنڪ سور پوکاس،
ايڪ نرنجن نالو بن، دادو نهين اجاس.

ستگر سبد ببيڪ بن، سنجم رهيا نه چاء،
دادو گيان بچار بن، بشتم هلاهل کاء.

گهر گهر گهت کولهو چلته، آهي ها رس چاء،
دادو گر کي گيان بن، بشتم هلاهل کاء.

ستگر سبد انگهه ڪر، جن کوئي سش چاء،
دادو پگ پگ ڪال هته، جهان چاء ٿنه کاء.

(دادو) ستگر ڪهته سوشش ڪرته، سب سڌ ڪارج هوء،
آهر اپيم پد پائي، ڪال نه لاگته کو.

(دادو) ستگر ڪهته سو ڪيچي، جي تون سشيم سجاڻ،
جنه لاي ٿنه لاگه ره، بوجهتم ڪهان اجاڻ.

گر پهلي هن سون ڪهته، پيچي نڱن کي سڻ،
دادو سش سمجهتم نهين، ڪته سمجهائيم بدن.

ڪهي لکڻ سو مانوي^۱، سڻن لکڻ سو ساڌ،
من ڪي لکڻ سو ديوتا، دادو اگر اڳاڏ.
امر پئي گو گيان سون، ڪيتي يه ڪل مانه،
دادو گو ڪي گيان بن، ڪيتي هر مر جانه.

(دادو) جي تون جو ڪي گرم ڪي، ٿڌ لينا ٿت بچار،
گه آوڏ^۲ هر گيان ڪا، ڪال پرش ڪنڌ مار.

سگرا نگر پري، ساڌ ڪهڻ سب ڪو،
سگرا ساڃا نگر جهڙا، صاحب ڪي در هو.

(دادو) سگرا ست سنجهر رهڻ، سنمڪه سرجنهار،
نگرا لوڀي لالچي، پونچڻ^۳ بشت^۴ بڪار.

صاحب جي سب ڪڻ ڪرڻ، ستر ڪي گهٽ^۵ هو،
دادو ڪاڙهي ڪال مڪ، نڪڻا نه مانڌ ڪو.

صاحب جو سب ڪڻ ڪرڻ، ستر آڙا ديڻ،
دادو تارڻ ديڪتان، نڪڻا ڪڻ نهين ليڻ.

ستر دييا رام ڏن، رهڻ سبت بقاء،
منسا باڃا ڪرمڻا، بلسڻ^۶ بترڻ^۷ ڪا.

پائي ري اسا ستر ڪهي، پگت مڪت قل لهي،
ابچل امر ابناسي، اٺ ست نو نڌ^۸ داسي.

۱. جهو يا ساڌارڻ منش. ۲. هٿيار.

۳. چاهي. ۴. دلهر روپي ستر و دواران.

۵. ورهائي. ۶. آشت سڌ ۽ نو نڌ جي باري ۾ صفحي

۵۲ جي ٽهڙي ڏسو.

اسا ستر راي، چار پدارت^۱ پايا.
امي مهارس مالا، امر اڳڻ^۲ پڌ داڻا.
ستر تروپون تارڻ، دادو پار اڏارڻ.

پائي ري پان گهڙڻ گر ميرا، مٿن سيوڳ^۳ اُس ڪيرا.
ڪنچن ڪر لي ڪايا، گهڙ گهڙ گهٽ^۴ نهايا.
مڪ دريڻ مانه ڊڪارو، پو پرگت^۵ آڻ ملاو.
ستر ساڃا ڏرو، ٿڌ بهر نه ميلا هوو.
ٿن من ڦير سنوار، دادو ڪر گه تار.

۴. پورن سلت ستر و جو مارڻ.

سچو ڪورو شيد مار ڪي هوندو آهي ۽ هو شيد مارڻ جي
ٿي سڪيا ڏهندو آهي. سچي شيد سان ٿي سچي پگتي
پرگت ٿيندي آهي. لانڪري هن مارڻ ڪي سچو پگتي
مارڻ به چيو ويندو آهي.

شيد پرمالما جو روپ آهي ۽ اهو هر هڪ منش جي
اند ۾ رات ڏينهن ڏنڪارون ڏيئي رهيو آهي پر جيستائين
ڪو شيد پيد ٿي پورو ڪرو شش جي سرت يعني آتما ڪي
ان شيد سان نٿو جوڙي، تيستائين، نه نه شيد ڏن ڪي ٻڌي
سگهي ٿو ۽ نه اهو امرت پي سگهي ٿو. جڳن کان ستل
جهو ڪي جاڳائڻ، من جي وڪارن ۽ چڱيتا ڪي دُور ڪري
پوري ڀمت ان ڪي اڪاگر ڪرڻ ۽ آتما ڪي پرمالما جي
اڳاڏ پگتي ۾ اهلين ڪري ان ۾ سدا لاءِ سمائجي وڃڻ.
اهو سڀ پوري ڪرو دواران بتال شيد سان ڪانسواءِ ممڪن
ڪونهي.

۱. پدارت - ذرم، اُرت، ڪام ۽ موڪش. ۲. اهڙي چار
پدارت چيا ويا آهن. ۳. ساجهاڙ يا شڌ ڪيو.

ساڄا سهجڻ لڳو، سبڊ گرو ڪا گيان ۽
دادو هم ڪون لڳو، جنهن پريتم (ڪا) اسٿان.
(دادو) ڪهڙو سبڊ سڌاء ڪر، پاوء جيو جڳاء ۽
پاوء انٽر آپ ڪر، اپني انگ لڳاء.

(دادو) باهو سارا ديکي، پيتر ڪيا چور،
ستگر سبڊن ماري، چاڻ نه پاوء دؤر.

(دادو) ستگر ماري سبڊ سون، نرڪ نه نؤر،
رام اڪيلا ره، چيتا نه آء اؤر.

(دادو) سبڊ بان گر سڌا ڪي، دؤر دستر جاء،
جيهم لاگي سو اؤڀري، سؤڻي لڳي جڳاء.

دادو همڪون سک پيا، سڌا سبڊ گر گياڻ،
سڌو سؤڻي سمجه ڪر، پايا پد نرباڻ.

سبڊ دوء گهرت رام رس، مٿ ڪر ڪاڏهي ڪوء ۽
دادو گر گوبند بن، گهٽ گهٽ سمجهن هوء.

نرمل گر ڪا گيان گه، نرمل پگت وچار ۽
نرمل پايا پريم رس، چؤڻي سڪل بڪار.

پر پر پيال پريم رس، اڀڻي هات پلاء ۽
ستگر ڪي صدق ڪيا، دادو بل بل جاء.

گهٽ گهٽ رامنه رتن هاء، دادو لڪڻ نه ڪوء ۽
ستگر سبڊو پاڻي، سهجي هي گم هوء.

ستگر سبڊ بيهڪ بن، سنجم رهيا نه جاء ۽
دادو گيان بچار بن، بشيم حلال ڪاء.

گهر گهر گهٽ ڪوڙو چاڻ، آهي مهارس جاء ۽
دادو گر ڪي گيان بن، بشيم حلال ڪاء.

(دادو) چؤڻ خداه ڪهين ڪو ناهين، ڦوء پوڻي ساري ۽
دوجي دهڻ دور ڪر بؤري، سڌو سبڊ بچاري.

ساڄا ستگر سؤڻ لڳي، ساڄي لڳڻ سڌا ۽
ساڄا صاحب سؤڻ ڪر، دادو پگت اڳاء.

(دادو) سڌا سبڊ سيون مل رهي، من راکڻ بلما ۽
سڌا سبڊ بن ڪيون رهڻ، تب هين بيڪر جاء.

سبڊ بچار ڪوڻي ڪوڻ، رام نام نهچ هودي ڌرم،
مايا مانهه سؤڻ سار، دادو ڪهڙو لهڻ سو پار.

ميرا گر اڳا گيان بتاء ۽

ڪال نه لاڳڻ سنسا پاڳڻ، جيون هاء نيون سمجهاء ۽

امر گرو ڪي آسن رهيي، پرم جوت تنه لهيي ۽
پرم ليچ سو دڙه ڪر گهيي، گهيي لهيي رهيي.

من پوڻا گه آلم ڪيلا، سهج سن گهر ميلا ۽
اگر اڳوچر آپ اڪيلا، اڪيلا ميلا ڪيلا.

ڌرتي انبر چند نه سؤرا، سڪل نونتر پؤرا ۽
سبڊ اناحد باجه تـؤرا، تـؤرا پـؤرا سؤرا.

بچل امر آيم پد ڌاڻا، تھان نونجن راڻا ۽
گيان گرو لڳي دادو ماڻا، ماڻا راڻا ڌاڻا.

ستسنگ جي اهميت

۱. سنگت جو اثر

سادو ۽ ٻيا منمڪ جي صحبت جو اثر ماڻهوءَ تي ضرور پوي ٿو. منمڪ انسان سنساري ماڻهن جي ڪسنگ ۾ پئجي پرمائما لاءِ پريم، ڀڳتي ۽ پنهنجي سموري پرمارڻي پونجيءَ کي وڃائي ٿو وهي پر سادن مهالمان جي صحبت ڪري هو پنهنجي پريم ڀڳتي ۽ پرمارڻي گمان ۾ ترقي ڪري ٿو ۽ ان ڪري آلمڪ آند جو قل ماڻي ٿو. پرمائما لاءِ پريم ۽ ڀڳتي وڌائڻ لاءِ ۽ من جي درست ڪي دور ڪرڻ لاءِ ستسنگ ئي مڪمل آهي.

هيئي ستن مينا پيا، ڪاري ستن ڪارا،
دادو اڪسا جيو هٿ، يهر رنگ همارا.

(دادو) اسان ملهه اٿن پڙ، پاو پگت رس جاءِ،
ساد ملهه سڪ اوپچهه، آند انگه نس ماءِ.

(دادو) سادو سنگت پائيني، رام امي قل هو،
سنساري سنگت پائيني، بش قل ديوءِ سوء.

دادو سپا سنت ڪي، سمنتي اُپچهه آءِ،
ساڪت ڪي سپا بنگستان، گيان ڪا يائنه جاءِ.

پاو پگت اُپچهه نهين، صاحب ڪا پرسنگه،
بشنگه بڪار چوڻه نهين، سون ڪلما ستسنگه.

۱. لغو ماڻي سگهي.

۲. آتمڪ شدي ۽ ايشور - ساکمانگار ڪرڻ جو سادن

جهڙي طرح پارس جي ڇهڻ سان لوه سون بڻجي پوي ٿو، ساڳيءَ ريت ستن جي درشن ۽ ستسنگ سان منمڪ به گورمڪ بڻجي ٿو. ستن جي سنگت ۾ منش ئي پرمائما جي پريم جو اهو رنگ چڙهي ٿو، جو ڪڏهن به ڦڪو نٿو ٿئي بلڪ لت نقون ۽ سواندو ٿيندو رهي ٿو. اهو سڀئي ڪلشن جو آلت آهي دائما سڪ ۽ شائتيءَ جو آند ڏئي ٿو. ستن جو ستسنگ ڪڏهن به بڪار يا سقل نٿو وڃي پر پرمائما جي ڪرپا بدا اهڙو آموڪ موقعو پراپت ٿي نٿو ٿئي.

سادو جن سنسار مين، پو جل بوھت انگه،
دادو ڪيتي اوڏري، جيتي بنگني سنگه.

سادو جن سنسار مين، سیتل چندن پاس،
دادو ڪيتي اوڏري، جي آبي ان پاس.

سادو جن سنسار مين، پارس پرگت گاءِ،
دادو ڪيتي اوڏري، جيتي پرسسي آءِ.

سادو برڪت رام رس، امرت باڻي آءِ،
دادو درسن ديکتان، تربدي تاب تن جاءِ.

۱. ٻيڙي. ۲. اڌ آتمڪ دڪ (شهر ۽ من مان ٻهڊا ٿيل ڪشت: جهڙوڪ بخار يا ڪروڌ)، اڌ ٻوڏڪ دڪ (ٻاهران سنسار جي ڪنهن به جيو يا پدارت دواران ڏنل دڪ. جهڙوڪ ڪنهن به منش، پسون - پکي يا ڪنهن لرجيو پدارت جي چوڪ رسائڻ سبب اچن ٿيل ڪشت) ۽ آڌوڏوڪ دڪ (الوڪ طاقتن پاران ڏنل ڪشت: جهڙوڪ دٻوي دٻوٿا، ڀوت پرميت وغيره هٿان ڏنل دڪ) - انهن کي تربدي تاب يا دڪ چون ٿا.

دادو نيڙا پرم پيد، سادو سنگت مانھ،
دادو سھجڻ پائي، ڪبھون نرقل نانھ.

دادو نيڙا پرم پيد، ڪا سادو ڪا سنگ،
دادو سھجڻ پائي، ٽن من لاڳت رنگ.

ساد ملڻ ٿب اوڀجڻ، هودي هر ڪا پار،
دادو سنگت ساد ڪي، جب هر ڪرڻ پساو.

ساد ملڻ ٿب هر ملڻ، ٿب سڪم آئند مڙ،
دادو سنگت ساد ڪي، رام رهيا پر پڙ.

پرير ڪٿا هر ڪي ڪهڻ، ڪوڻ پڳت ليڻ لاءِ،
پوءِ پلاو رام رس، سو جن ملو آءِ.

جب دروء ٿب ديڃيڻ، ٿم پٿن مانگه ٻيھ،
دن پوڻي درس ساد ڪا، پرير پڳت دڙھ ديھ.

صاحب سنگت سٺڪ رهڻ، ستسنگ مين آءِ،
دادو سادو سب ڪهڻ، سو نرقل ڪيڙن جاءِ.

دادو پاڻا پرير رس، سادو سنگت مانھ،
ڦر ڦر ديڪڻ لوڪ سب، يھ رس ڪٿون نانھ.

(دادو) جس رس ڪڙن منير مرڻ، سرفر ڪرڻ ڪلاپ،
سو رس سھجڻ پائي، سادو سنگت آپ.

سنگت بن سيڃهڻ نهين، ڪوڻ ڪوڻ جي ڪوءِ،
دادو سنگر ساد بن، ڪبھون سڌ نہ هوءِ.

۱. دات، دان. ۲. مول، پاڙ. ۳. ڪلهنا، لالسا.

سرگ نہ سڀڻل هوء من، چند نہ چندن پاس،
سڀڻل سنگت ساد ڪي، ڪيڇڻ دادو داس.

رڻن پدارت ماڻڪ موڻي، هيون ڪا دريا،
جنتا مڻي جت رام ٽن، گهٽ امرت پوريا.

سمرت سڙا ساد سو، من مستڪ ڌريا،
دادو درسن ديڪتان، سب ڪارج سريا.

جي جن راتي رام سڙن، ٽن ڪي مڻن بل جانڻ،
دادو اُن پير وارڻي، جي لاڳ رهي هـر نانڻ.

جلتي بلتي آڻما، ساد سرويور جاءِ،
دادو پيو رام رس، سڪم مين رهڻ سماءِ.

(دادو) سب هي مرڻڪ سمان هڻن، جييا ٿب هي جاڻ،
دادو چانڻا امي ڪا، ڪو سادو باهڻ آڻ.

(سوال) سب هي مرڻڪ مانھ هڻن، ڪيون ڪوڇيوڻ سو،
(جواب) دادو سادو پرير رس، آڻ پلاو ڪوڻ.

دادو رام نہ چانڙي، گهلا ٽچ سنسار،
سادو سنگت سوڌالي، ڪسنگت سنگ نوار.

ڪسنگت ڪيتي گيي، ٽن ڪا نانن نہ ڏانو،
دادو ٿي ڪيون اڏرڻ، ساد نهين جس گانو.

(دادو) رام مان ڪي ڪارڻي، جي ٽون ڪرا اُداس،
سادو سنگت سوڌالي، رام اُنھن ڪي پاس.

(دادو) ايتا اوگت آپ ٿنڻ، ساڌنن ڪا اڌڪار،
چؤراسي لک جيو ڪا، ٽن من ڦير سڱوار.

وش ڪا امرت ڪر ليا، پارڪ ڪا پاڻي،
بانڌا سؤڌا ڪر ليا، سو ساڌ بناڻي.

دادو جب لک جيوي، سهرن سنگت ساڌ،
دادو ساڌو رام بن، دؤجا سب اپواڌ.

چل ري من جهان امرت بنا، نرمل نيڪي سنڌ جنان.
نرگش نوار قل اڪرم ايار، سنڌن جيون پراڻ اڌار.
سيتل چايا سڪي سريور، چرڻ سروور نرمل فير.
سقل سدا قل بارهه ماس، نانا باڻي ڌن پرڪاس.
جهان باس بس امر انيڪ، تنه چل دادو اِهڻ ببيڪ.

۳. آڳياڻي ستسنگ جي مهما کان بهخير آهن

جيڪي ماڻهو ستسنگ جي آلمول لاپ کان پاڻڪي مهرؤم
وڪن ٿا، اهي نهايت مورڪ، آحسان فراموش ۽ اولڏي سمجه
وارا آهن. سنڌن دواران ڪمل ٻلاڻي جي عيوض هو انهن
سنڌن جي نراڻي ڪرڻ چاهين ٿا ۽ سندن سمنان ڪرڻ بدران
هننجهو آهمن ڪن ٿا.

ستگر چندن بارنسا، لاڳي رهڻ پونڌڪ،
دادو بش چاڙهه نهين، ڪها ڪرڻ ستسنگ.

دادو ڪيڙا نرڪ ڪا، راڪيا چندن مانه،
آلت اپوڻا نرڪ مين، چندن پاوڻ نانھ.

ڪوٽ برس لڻڻ راڪيي، لوها پارس سنگ،
دادو روم ڪا آنتوا، پلڻڻ ٺاهين اڏڪ.

ڪوٽ برس لڻڻ راڪيي، جيو برهم سنگ دوء،
دادو مانهڻ باسنا، ڪڍي ٺم ميلا هوء.

مؤسا جلتا ديڪ ڪر، دادو هنس ديال،
مانسروور لي چليا، پنڪا ڪاڻڻ ڪال.

سب جيو پونگم ڪوٺ مين، ساڌو ڪاڙهڻ آء،
دادو بشهر بش پري، ڦر تاهي ڪو ڪاء.

صاحب جي سب گڻ ڪرڻ، ستگر ڪا دي سنگم،
دادو پراڻ راڪ لي، نڪڻا نه پلڻڻ اڏڪ.

۱. ڪٿا آهي ته هڪڙي ڪوٺي کي باهه ۾ جلندو ڏسي
هڪ هنس دها ڪري هن کي ٻچاڻ لاء پنهجن پرن تي
ڪڍي وهاريو ۽ سمنڊ جي پار ڪڍي وڃڻ لاء اڏاميو پر ڪوئي
پنهجي ساهه ڦس هن جا پر تي ڪتري ڇڏيا. انڪري
ٻئي سمنڊ ۾ ڪري ٻڏي مئا.

(دادو) کوچ ٿهان پئم پائي، جنهن بن چيپا گل ڳاءَ،
لنهن آد پروس اليڪه هئم، سهجڻ رهيا سماءَ.

گيان لهر جنهن ٿنڌ، ٿنڌ، باڻي ڪي پرڪاس
اڻيئم جنهن ٿنڌ، اوڻجڻ، سبدنڌ ڪيا نواس.

سورج ڪوٽ پرڪاس هئم، روم روم ڪي لار،
دادو جوت جگديش ڪي، اٺت نه آوءِ پار.

انعد باجي باجيبي، اهرپوري نواس
جوت سروبي جگمگ، ڪوئي نرڪه نهچ داس.

جنتر بجايا ساچ ڪر، ڪاريگر ڪرٿار،
پنچون^۱ ڪا رس ناد هئم، دادو بولڻ هار.

پنچ اوڻنا^۲ سبد ٿنڌ، سبد پنچ سنڌ هوءَ،
سائين ميري سب ڪيا، بوجهه برلا ڪوءَ.

بندت ٿينون لوڪ ٻاپرا، ڪٽسڻ درس لهڻ،
نائو نسان سڪل جڪ اوڀر، دادو ديڪت هئم.

سنگهه لاڳا سب ٿرڻ، رام نام ڪي ساڻ،
چنڌاڻ هردئم بسڻ، ٿنڌ سڪل پدارت هائڻ.

دادو سرگ پيال مين، ساچا ليوءَ ناڙو،
سڪل لوڪ سرديڪي، پرگت سب هي ناڙو.

نائو ري نائو ري، سڪل سرومڻي نائو ري،
مڻن بلهاري جانو ري.

۱. پنچ ٿت - پرتوي، پاڻي، هوا، باغ ۽ آڪاس.

۲. پيدا ٿيو.

نار پڳتي

۱. شبد يا نام جي مهو

شبد يا نام ٿي پرماتما آهي ۽ ان مان ٿي سڀ پيدا ٿين
ٿا، اهوئي سڀني جو پالن پوشڻ ڪري ٿو ۽ آخر ان ۾ ئي
سڀ سمائجن ٿا. تنهنڪري نام سڀني جو سرمور سڏاو وٺار
آهي. اهو مٿس جي اندر آندو ٿو ۽ رڳو ۾ پرگت
ٿئي ٿو. جيڪي ماڻهو پاڻ کي ان ناد سان جوڙي رکن ٿا،
اهي اڳي سهارو ڏر ڏام پهچي وڃن ٿا، جو ٿي آسانجو
نچ گهر يا پرماتما (ڪل مالڪ) جو ڏام آهي.

دادو سبدن بنڌيا سب رهڻ، سبدن سب هي جاءِ،
سبدن هي سب اوڻجڻ، سبدن سب سماءَ.

دادو سبدن هي سچ پاڻي، سبدن هي سنڌوڻ،
سبدن هي اسٽر پيا، سبدن پاڳا سوڪ.

(دادو) سبدن هي ستر پيا، سبدن سهج سمان،
سبدن هي نرڪڻ ملڻ، سبدن نرمل گيان.

ايڪ سبد سب ڪچ ڪيا، اٽسا سهرت سوءَ،
آگي پيچي ٿنڌ ڪرڻ، جي بل - هيٺا هوءَ.

اڪبر بادشاهه سوال پڇيو ته ٻنهي پاڻي پيدا ٿيو يا هوال
زمين يا آسمان، مرد يا عورت؟ ان جو جواب ان ساڳي ۾
آهي. دادو جن جو چوڻ آهي ته سڄو شڪتياڻ شبد ٿي
ساري سنسار جي رچنا هڪ ئي وقت ڪري ڪئي آهي.
شڪتيءَ جي گهٽتائيءَ سبب رچنا جو ڪارڻ اڳيان پٺيان يا
روڪجي روڪجي ٿيندو آهي.

دؤتر تارنه پار اُتارنه، نوڪ نوارنه نانؤ ري.
تارن هارا پوجل پارا، نرمل سارا نانؤ ري.
نؤر دڪاونه ٽيڇ ملاونه، جوت جگاونه نانؤ ري.
سب سڪه داتا اهرت راتا، دادو ماکا نانؤ ري.

۳. نام پڳتيءَ جو عجب اثر

نام پڳتيءَ تي من ۽ ماما جي روڳن مان شفا پائڻ جو رام
باط علاج آهي. اها من جي ساري ملينتا کي صاف ڪري ٿي
۽ شش کي پرماتما جي آمردام پهچائي ٿي. جهڙي طرح کير
۾ گهم آهي اهڙي طرح نام پڳتيءَ ۾ اهرت سمائل آهي. سڄو
شيوڪ پنهنجي ستگروه جي ٻڌايل آبهاس دواران نام کي
ولڙي ان مان اهرت گرھڻ ڪندو آهي. لڳاتار آبهاس ۾
لڳل شش ٽي سڄو سورمو ۽ بلوان چوڌو آهي. ڪانتر هن
۾ ٻيهر ٻائي نه سگهندا. آهي ڇڇي پاسو ڪن ٿا.

آتما جي ٻيٽ آمرلتا ول سان ڪٿي ويٺي آهي. ستگروه
دواران پردان ڪيل نام سان پراپت ٿيل اهرت جل ڏيڻ سان
آتما روپي آمر ول ڦٽي ڦٽي ٿي ۽ پرماتما روپي ٻڌي ۽
پختي وڻ جو سهارو وٺي اها مٿي چڙهي ٿي ۽ ان ۾ اهرت
ڦل لڳي ٿو.

صرف نام جي ساڌن دواران ٽي منش، شرمن، اندرمن ۽
من جي ڪنن کان مٿي چڙهي ٿو، ڪال تي فتح پائي ٿو،
سهنجي قسمن جي دٻن کان آزاد ٿئي ٿو ۽ پرماتما جو ساڪيات
درشن ڪري ٿو. اڳيان جي انڌڪار کي لاس ڪرڻ، آتما
گمان پراپت ڪرڻ ۽ ڪرمن جي زبردست چار کي ڪٽڻ جو
ٻيو ڪوبه ساڌن ڪونهي. سهنجي قسمن جي ٻوڄا، دان، ٽپ
۽ ٽيرت، ولد پراڻ ۽ ٻيا ذرمي پستڪ سڀ نام ۾ سمائل
آهن.

ورلا ٻاڳن وارا منش پرماتما جي ڪرپا سان ستگروه جي
سنگت ۾ اچن ٿا ۽ هن کان نام پراپت ڪري سدا سدا
پراپت پراپتيءَ جو ٻيرو آندو ماڻهن ٿا.

(دادو) سبد جو نه سومل رهڻ، ايڪڻ رس پورا،
ڪانر پاڇهه جيؤ لي، پڳ مانڊڪ سورا.

سبدنڻه مانه رام ڏن، جي ڪوءِ ليڻهه بچار،
دادو اس سنسار مين، ڪبهون نه آوڻه هار.

سبد دود ڪهرت رام رس، ڪوئي ساڌ بلو وٺهار،
دادو اهرت ڪاڍهه لي، گرمڪ گهڻه بچار.

گهيو دود مين رم رهيا، بياپڪ سب هي نؤر،
دادو بڪتا بهت هڻه، مٿ ڪاڍهي ٽي اؤر.

ڪام ڌين گهٽ گهيو هڻه، دن دن دربل هوءَ،
گورؤ گيان نه اوڀڄهه، مٿ نهين ڪايا سوء.

ساڄا سموت گر مليا، ٽن ٽن ديا بتاءَ،
دادو موت مهابلي، گهٽ ڌرت مٿ ڪرڪاءَ.

۱. سورومر ٽي پنهنجا قدم پختا ڪري هن مارگه ۾ هلي
پنهنجو سڪو چمائي رکي ٿو. ۲. ڳالهائڻ وارو معنيٰ نه ڄاڻندي
به ڄاڻڻ جو دم هڻي، اهڙا ڳالهائڻ وارا نه گهڻيئي آهن. ۳.
گانء. ۴. اڳيان ٻي منش جيڪي ڄاڻن ٿي ڪونه ٿا، ڪهڙي
طرح پنهنجي اندر موجود اهرت کي ساڌا يا آبهاس دواران
ولڙي ڪڍيو ويندو آهي، اهي ٻيرون سمان آهن. پنهنجي
اندر اهو اهرت هوندي به آهي ان کان مڪروم رهجي وڃن
ٿا ۽ سڄي زندگي دڪن ۽ ڪلشن ۾ گهارين ٿا. ۵. وڏو.

(دادو) امرت روپي نانؤ لي، آلم تٽ پوشتم،
سهجنتم سهج سماء مين، ڌرڻي جل سوکتم.

پسرو تينيوڻ لوک مين، لپت نهين دوکتم،
سو قل لاگتم سهج مين، سندرسب لوکتم.

هر ڌور تٽ آتما، بيلي کر بستار،
دادو لاگتم امر قل، کوئي ساڌو سيچڻهار.

(دادو) امر بيل هتم آتما، کار سمندا مانه،
سؤکي کاري نيرا سنڌن، امر قل لاگتم نانھ.

به گئونتي بيل هتم، مينئي ڌرڻي باهه،
ميني پاڻي سينچي، دادو امر قل کايه.

سوال - (دادو) شڌيا ترشا کيؤن پولي،

سيت تپت کيؤن جاء،

کيؤن سب چوتتم ديه گڻ، سنگر کهه سمجھاء.

جواب - ماهين ٿنم من کاڙه کر، لي راگتم نهج ٿور،

دادو پڙلتم ديه گڻ، بسر جاء سب اڙ.

نانو پلاوتم ديه گڻ، جيو دسا سب جاء،

دادو چاڙتم نانو کون، تلم ڦر لاگتم آه.

(دادو) دن دن راتا رام سون، دن دن اڌک سنيه،

دن دن پيؤء رام رس، دن دن درپڻ ديه.

۱. وشه وکان روپي کارو پالي.

۲. وجهڻ، چٽڪارڻ.

ديه رهتم سندسار مين، جيو رام کي پاس،

دادو کچ بياپتم نهين، کال جهال دڪم ٿراس.

سائين ساڃا نانو دي، کال جهال مت جاء،

دادو نريپتم هتي رهتم، کبهون کال نه کاء.

جيتا پاپ سب جگ کرتم، تيتا نانو بساري هو،

دادو رام سنپالي، تلم اٿتا ڊارتم ڌوء.

(دادو) جب هي رام بساري، تب هي جهنپتم کال،

سر اوڀر ڪروت بهتم، آه پڙتم چمر جال.

پرم ٿمر پڇاڄتم نهين، ري جيه آن اڀاء،

دادو ديپڪ ساڃ لي، سهجي هي مت جاء.

رام نام گر سبد سڏن، ري من پيل ڀرم،

نهڪرمي سون من مليا، دادو ڪاٺ ڪرم.

ايڪ مهورت من رهتم، نانو نونجن پاس،

دادو تب هي ديکتان، سڪل ڪرم ڪا ناس.

ايڪ رام کي نام بن، جو کي جلن نه جاء،

دادو کيتي پچ مڻي، ڪر ڪر بهت اڀاء.

ناد بند سڏن گهٽ ڀوڙ، سو جوگي جيوء،

دادو ڪاهي ڪو مرتم، رام رس پيؤء،

اهو نر نیکا هتم هر نام،

درجا نهين نانو بن نیکا، ڪهلي ڪيول رام.

نرمل سدا ايڪ ابناسي، آجر عقل رس انسا،

دڙهه گهر را که مول من مانهين، نوکه دیکه نج کلساء
 بهم رس ميئا مها آهي رس، امر اندویم پيدو،
 راڻا رهڻم پريم سيون ماڻا، انسي جگ جگ جيوء،
 دوجا نهين اوڙ ڪو اٿسا، گر انجن ڪر سو جهڻم،
 دادو موٽي پياگ هماري، داس بميڪي 'بوجهڻم'.

تمري نانڻم لاڳ هر جيون ميرا،

ميري ساڻن سڪل نانو نج تيرا.

دان پڻ ٽپ ٿيوت ميري، ڪيول نانڻو تمهारा،

بي سب ميري سيرا پوڄا، اٿسا بورت همارا.

بي سب ميري بيد پراڻا، سچ سنجم هڻم سوئي،

گيان ڌيان بيٺي سب ميري، اور نه دوجا ڪوئي.

ڪام ڪروڌ ڪايا بس ڪرڻا، بي سب ميري ناما،

مڪتا گهٽا پرگت ڪهيني، ميري ڪيول راما.

تارڻ تارڻ نانو نج تيرا، تمه هين ايڪ اڏارا،

دادو انگه ايڪ رس لاڳا، نانو گهڻم پڙ پارا.

۴. سمون

سمون سڄي روحاني آبهاس جو مول ساڻن آهي. دنهه-
 ڌاري ستگروه دواران ڏسيل پوتر نامن جو اندروني سمون
 پريم پيار سان هر روز ڪري، چت کي اڻڪار ڪرڻ ڪري. مانين
 ڪرڻ سان منش پنهنجي شهر جي نقون دوارن کان مٿي
 چڙهي پرڪاش مندل ۾ پهچي ٿو.

سمون جو آبهاس جڏهن پڪو ٿئي ٿو ته پوءِ اهو لڳاتار
 پاڻ کان پاڻهه جاري رهي ٿو ۽ آبهاسي انهداد کي پڪڙي

۱. وولڪ جي،

ٿو جو هن کي پنهنجي اصلي ڌام ۾ پهچائي ٿو ۽ هو پرماتما
 جو ساڻو ڌرشن ڪري ٿو، تنهن ڪري ان ڳالهه تي زور
 ڏنو وڃي ٿو ته هر روز ايم پورو ڪ شيد ڌن ڪي ٻڌي
 ۽ ان اصلي پندار جي ڪوج ڪري جتان اها ڌن آهي رهي
 آهي.

آسمن جتي به هجون ۽ ڪهڙو به ڪم ڪار ڪندا هجون،
 اسانجي لو شيد سان لڳل ئي رهڻ ڪري. اسان کي پنهنجو پاڻ
 نام يا شيد تان گهروڙي ڇڏڻ ڪري ۽ نام جي دولت بخشيندڙ
 پنهنجي پياري ستگروه جي ڌرشن ۽ هن جي وچن ٻڌڻ
 جي ترڦ ۽ جڳههاسا هميشه من ۾ بڻي رهڻ ڪري.

ماهين ٿنڻم مڃهم ڪم ڪهڻم، انترجامي آپ،

دادو دوجا ڌنڌ هڻم، ساڄا ميرا جاپ.

دادو نيڪا نانڻو هڻم، کين لوڪ ڏت سار،

رات دوس رتبو ڪري، ري من اهڻم بچار.

سانسڻم ساس سنپالتان، اڪ دن ملنهم آم،

سمون پڻڙا سهج ڪا، ستگرو ديا بڻاء.

چن چن رام سنپالتان، جي جو جاء نه جاء،

آتم کي آڏار ڪم، ناهين آن اڀاء.

دادو رام اڳاڏ هڻم، بيحد لکيا نه جاء،

آد انت نلهم جاڻيبي، نانو نرنتر گاء.

(دادو) اٿسا ڪوڻ اڀاگيا، ڪچو دڙاوڻم اوڙ،

نانو بنا پگ ڌرن ڪوڻ، ڪهو ڪهان هڻم ٿور.

دادو نمش نه نيپارا ڪيچيبي، انتر ٿنڻم ار نام،

ڪوٽ پتت پاون پيبي، ڪيول ڪهڻا رام.

دادو رام سنڀال لي، جب لڳ سڪي سريو،
ڦر پيڇڻ پڇتاهڻا، جب ٽن من ڌرڻ نه ڏير.

دادو سب جڳ بڻ پريا، نربڻ بر لا ڪو،
سوئي نربڻ هوڻا، (جا ڪي) نانو نونڇن هو.

نانو سڀيڙا ليڃي، ڀرير ڀڳت گن گاء،
دادو سمون پويٽ سڻ، هيٺ سوت لئڻ لاء.

(دادو) ڪهڻا سڻتا رام ڪه، ليتا ديتا رام،
کاڌا پيتا رام ڪهڻا، آلم ڪنول بسرام.

ڪوڙ پڻٽوڙا ديڃي، دوجا ناهين ڪو،
رام سريڪا رام هڻ، سمريان هي سڪ هو.

(دادو) سب هي بيد پيران پڙه، ميٺ نانو نوردار،
سب ڪڇ ان هي ماه هڻ، ڪيا ڪري بستار.

پڙه پڙه ٿاڪي پنڊتان، ڪنهن نه پايا پار،
ڪٽ ڪٽ ٿاڪي من جنا، دادو نانگ اڌار.

دادو هر ڪا نانو جل، مٿن مين ٿا مانهن،
سنگ سدا آند ڪرڻ، بچرت هي مر جانهن.

دادو اچيٽ نه هوئي، چيٽن سڻن ڪر چٽ،
بي انحد جنهن ٿڻڻ اڀڄڻ، کوجو تنهن هي نت.

الڪ نانو انتر ڪهڻا، سب گهٽ هر هر هو،
دادو پاڻي لوڻ جيون، نانو ڪهيڄڻ سوء.

چاڙه سوت سريو ڪوڻ، ٽيڇ پنج مين آء،
دادو اڪسڻ مل رهڻ، جيون جل جلهم سماء.

سوت رڻپ سريو ڪا، ڀوڪي ڀرستن هو،
دادو ٽن من ايڪ رس، سمون ڪهيي سوء.

ڀر آلم سڻن آتما، جيون پاڻي مين لوڻ،
دادو ٽن من ايڪ رس، ٽب دوجا ڪهيي ڪوڙڻ.

ٽن من بلڻ يون ڪيڃي، جيون گهرت لاڳي گهار،
آلم ڪمل ٿنهن بندگي، جنهن دادو ڀرگت رام.

نڪ سڪ سب سمون ڪرڻ، اٿسا ڪهيي جاپ،
انتر بگسڻ آتما، ٽب دادو ڀرگسڻ آپ.

انترگت هر هر ڪرڻ، ٽب مڪ ڪي حاجت نانهن،
سهجڻ ڏن لاڳي رهڻ، دادو من هي مانهن.

(دادو) سبد اناحد هر سنڀا، نڪ سڪ سڪل سريو،
سب گهٽ هر هر هوت هڻ، سهج هي من ٿير.

سب گهٽ مڪ رسنا ڪرڻ، رڻڻ رام ڪا نانو،
دادو پيوء رام رس، اگم اگوچر نانو.

سبد سامنا جي رهڻ، گر باڪا بيڏا،
انهي لاڳا ايڪ سڻ، سوئي جن سيڏا.

اٿسي لاڳي مرم ڪي، ٽن من سب ڀولا،
جيوت مرڻڪ هو رهڻ، گهر آلم مولا.

چيٽن چٽنهن نه بيسر، مها رس ميناه،
سبد نونڇن گهر رهيا، ان صاحب ديتا.

ايڪ سبد جن اوڏري، سن سهجڻ جا ڪي
انتر راتي ايڪ سڻ، سوس نه مڪا لاڪي.
سبد سمانا سنمڪ رهڻ، پر آڻر آڪي
دادو سيجهي ديڪتان، ابناسي لاڪي.

تيري نانڍو ڪي بل جانون، جهان رهنه جس فانون.
تيري بنگنن ڪي بلهاري، تيري ننگنه اوڀر واري.
تير مورت ڪي بل ڪيئي، وار وار هڻن ديئي.
سوڀست نور تمهاري، سندر جوت اچارا.
ميٺا پراڻ - پيارا، تون هڻه پيو همارا.
تيج تمهاري ڪهي، نرمل ڪاهي نه لهي.
دادو بل بل تيري، او پيا تون ميري.

سچو ڀرڻ

۱. سچي ڀرڻ جو سروپ

صرف ڀرمالما ئي نه ڀرڻ جو سروپ آهي. ان ڪري
امشوري ڀرڻ ئي سچو ڀرڻ آهي، جو ڀرمشور والگر ئي
لاانتها ٿيندو آهي. اهڙي ڀرڻ ۾ دولت پاء ڪونه هوندو
آهي. ڀرمي، ڀرڻ ڪي پنهنجو سڀ ڪڇ اڀڻ ڪري
چڏي ٿو. جيئن ڀرڻ وڌندو رهي ٿو، ڀرمي جي ٿڌ به
ان الوار ٿي ٿيندي رهي ٿي. رستي جا سرڳ، منڊل ۽
انهن جا سڀ ۽ آند سچي ڀرمي ڪي ڪڏهن به ٿرپ ٿي
ڪري سگهن. پنهنجي ڀاري ڀرڻ سان ملڻ بنا هن ڪي
ڪٿي به آرام نٿو اچي.

من ۽ اندر ڀرڻ جي دائري کان مٿي ۽ ڀوري لڳن سان
ڀرمالما جي ڌيان ۾ مست ۽ مضمور ٿي وڃڻ ئي گهري ڀرڻ جي
اصلي نشاني آهي. ان سان جو آخر ڀرڻ ڀرمالما جو ڀورن
مڃاڻ آهي. ان مڃاڻ جي مڃاڻ جو انهن عجيب ٿيندو
آهي. سچو ڀرمي ان امشوري آمرت ڪي نت لڳن شوق
سان سدائين مڳن ٿي ڀڄندو رهي ٿو پر ٻاهر ڪڏهن به ان
جي نمائش ڪونه ڪندو آهي.

(دادو) عشق الله ڪي جات هڻ، عشق الله ڪا انگه
عشق الڪ اوڃودا هڻ، عشق الله ڪا رنگه.

(دادو) جلسا رام اپار هڻ، گڏسي پگت اڳاڏ.

ان دونيون ڪي مٽ نهين، سڪل پڪارن ساڏ.

۱. شمار. ۲. اڪبر بادشاهه دواران امشور جي ذات،
رنگه روپ ۽ شمار جي باري ۾ پچمل سوال جو دادو جن جو
هي ڏنل جواب آهي. ۳. حد، اندازو.

۱. چاڙهي جي بستڪ ۾ ”سرسنمڪ“ آهي ۽ سڀني لهن
۽ ڪتابن ۾ مڃڻ والگر آهي.

(دادو) جڏهن نرگڻ رام هئ، تنهنجي ڀڳت نرنجن جان،
ان دونيون کي مت نهين، سنڌ ڪنهن پروان^۱.

(دادو) ايڪڙ دسا انهيءَ کي، دوجي دسا نه جاءِ
آيا ڀولي آن سڀ، ايڪڙي رهڻ سماء.

(دادو) ڪيليا چاهڻ ڀريم رس، عالم^۲ انگ لڳاءِ،
دوجي ڪنهن ڏاهو^۳ نهين، پھ ڏم گنڌ سماء^۴.

جهان رام تنهن مڻ نهين، مڻ تنهن ناهين رام،
دادو محل باريڪ هئ، ڏسي ڪو ناهين ڏام.

ڏادو مڻ ناهين تب ايڪ هئ، مڻ آئي تب دوءِ،
مڻ لڳ پڙدا مت ڪيا، تب جيون ٿا ٿيون هي هوءِ.

(دادو) جب دل ملا ديال سڏون، تب انتر ڪڇ نانھ،
جيون ڀالا پاڻي ڪڻ مليا، ٿيون هريجن هر مانھ.

رام رڻن چاڙھ نهين، هر لڳ لاڳا جاءِ،
بيچڻ هي اٽڪڻ نهين، ڪلا ڪوٽ دڪلا^۵.

جب من مرڪ هوي رهڻ، اندري بل پاڳا،
ڪايا کي سڀ گڻ تجڻ، نرنجن لاڳا.

۱. ڀرمان. ۲. صرف هڪ جي ڀڳتي يا شرن جنهن ۾
ٻئي جو ڌيان يا سهارو نالي مائر به نه هجي. ۳. دنيا يا
سنسار. ۴. نور يا گنجائش. ۵. سماءِ اوتار هڪ گل ۾ ٻي
خوشبوءِ لڳي سمائجي سگهي. سنساري دشمن جي ڪشم ۽
پرمانا جو ڀار ٻئي هڪ هنڌ رهي نٿا سگهن. ۶. آڀاسي^۶
کي رستي ۾ من کي لهائيندڙ ڪرامتون ۽ ڪوڪ ڏسڻ ۾
لهندا، انهن ۾ اٽڪڻ نه ڪري.

آد انت مڌ ايڪ رس، ٿو لڳ نهين ڏاڳا،
دادو ايڪڙ ره ڪيا، تب جاڻي جاڳا.

(دادو) منسا باجا ڪرمن، انتر آوڻ ايڪ،
ٽاڪڻ پرتش^۱ رام جي، بائين اور انيڪ.

دادو پيال نوردا، عاشق عرس ڀون،
اٽي پهر الله دا، منهن ڏئي جيون.

دادو هورس ڀيوتان، ڪيهون اروحي نه هوءِ،
ڀيوت پياسا نت نوان، ڀيوتهارا سوء^۲.

جيون جيون ڀيوت رام رس، ٿيون ٿيون ٻڙي پياس،
اٽا ڪوئي ايڪ هئ، ٻرلا دادو داس.

دادو املي رام ڪا، رس بن رهيا نه جاءِ^۳،
پلڪ ايڪ پاوءِ نهين، ٿو تب هي ٿلڻ مرجاء.

گونگي ڪا گر ڪا ڪهون، من جانت هئ ڪا،
ٿيون رام رسائن ڀيوتان، سو سڪ ڪهيا نه جاءِ.

ڪنهن عاشق الله کي، ماري اپني هات،
ڪنهن عالم اوڻو سڏون، ڪنهن جبان کي بات^۴.

اندر پيڙ نه اوڀرڻ، ٻاهر ڪوڙ پڪار،
دادو سو ڪيون ڪر لاهڻ، صاحب ڪا ڏيدار.

۱. آمهون سامهون. ۲. هري رس ڀيٽ سان ڪڏهن به
ڏي نٿو ٿئي. ڀيٽ وارو ان جو نالو آهي جهنگي هڪ هڪ
ڏک ڀيٽ سان پياس لڳندي رهي. ۳. جهڙي طرح نشو
ڀيٽڙ (امي) نشي بنا رهي نٿو سگهي، اهڙي طرح رام
(ڀرميشور) جي ڀرمان جو نشو هڻ ڪري. ۴. ڀولگي ڌرم مانا
ماتھو صرف وات جو لٻاڙون هڻندا آهن.

من هي مانه جهورٽا، روؤء من هي مانه،
من هي مانه ٿاها^۱ دي، دادو باهر نانہ.
ڪم ڪم، ڪيا دڪلائيبي، سائين سب جاڻڻ،
دادو پرگت ڪا ڪهڻ، ڪڇ سمجه سياڻڻ.
سوئي سيوگم سب جرڻ، جيتا رس پيا،
دادو گوڙهه^۲ گنپير ڪا، پرڪاس نه ڪيا.

۲. سڄي ڀريم جي قهمت

ڀنهنجو سڀ ڪڇ قربان ڪرڻ جي لياري، ڀنهنجو سڀ
(اهم ڀاو) کي ڀريم جي تختي تي بليدان ڪرڻ جي ٿڙڻ،
اها آهي سڄي ڀريم جي قهمت.

انڪري هڪ سڄي ڀريمي^۱ کي جيتري ئي مرڻ جي
ساڌا سڪڻ جي ضرورت پوي ٿي. سڄو ڀريم موت ۾ ڪڇ
نه ٿو چاهي. ڀريم آهي ڀوري^۲ ريت ڀريم جي رضا راضي
وهڻ ۽ هن جي حڪم ۽ هدايت موجب بناڻ کي رلي پر
سوارٽ کان سواءِ اڀي ڇڏڻ.

ڀريمي ڀنهنجي ڀريم جو زر خريد ٻانهو آهي، هن جي
در جو منگتو آهي. لکين ايمان ٿين سان به هو ڀنهنجي ڀريم
جو در ٿو ڇڏي سگهي. ڀنهنجي ڀيماري جي مهما ۽ دما مهر
جي ڀيت ۾ ڀنهنجي ڀيمار، شيوا ۽ خدمت ڪي ٿي سمجهي
هو سدائين سڄو ۽ امان ٻڌو ٻانهو بڻهي رهي ٿو. هن کي
نه نه سرڳهه جي اڃا رهي ٿي ۽ نه ڪا رڌي سڌي ڀاڻڻ جي
نماء هنکي نه صرف ڀنهنجي ڀيماري جي درشن جي ڀياس
لڳي رهي ٿي.

ساڃا سر سنڱن ڪيل هئم، به ساڌو جن ڪا ڪام،
دادو موڙا آسنگهه^۱، سوئي ڪهنگا رام.
(دادو) جي محهم هوئي لاکم سر، ٿو لاکون ديئي وار،
سه^۲ محهم دييا ايڪ سر، سوئي سونپڻ نار.

ڪاڻ ڪام نه آئي، به سڙي ڪا ڪيت،
نن من سونپڻ رام ڪو، دادو سيس سهيت.

رام ڪهنگا ايڪ ڪو، جي جيوٽ مرڻڪ هو،
دادو ڍونڍي پائي، ڪوئي^۳ مڌي ڪو.

دادو انگ نه کڻڻچي، ڪم سمجهائون ٿو،
موهه پروسا رام ڪا، بنڪا بال نه هو.

(دادو) نن من ڪام ڪريم کي، آوڻ ٿڻ نيڪا،
جس ڪا تس ڪو سولپي، سوچ ڪيا جي ڪا.

جي سر سونپيا رام ڪو، سو سر پيا سنات،
دادو دي اڙڻ^۴ پيا، جسڪا تس ڪي هات.

دادو جي تون پياسا ڀريم ڪا، ٿڻ جيون ڪي ڪيا آس،
سر ڪي ساڻي پائي، ٿڻ پر پر پيو داس.

(دادو) جب لگ جيه لاڳي نهين، ڀريم ڀريت ڪي سيل،
تب لگ پو ڪيون پائي، نهين باجيگر ڪا ڪيل.

پوري پوري 'تن ڪرڻ، وڌاءُ' ڪر قربان،
ميٺا ڪوڙا^۳ نا لڳڻ، دادو تڙهو ساڻ^۴.

جب لڳ سڀس نه سونهي، تب لڳ عشق نه هوءَ،
عاشق مرڻ لڳ نه ڊرڻ، پيا پيالاً سوء.

جيوت مائي هوءَ رهڻ، سائين ستمڪ هوءَ،
دادو پهلي مر رهڻ، پيچي ٿڳ سب ڪوءَ.

ميري آڳي مٿن ڪڙا، ٿا ٿي رهيا لڪاءِ،
دادو پورڪٽ پيو هڻڻ، جي به آيا لاءِ.

(دادو) جيوت مرڻ ڪه هوءَ ڪر، مارڳ مانهڻ آڻ،
پهلا سڀس اٿار، پيچي ڌري پانو.

دادو مارڳ ڪڏن هڻڻ، جيوت چڱ نه ڪوءَ،
سوئي چل هڻڻ ٻاڀرا، جي جيوت مرڻ ڪه هوءَ.

مرڻ ڪه هوءَ سو چڱڻ، نرنجن ڪي ٻاڻ،
دادو پاوءَ پيو ڪو، لنگهڻ اوکھت گهاٽ.

۱. ٽڪر ٽڪر. ۲. ورهائي. ۳. ڪوڙو. ۴. ساڻا اڻڻاٽ
پنهجي تن کي ڀرڻ ۾ آڳاٽ ٽڪر ٽڪر ڪري قرباني ڪري
۵. ورهائي ڇڏي هوءَ به اهو منڍ ڀرڻ ڪوڙو نه لڳي تڏهن
ٿي ڀرڻ ۾ ملندو. ۵. شرار جي نئون دوان مان ڏيان ڪي
هٿائي ٽمري ٿل يا شو ٽمري ۾ ان کي اٽڪار ڪرڻ سان
شرار جي سڌ ٻڌ ٻاهي ٿي وڃي پر اٽڪاري اٽڪار ۾ نهايت
ٻا هوش اوستا ۾ رهندو آهي. ستن جي ڀاشا ۾ اها جيئري
مرڻ جي اوستا آهي.

(دادو) سيو ڪر ڊرڻ، هر ٿڳ ڪڇو نا هوءَ،
تون هڻڻ ٿڳي بندگي. ڪر نهين ڄاڻڻ ڪوءَ.

اڳيا مانه بڻسڻ اڻڻ، اڳيا آءِ جاءِ.

اڳيا مانه ليون ڊيون، اڳيا پهر ڪاءِ.

پتڙ ڪر هڻڻ آڻي، ڪرڻ خسر ڪي سيو،

جيون راکڻ ٿيون هي رهڻ، اڳيا ڪاري ٿيو.

ڪييا من ڪا پاوتان، مٿي آڳيا ڪار،

ڪيا لي مڪ ڊڪلائي، دادو اُس ڀرڻ.

سڙ ڌڪا سنهان ڪڻڻ ڊيون، گهر ٻاهر ڪاڍ هڻڻ.

دادو سيوگ رام ڪا، درٻار نه چاڙهڻ.

(دادو) ڪوئي بانڇڻ مڪت ٿل، ڪوئي اُمر پور ٻاس،

ڪوئي بانڇڻ ڀرم ڪت، دادو رام ملن ڪي پياس.

ڀرڻ پيالاً رام رس، همڪو پاوڻ ڀيڻ.

رڌ سڌ مانڱڻ مڪت ٿل، چانهڻ تن ڪڻڻ ڀيڻ.

رام رسڪ بانڇڻ نهين، ڀرم ڀدارت چار.

آڻ سڌ نڙو ڌڪا ڪرڻ، راتا سرجنهار.

ٿل ڪارڻ سيوا ڪرڻ، چاڇڻ ٽرڙون رڻ.

ڊاڍو سو سيوگ نهين، ڪيلڻ اپنا ڊاڍو.

سهڪامي سيوا ڪرڻ، مانڱڻ مڪت ڪنوار.

دادو اٽڪي بهت هڻڻ، ٿل ڪي پوڄڻهار.

۱. ڪٽو. ۲. ڊاءِ.

۳. موروڪ. ۴. چاهمندڙ.

تن من لي لاڳا رهڻ، راتا سرجنهار،
دادو ڪڇ مانگهه نهين، تي بولا سنسار.

پنٿيڙا^۱ پنٿ پڇاڻي ري پيو ڪا، گهر برهي ڪي باٺ،
جيوت موتڪ هوي چلڻ، لنگهه اوگهت گهاٽ، پنٿيڙا.
سنگر سر ڀر راکيي، نرمل گيان بچار،
پرير پگت ڪر پريرت سون، سنمڪ سرجنهار، پنٿيڙا.
ڀر آتم سلم آتما، جيون جل جلهم سماء،
من هي سون من لائي، لڻ ڪي مارڻ جاء، پنٿيڙا.
تالاڀيلي^۲ اوڀڄڻ، آڻر پيو پڪار،
سهر سنيهي آڀڻا، نس دن بارونبار، پنٿيڙا.
ديڪ ديڪ پگ راکيي، مارڻ ڪانڊي ڌار،
منسا باڇا ڪرمن، دادو لنگهه ڀار، پنٿيڙا.

۳. سڄي پرير جي راه

تمام گهري بره سڄي پرير جي راه آهي. سڄو پرير
بره جي نهر باهه ۾ سدائين جلندو رهي ٿو ۽ پنهنجي پرير
جي هڪ جهاک خاطر ٿڌا ساهه کڻي نهايت عاجزيءَ ۽ ديتا
سان نهر وهائيندو رهي ٿو، پنهنجي پريري ستگروءَ جي درشن
بنا هن لاءِ زندگي ڀرجو بڻجي پوي ٿي. هن جي حالت اها
ٿي رهي جهڙي پاڻيءَ بنا مڇيءَ جي، سوانتي بوند ڪالسواءِ
پنهني جي ۽ مالا جي ٿيڻ بنا بالڪ جي. ڏني ٿي جلندڙ
پنٿڪ سمان يا شڪاريءَ جي باجي تي ڀرائن جي آهوتي ڏيندڙ
موتڪ وانگر هو پنهنجي پرير جي عشق ۾ ڪنهن به ڀل ۾
پنهنجو سر صدي ڪرڻ لاءِ ڪم ڪشي نهر رهي ٿو. اهڙي
بره ۱ ٿڌ واري پريرن جو ئي مالڪ سان مڃاڻ ٿئي ٿو.

۱. پالڻڙو.

پيو پڪاري برهني، نس دن رهڻ اُداس،
رام رام دادو ڪهڻ، تالاڀيلي^۱ پياس.
آرڻونتي^۲ سندري، ڀل ڀل چاهڻ پيو،
دادو ڪارڻ ڪنٺ ڪي، تالاڀيلي جيو.

ڪاهي نه آوه ڪنٺ گهر، ڪيون ٿم رهي رساءِ،
دادو سندر سيچ ڀر، جنم امولڪ جاء.

(دادو) برهن دڪ ڪاسن ڪهڻ، ڪاسن ديتي سنديس،
پنٿ نهارت پيو ڪا، ورهن پلٽي ڪيس^۳.

(دادو) برهن دڪ ڪاسن ڪهڻ، جانت هڻم جگديس،
دادو نس دن بهه رهڻ، برها ڪروٽ^۴ سڀس.

(دادو) برهن ڪولم ڪنڇ جيون^۵، نس دن ٿاڻت جاءِ،
رام سنيهي ڪارڻي، روٽ رڻن بهاء.

پاسنڻه بڻنا سب سنم، هم ڪنم جواب نه ديتي،
دادو تييري سر چڙهڻ، جيو همارا ليتي.

دادو اس سنسار مين، مڃهسا دڪي نه ڪوءِ،
پيو ملن ڪي ڪارڻي، مڱ جل پوريا روءِ.

نا وه ملڻ نه ملڻ سڪي، ڪهون ڪيون جيون هوءِ،
جن مڃهڪو گهايل ڪيا، ميري دارو^۶ سوء.

۱. وياڪلتا. ۲. مها دڪي. ۳. وار سفيد ٿي پيا. ۴. وره

وچوڙي جي پوڙا ڏينهن رات سر ڪي ڪارائيءَ وانگر ڪئي

رهي آهي. ۵. جهڙي طرح ڪولج پکي چلائيندي آهي. ۶.

دوا.

(دادو) جب لڳ سرت سميت ٺهين، من نهچل ٺهه هوءَ.
 تب لڳ پوءِ پرست ٺهين، بڙي وڀت يه موهر.
 جيون چارڪ ڪي چت جل بست، جيون پاني بن مين.
 جسي چند ڪور هٿ، اٿسي (دادو) هر سون ڪينهن.
 پونرا لڳتي باس ڪا، موهيا ناد ڪرنڪ.
 يون دادو ڪا من رام سڀون، (جيون) ديهڪ جوت پتنڪ.
 دادو دروندم دردوند، يه دل درد نه جاءِ.
 هم دکيا ديدار ڪي، مهربان دکلاءِ.
 (دادو) مان پشپاري منگتا، درسن ديه ديال،
 ترم داتا دي پنچتا، ميري ڪرهم سنيال.
 بڻا ٿماري درس ڪو، موه بياپنت دن رات،
 دڪي نه ڪيچنت دين ڪنت، درسن ديچنت تات.
 (دادو) هم دکيا ديدار ڪي، تون دل ٿنت دور نه هوءَ.
 پاوت هم ڪنت جال دي، هوڻان هٿ سو هوءَ.
 (دادو ڪهنت) جو ڪچ ديا هم ڪنت، سو سب ٽهين ليهم.
 ترم بن من مانگت نهين، درس آپڻا ديه.
 دوجا ڪچ مانگت نهين، هم ڪنت دي ديدار،
 تون هٿ تب لڳ ايڪنت، دادو ڪي دلدار.
 دادو درسن ڪي رلي، هم ڪنت بهت اپار.
 ڪيا جاڻنت ڪب هين ملن، ميرا پراڻ ادار.

۱. لڳتا ٺهه.

۲. چاهنا.

دادو ڪارڻ ڪنت ڪي، ڪرا دؤڪي بيحال.
 ميرا ميرا مهر ڪر، دي درسن درهال.
 هر ڪهنه ڪيا هويگا، بڙد ٽهههه جاءِ.
 پيچنت هين پچتا هڪي، ٿا ٿنت پرگنت آءِ.
 جس گنت عشق الله ڪا، تس گنت لوهه نه ماس.
 دادو جيچري جڪ نهين، سسڪنت سانسنت سانس.
 دادو ٿنت پيڙ سون، برهي جن ٿيرا.
 سسڪنت سائين ڪارڻي، مل صاحب ميرا.
 جس گنت برها رام ڪا، اس نيند نه آءِ.
 دادو ٿنت برهني، اس پيڙ جگاوءِ.
 سارا سورا نيند پر، سب ڪوئي سووءِ.
 دادو گهايل دردوند، جاگت آرو رووءِ.
 (دادو) چوڻ نه لاکي برهم ڪي، پيڙ نه اپجي آءِ.
 جاگت نه روو داهه دي، سورت گنتي بهاءِ.
 دادو پيڙ نه اوچي، نا هم ڪري پڪار.
 ٿا ٿنت صاحب نا مليا، دادو بيتي بار.
 پریت نه اپچنت برهم بن، پير پگت ڪيون هوءَ.
 سب جوڻي دادو پاو بن، ڪوت ڪرءِ جي ڪوءِ.
 بن ديڪي جيوءِ نهين، برها ڪا سهناط.
 دادو جيوءِ جب لگنت، تب لڳ برهم نه جان.

۱. مالڪ. ۲. ڪسٺ يا ٽڪ ٽپ. ۳. وچن. ۴. رت. ۵.

ٿاڻون ٿي. ۶. سم، وقت يا وارو. ۷. نشان.

روم روم رس پياس هئم، دادو ڪرهم پڪار،
رام گهٽا دل امنگ ڪر، برسهم سورجنهار.

برهم بچارا لي ڪيا، دادو هم ڪنئم آءِ،
جنهم اگم اگوچر رام ٿا، ڪنهم برهم بنا ڪو جاءِ.

صاحب جي ڪي نانو مان، برها پيڙ پڪار،
ٽالابيلي رووٿا، دادو هئم ڏيڏار.

اجهون نه نڪسئم پراڻ ڪنور،

درس بننا بهت دن بيتي، سندر پويتم مور،
چار پهر چارون يڪ بيتي، رڻن گنواڻي پور،
اوڏ گئي اجهون نهم آبي، ڪنهن رهي چت چور،
ڪنهن نڱن نرڪ نهم ديڪي، مارگ چتوت نور،
دادو انسي آڏو برهم، جئسي چند چڪور.

دربار تهماري دردوند، پو پيو پڪارنئم،
ڏيڏار دروني ديجيبي، سَن خصر هماري،
ڪنهام^۱ ڪي ٽن پيو هئم، سن تونهن نوارئم،
ڪرم ڪريمان ڪيجيبي، مل پيو پياري،
سول^۲ سلاڪئم^۳ سئم سهون، ٽينغ^۴ ٽن مارءِ،
مل سائين سڪم ديجيبي، تونهن ٽون سنپاري،
مئن سهدا^۵ ٽن سوڪتا، برها دڪ جارئ،
جو ٽوسئم ڏيڏار ڪون، دادو نه بسارئم.

۱. ٽڙف. ۲. اڪيلو.

۳. درد. ۴. زخم.

۵. تلوار. ۶. مست فلچر.

۷. سڙيل بدن وارو.

ڪيون بسرئم ميوا پيو پيارا، جيون پراڻ همارا،
ڪيون ڪو جيون مين جل بچرئم، ڪم بن پراڻ سنيهي،
چننامڻ جب ڪو ٿنئم، چوٿنئم، ٽب دڪ پاوءِ ڏيهي،
ماتا بالڪ دود نه ڏيو، سو ڪئسئم ڪو پيو،
نردن ڪاڏن انٽ پلانا، سو ڪئسئم ڪو جيون،
برڪهم رام سدا سڪ اموت، نيچهر نرمل ڌارا،
پرهم پيال پير پير پيوئم، دادو داس تهمارا.

برهڻي بپ نه سنپارئم،

نس دن ٿلئم رام ڪي ڪارڻ، انٽو ايڪ بچارئم،
آڏو پئي ملن ڪي ڪارڻ، ڪم ڪم رام پڪارئم،
ساس اساس نمڪ نهين بسرئم، جت ٽت پئمڪ نهارئم،
قورم اداس جهون دس چتوت، نڱن نير پير اوئم،
رام بيوگ برهم ڪي جاري، اوڙ نه ڪوئي ڇاوئم،
بياڪل پئي سوير نه سمجهئم، بشر باڻ هر مارئم،
دادو درس بن ڪيون جيونئم، رام سنيهي هماري.

۴. سڄي پرهم جو ڦل

سڄي پرهم جي پياس ۾ مرندڙ برهي جڳياسوءِ ڪي پرمانما
پرهم روپي اموت جو پيالو پري پيئاري ٿو ۽ اُمر جيون ڀردان
ڪري ٿو. جيڪو پرهم جي لهش ڪي برداشت ڪري ٿو،
اهو ئي پرهم جي سڪم مهلاپ جو آئند ماڻي ٿو. سڄ نه
اهو آهي ته هن آنوڪي پرهم جي ڪيل ۾ پرهمي ۽ پرهم
جو پارت ئي هڪ ٻئي سان بدلجي وڃي ٿو. پرهمي پگت،
پگوت (پرهم) بطجي پوي ٿو ۽ پگوت خود هنجو پرهمي
بطجي پوي ٿو.

سدا انگ سنگ رهڻ واري مٿڙي مالڪ جي چتر ڇاڻا ۾
 رهندڙ ڀرڻي ڀڳت کي ڪنهن جو ڀڄڻ ڏاڍو رهي ۽
 هو ساري روحاني گيان ۽ آند جو مالڪ بڻجي پوي ٿو.
 ڀرڻي جي ڀرڻي جي هڪ معمولي چٽنگ سڀني وڪاوتن کي
 جلائي ڇاڪ ڪري ڇڏي ٿي ۽ جڏهن ڀرڻي ۽ ڀرڻي جي
 درميان اهم جو ڀڙدو چلي وڃي ٿو تڏهن ڀرڻي ڀرڻي جو
 ساڳيو درشن ڪري ٿو.

دادو پياسا ڀرڻي ڪا صاحب رام پلاءِ ۽
 ڀرڻي پيالو ڏيهر ڀرڻي، مرڻڪ ليهر جواءِ.

ڀرڻي ڀڳت مانا رهڻ، تالاڀيلي انگ،
 سدا سپيڙا^۱ من رهڻ، رام رڻه اُن سنگ.
 بهلي آگر بره ڪا، پيڇڻه ڀرڻي ڀرڪاس،
 ڀرڻي لڳن لڳين^۲ من، تهان ملن ڪي آس.

(دادو) بره ڀرڻي ڪي لهر مين، يهر من ڀنگل هو،
 رام نام مين گل ڪيا، بوجهڻه برلا ڪو.

عاسق معسوق هو ڪيا، عشق ڪهاڙو سو،
 دادو اُس معسوق ڪا، الله عاسق هو.

رام برهني هو ڪيا، برهن هو ڪئي رام،
 دادو برها باپرا، ائسي ڪر ڪيا ڪام.

رات دوس ڪا رووڻا، پهر پالڪ ڪا نانہ،
 رووت رووت مل ڪيا، دادو صاحب مانہ.

(دادو) ساڃا صاحب سر اوڀرڻ، ڪٿي^۱ نه لاڳت باو،
 ڇوڻ ڪڙول ڪي ڇاڻا رهڻ، ڪيڏا بهت پساو^۲.

ڀرڻي ڀڳت رام جي، ڪنهن ڪال نم ڪا،
 جب دادو ڪنجر ڇڙهه، تب سنهال^۳ ڇڪڻ جاءِ.

ڀرڻي ڀڳت جب اوڀڙهه، لهڇل سهج سماڻ،
 دادو پيو رام رس، ستگر ڪي پرساد.

(دادو ڪهڻ) سائين ڪو سنڀالتان، ڪوٽ بگهن ٿل جانہ،
 رائسي مان بسندرا، ڪيڏي ڪاڻ جلاڻہ.

دادو عشق الله ڪا، جي ڪنهن ڀرڻي آءِ،
 (ٿو) ٿن من دل ارواح ڪا، سب ڀڙدا جل جاءِ.

بره اڳن ٿن جاليني، گيان اڳن ڌنڌا لاءِ،
 دادو نڪه سڪه ڀرجڻه، تب رام بجهاوڻ آءِ.

(دادو) بره اڳن مين جل ڪئي، من ڪٿه ميل بڪار،
 دادو برهي پيل ڪا، ڏيڪڻا ڏيڍار.

۱. گرم. ۲. ڏيا. ۳. ڪٿو. ۴. لهڻو ڀانڻ. ۵. اهر جيتري
 آگر سان ڪاڻهن جا ڏيار چلي وڃن ٿا. ۶. پنهنجي بڻجي.

۱. ڏکڻ سان ڀريل.
 ۲. لولهن.

دادو به من برجی باوری، گهت مین راکی گهیر،
من هستی مایا بهت، انکس دی دی ځیر.

هستین چوټا من ځر، کیون هی پنځیا نه جاء،
بهت مهاوت پچ گلی، دادو کچ نه بساء.

من هستی مایا هستنی، سگهن بن سندسار،
تا مین نریټه هو رهیا، دادو مگذا گنوار.

دادو بشیه بکار سگن، جب لگ هـ من راځا،
تب لگ چت نه آوئی، نریون پت داځا.

سکه دکه سب جهائین پڙه، تب لگ کاچا من،
دادو کچ بیاپټه نهین، تب من پیا رځن.

پاکا من دولټه نهین، نهچل رهټه سما،
کاچا من ده دس ځر، چنچل جهون دس جاء.

سیپ سڌا رس لی رهټه، پوټه نه کارا نیر،
ماهځن موټی نیهچټه، دادو بند سوری.

(دادو) کچب اپنی کرلی، من اندری نهچ ځر،
نانټه نونچن لاگ ره، پواټی پر هر اؤر.

من اندری آڼا کیا، گهت مین لهر اڏاء،
سانځین سنگر چاڙ کر، دیک دوانا جاء.

۱. چایا، اڙ. ۲. انترمکی ساڌک بههرین وشهر واسدان
کان بهی، اندرونی آهاس جو امرت پیټی ڳو ۽ انجی قل-
سروپ اندر به پرماتما روپی موټی حاصل کری ٿو.

من

۱. من کی وس کرڻ جي ضرورت

جڏهن کان من پنهنجي اصلي پندار (برهم) کان جدا ٿيو
آهي، جتي هو ندر ۽ خوش رهندو هو، هي اندرمن جو
کهزور غلام بڻجي چڪو آهي ۽ سدائين کچ اندرمن جي
سکن ڏانهن پڙڪندو رهي ٿو. مایا جي ڀرم سبب اندرمن
جا وشه پوڄه هنکي سکيه پرائيت ٿين ٿا ۽ انهنجي زبردست
کشش کري من کي وس ۾ رکڻ نهايت ناممکن ٿي پيو
آهي. اندرمن جي وشه پوڄن جي ڀن ۾ من فعل مست هائي ۽
والگر گهمندو رهي ٿو.

آليڪ مهاڻائون، پوڄي، سڌ ۽ ساڌڪ من جي نرين
جا شڪار بڻجي ويا آهن. ڪڏهن به نه نريٽ ٿيڻ وارن
اندرمن جي پوڄن جي ترشنا ڪارڻ هي من انسان کي سڀني
اڳيان هٿ ٽنگڻ وارو ذليل ۽ در در جو بيمکاري بڻائي
چڏي ٿو. ڪڏهن ڪڏهن هي من هٿ ڪرمن جي ساڌنا
سبب مٿل لڳندو آهي پر ٿورو ئي موقعو ملڻ تي هو ٿرت
ٿي اڳئين کان اڳرو ڦڻ ڪڍي پيهندو آهي.

ان ڪري اهڙي نالڪه جهڙي دشمن کي ٿورو شانس
به سست ڏسي آسان کي ڀاڄي به ڀاڄ کي بيهڪر ۽ صحیح
سلامت نه سمجهڻ کي جهستانن من پوريءَ ريت وس ۾ نه
آيو آهي جهستانن اهو حقيقي آند دائما طور حاصل ڪرڻ
ناممکن آهي. ڳرو ۽ پرمشور جي ڪرپا سان ئي اهو ممکن
ٿي سگهي ٿو.

اب هـ من نریټه گهر نهین، پیه ۾ بئنا آء،
نریټه سنگه ٿنٽه بیچتیا، تب کایر هوء جاء.

(دادو ڪهڻ) رام بنا من رنگا هڻ، جاڇڻ ٿينيم لوڪ،
جب من لڳا رام سڻن، تب پاڳي دلدر دوش.
اندري ڪا آڏين من، جيئو جنت سب جاڇڻ،
تئين تئين^۱ ڪي آڳڻن، دادو تهون لوڪ ڦر ناڇڻ.

دادو جيونس پلڪ مين، مردان ڪاپ بهاء،
دادو يه من مسڪرا، جن ڪوئي پتيا^۲.
دادو يه من مينڊڪا^۳، جل سون جيوءِ سوء،
دادو يه من رنده هڻ، جن روپتيجهڻ ڪوءِ.
مانهڻ مشر^۴ هوءِ رهڻ، باهر پسارڻ انگ،
پون لاڳ پوڙها پيا، ڪالا ناڳ پونگ^۵.

من پونگ يه بش پريا، نربش ڪيون هي نه هوءِ،
دادو مليا گر ڪاروڙي^۶، نربش ڪيا سوء.

يه من مارءِ مومنان، يه من مارءِ مير،
يه من مارءِ ساڌڪان، يه من مارءِ پير.

۱. پهنو. منگرو. ۲. لڇ يا لڇ. ۳. مذاقي لسان صرف
ڳالهين جا ٻاها ٻڌندو آهي پر ڪندو ڪجهه نه ڪونهي. هن
جي ڳالهين تي اعتبار ڪونه ڪري سگهيو آهي. اهڙيءَ
ريت من نه پنهنجي ارادي جو ڪچو آهي، جي ڪوبه ساڌن
ڪرڻ جو سوچيندو نه آهي نه ان تي وري مڪرم ڪونه
پهيندو آهي. ۴. ڏاڏر. ۵. سڪي، ڦرندڙ گهرندڙ سواءِ وارو.
۶. سوکرو. ۷. آندو پر جڏهن من ڪڇ شانت رهندو آهي
تڏهن هنجي هلچل جو ڪوبه پتو نه پوندو آهي. پر ٻاهران
وڌو. - واسنا جي هوا لڳڻ سان ئي، هو نالڪ والگر پنهنجو
خونفڪ روپ اختيار ڪندو آهي. ۸. نالڪ جو زهر ڪڍڻ وارو.

من ماري منيرا مڻي. سر نر ڪي سنگهار،
برهما بسن مهيس سب، راڪشم سرجنهار.

بي من مادڻ برج برج،

آت گت بشيان سڻ رت، آلت جم گرج گرج.
بشتم بلاس اڌڪ ات آڻو، بلسٽ سنڪ نه مانگ،
ڪاءِ حلال مگن مايا مين، بش امرت ڪر جانگ،
پنچن ڪي سنگ بهت جهون دس، آلت نه ڪبهون آوءِ،
جنه جنه ڪال جاءِ تهاڻ تنه، مرڪه جل جيون من ڏاوءِ،
ساڌ ڪهڻ ڪو گيان نه مانگ، پو پڇن نه تمهارا،
دادو ڪي ڪم سجن سهاڻي، ڪڇ نه بساءِ همارا.

ري من ساڻي ماهرا، تون سمجهايم ڪم بارو ري،
رائڻ رنگ ڪسني^۱ ڪي، تڻن بيساريو آڏارو ري.
سپنا سڪ ڪي ڪارڙي، ڦر پيچڻ ڏک هوئي ري،
ديپڪ درشت پتنڪ جيون.

يون پرمڻه جڻم جن ڪوئي ري،
چپيا سوارٿ آڻي، جيون مين مرڻ لڇ نيرو ري،
مانهڻ جال نه جاڻيڻ، ٿان ٿنڻه اُپنڻه^۲ ڏک سريرو ري،
سوادهي سنڪٽ^۳ پرينم، ديڪت هين نر آڏو ري.

۱. مڻي.

۲. ڪسني جو رنگ ٻاهران نه ڏاڍو من موهندڙ لڳندو
آهي پر جلد ئي ڦڪو ٿي ويندو آهي.

۳. پيدا ٿيو.

۴. ڪشت.

مورک مني چاڙه دي، هوء رهو نروبندو ري.^۱
مان سکاوڻ ماهري، تون هر ڀڄ پڻ نه هاري ري.
سک ساگر سوء سيوي، جن دادو رام سنڀاري ري.

من ري تون ديکته سو ناهين، هته سو اکر اکر چر ماهين.
نس انڌياري ڪڇو نه سو جهل، سندس سرپ دڪاوا.^۲
انسڻ انڌي جگت نانه جانته، جيو جيورتي^۳ کاوا.
مرگه - جل ديک تهان من ڌارو، دن دن جهڙي آسا،
جنه جنه جاء تهان جل ناهين، نهچته مرء پياسا.
ڀوم بلاس بهت ٻڌ ڪينها، جيون سپنگن سک ڀاوءِ.
جاگت جڻ تهان ڪڇ ناهين، ڦر پيچنجه پڇتارو.

۱. باندر ڪهڙي طرح مورک ٻڙهي لوپ ڪري ٻڪڙجي
ٿو، ان بابت اشارو آهي. سوڙهي منهن واري ڪنهن ٻرڻ
۾ باندر جي من کي لالچائڻ واري کائڻ جي شيءِ رکي، باندر
ڦاسائڻ وارو ڪٽي لڪي وهندو آهي. باندر ڪنهن کي به
واجهو نه ڏسي ان ٻرڻ وٽ اچي، ان ۾ پنهنجو هٿ وجهي
ان کائڻ واري شيءِ سان پنهنجي من ڀريندو آهي پر ان
ڀريل من سان هو ان سوڙهي منهن واري ٻرڻ مان پنهنجو
هٿ ڪن ڪڍي سگهندو آهي ۽ اهڙي طرح ڦاساڻو ويندو
آهي. ٻر لوپ وس ٿي پنهنجي من کولي آزاد ڪن ٿيندو
آهي. ۲. اولده ۾ نورتي نانگ معلوم ٿيندي آهي ۽ ان
ٿي ڪنهنجو پير ٻولندو آهي نه هر سمجهندو آهي نه مولڪي
نانگ ڏنگير آهي ۽ اهو ماڻهو ڀرم ۾ پئجي ڀاڻ کي نانگ جو
ڏنگيل سمجهندو آهي. ساڳي طرح آگاهان ڪري هي جيئو
۽ ڦاڻي سنسار سڄو ڀاسڻ ۾ اچي ٿو ۽ ان اٿس ڪري آسڻ
جڪڙيا رهون ٿا. ۳. نورتي.

جب لک سڻا ٿب لک ديکته، جاگت ڀرم بلانا،
دادو انت اهان ڪڇ ناهين، هته سو سوڌ سڀانا.

۲. من کي وس ڪرڻ جو آڀاءُ

من جهڪو اندر ۾ جي سکن جي تلاش ۾ وڙاڪل آهي،
نهامت مني لام جي سواد ڪرڻ کان پوءِ شانت رهي ٿو. ان
ڪري ان سواد کي حاصل ڪرڻ لاءِ آسانسکي محڪم ارادي
سان من سان جنگ جوڻو گهرجي. ڌاري ڌاري ڀر پختائيءَ
سان. پنهنجي ستگروءِ دواران بخشيل ڀوتن نامن جو اڪاڱر ٿا
سان سمن ڪرڻ سان، هن جي آڳا جو ڀالن ڪرڻ سان ۽
سنتن جو ستسنگ ڪرڻ سان من کي ڏيچ اندر ۾ جي سکن
جو ڌانڌو ڦڪو لڳڻ شروع ٿو ٿئي ۽ هي نهامت موهمندڙ
انهيءَ الاهي شيد ڌن جي رس جو آند وٺڻ لڳي ٿو. ان
لفظن ۾ من کي وس ڪرڻ جو ۽ هن کي مڪمل طور اسٽر
ٻڌائڻ جو، ”لام يا شيد“ ٿي هڪڙو ڪارگر ساڌن آهي.
نامن ڪرڻ سان ئي هنجو پرماتما سان ميلاپ ٿي سگهي ٿو.

آڙا دي دي رام ڪننه، دادو راڪنه من.

ساڪي دي اسٽر ڪرڻ، سوئي ساڌو جن.

سوئي سڙ جي من گهٽ، نمڪ نه چلني ديکته.

جب هين دادو پگه ڀرڻ، ٿب هي پاڪڙ ليکته.

جيتي لهر سمند کي، تيتي منهن منورث مار.

بئسنه سب سنقوش ڪر، گه آتم ايڪ بچار.

دادو چمبڪ ديک ڪر، لوها لاگنه آءِ.

يون من گڻ اندري سنه، دادو ليجهه لاءِ.

من ڪا آسٽ جي جڙ ڄاڻڻ، تنهن ٿور ٿور سب سرجهڻ،
پنچون آڻ ايڪ گهر راکڻ، تب اگر نگر سب بوجھڻ.

جب لگه يه من ٿر نهين، تب لگه ڀرس نه هوءَ،
دادو منڊوا ٿر پيا، سهج ملنگا سوء.

(دادو) بن اولڏين ڪيون رهڻ، من چنچل چل جاءِ،
اِسترو منوان ٿڌم رهڻ، سمرڻ سيٽي لاءِ.

من اِسترو ڪو ليجهڻ نام،

دادو ڪهڻ تهان هيئن رام.

هر سمرڻ سڏن هيٺ ڪر، تب من نهچل هوءَ،
دادو بيٺيا ڀريم رس، بيش ٿي چلڻ سوء.

(دادو) ڪڍو وا^۱ بوھڻ^۲ بلس ڪر، منجهه سمندان^۳ جاءِ،
اُڙ اُڙ ٿاڪا ديڪ تب، نهچل جڏنا آءِ.

يه من ڪاگد ڪي گڙي^۴، اُڙ چڙهي آڪاس^۵،
دادو پيگڻه ڀريم جل، تب آءِ رهڻ هر پاس^۶.

من نرمل ٿر هوت هڻم، رام نام آندڻ،

دادو درسن پائيبي، پورڻ پرمائندڻ.

(دادو) يه من ڀولا سوگلي، نرڪ جاڻ ڪي گهاٽ،
آب من اوگت ناڪ سڏن، گرو دکائي بات.

۱. زهر. ۲. کان. ۳. اهڙي يا ڪشتي. ۴. سمند. ۵.

پتنگ، لغڙ. ۶. ڀريم سان ڀرپور ٿيڻ سان من پنهنجي ٻاهر

جي ڊڪ ڊوڙ ڇڏي اڪاگر ٿئي ٿو ۽ پنهنجو آڳاٽو ڇڏي

دنيا ۽ نمرتا اختيار ڪري ٿو.

جب لگه من لاڳڻ رام سڏن، تب اُنڪ ڪاهي ڪو جاءِ،
دادو پياڻي لوڻ جيون، اُڪسي رهڻ سماءِ.

چنچل جهڙن دس جات هڻم، گر بايڪ سون بند،
دادو سنگت ساڌ ڪي، پار-بر-هر سون سنڌ.

ڪوٽ جتن ڪر ڪر مٽي، يه من دهم دس جاءِ،
رام نام روڪيا رهڻ، ناهين ان آڀاءِ.

من تاجي^۱ چيٽن چڙهڻ، ليوا^۲ ڪي ڪرڻ لغام،
سبد گرو ڪا تاجان^۳، ڪوئي بهنچي ساڌ سجان.

(دادو) نفس^۴ نانوَ سون ماريبي، گوسمال^۵ دي پند،
دکي هڻم سو دور ڪر، تب گهٽ مين آندڻ.

ميري تمهين راڪڻهار، دوجا ڪو نهين،

بي چنچل جهون دس جاءِ، ڪال تهين تهين.

مڏن ڪيتي ڪيبي آڀاءِ، نهچل نا رهڻ،

جنه برجنه تنه جاءِ، مد مالڻ بهڻ.

جنه جاڻڻ، تنهن جاءِ، ٿم ٿنڻ نا ڊرڻ،

تاسين ڪها بساءِ، پاوڻ ڪيون ڪوڻ.

سڪل پڪارنڻ ساڌ، مڏن ڪيتا ڪهيا،

گر اُنڪس مانڻ ناهين، نريڻ هوءَ رهيا.

ٿم بن اُڙ نه ڪو، اس من ڪو گهڻ،

تون راکڻ راڪڻهار، دادو ٿڌم رهڻ.

۱. گهوڙو. ۲. لاءِ. ۳. جهوڪ. ۴. من. ۵. ڪن

مهت، سزا ڏيڻ. ۶. سمجهاڻي، سڳيا.

من چنچل ميرو ڪهيو نه مانڻ، دسنتڻ دسا دٿراوڻ ري.
 آوت جات بار ننه لاڳت، بهت پانت بٿراوڻ ري.
 بير بير بوجت يا من ڪنڻ، ڪنچت سيڪ نه مانڻ ري.
 اٿسنتڻ نڪس جات يا ٿن ٿنڻ، جٿسنتڻ جيو نه جانڻ ري.
 ڪوٽڪ جتن ڪوت يا من ڪنڻ، نهچل نمش نه هوئي ري.
 چنچل چيل جهڙن دس پومڻ، ڪها ڪوڻ جن ڪوئي ري.
 سدا سوچ رهت گهٽ پيٽر، من ٿر ڪٿسنتڻ ڪيجهڻ ري.
 سهجڻ سهج ساڌ ڪي سنگت، دادو هر ڀڄ ليجهڻ ري.

رهم ري رهم من مارنگا، رٿي رٿي ڪر بارنگا،
 ڪنڊ ڪنڊ ڪر ناڪنگا، جهان رام تنه راڪنگا.
 ڪهيا نه مانڻ ميرا، سر پٿاننگا ٿيرا.
 گهر مين ڪدي نه آوڻ، باهر ڪنڻ اٺ ڌاڙو.
 آڻم رام نه جانڻ، ميرا ڪهيا نه مانڻ،
 دادو گرمڪ پٿورا، من سٿن جهڙجهڻ سٿورا.

لاڳ رهيو من رام سٿن، اب اٿنتڻ ننه جايي ري.
 اڃا سٿن گهر هوڻ رهيو، سڪي نه چيت دلالي ري.
 جيون ٿنڻگ^۱ چندن رهڻ، پومل^۲ رهڻ لپايي ري،
 ٿيون من ميرا رام سٿن، اب ڪي بير اڳهائي ري.
 پٿور نه چاڙهه باس ڪوڻ، ڪنڙل هي رهيو بنڌايي ري،
 ٿيون من ميرا رام سٿن، بيد رهيو چت لايي ري.
 جل بن مين نه جيئوئي، بچرت هيڻ مر جايي ري.
 ٿيون من ميرا رام سٿن، اٿسي پريت بنايي ري.
 جيون چاٿرگه جل ڪنڻ رٿڻ، پو پو ڪوت بهايي ري.
 ٿيون من ميرا رام سٿن، جن دادو هيٺ لگايي ري.

۱. ڪري چڏهندس. ۲. ٺالڪو. ۳. سڳند.

ڪرم

۱. ايشور جو نما

آسڻ جهڙو ڪرم ڪنداسين اهڙو ئي قل پالهنداسين.
 ان ايشور جي اوصاف کان ڪهر به اچي نٿو سگهي. اڳين
 ڪرم سبب موجوده جهڙن اڻڄڻي ٿو ۽ هاڻوڪا ڪيل
 ڪرم اسانجو آئندو (مستقبل) جوڙين ٿا. عام طور آهنگار
 جي پاوا سان پر جي ڪرم ڪرڻ وارو منش پنهنجن ڪرم
 ۾ قاسي وڃي ٿو پر پاڻ کي پرماتما جو ادلي جهڙو سمجهي،
 آهنگار رهم پاوا سان ڪرم ڪندڙ منش پنهنجي ڪرم
 کان لٽو ۽ ٽرلپ چڙهي ٿو.

صرف پرماتما جي پرام ۽ پگتيءَ دواران منش ڪرم جي
 بنڌن کان مٿي چڙهي سگهي ٿو.

گهٽ گهٽ دادو ڪم سمجهاءُ،

جٿسا ڪرڻ سو ٿي ٿي پٿاڻو.

ڪو ڪاهو ڪي سيري^۱ ٺاهين،

صاحب ديڪڻ سب گهٽ ٺاهين.

(دادو) چانڊ چانڊ ڪيجهي، چوڙڻ پرگت هو،

دادو پٿس پيال مين، برا ڪرڻ جن ڪو.

اٿڪيڻ لاڳت نهين، ڪييا لاڳت آءُ.

صاحب ڪي در نياڻ هڻ، جي ڪڇ رام رجا.

پهلي ٿا سو آب پيا، اب سو آگنڻ هو.

دادو ٿينون ٿور ڪي، بڙجهڻ بر لا ڪو.

۱. پاتوار. ۲. رضا، مرضي، اڃا.

(دادو ڪهڻه) جي ٿڌن ڪيا سو هو رهيا.

جي ٿون ڪوئ سو هو.

ڪرڻ ڪراوڻ ايڪ ٿون، درجا ٺاهين ڪو.

بش ٺهڻ سب پاوک پاڻي، سنگر سمجهايا.

منسا باڇا ڪرمڻا، سوئي قل پايا.

(دادو) ڄاڻڻ بوجھڻ جيو سب، ڪرڻ اوڳڻ ڪيجهڻ.

جان بوجھڻ پاوک پڙڻ، ڏئي دوس نه ڏيجهڻ.

ڪرڻا هو ڪر ڪڇ ڪرڻ، اُس مانھ ٻنڌاوءَ.

دادو اُس ڪنڻ پوڇي، اُتر ٺھ آو.

ڪرڻ ڪراوڻ سائينيان، جن ڏييا اڻجود.

دادو ٻنڌا بيچ هڻ، سوڀا ڪوڻ مڻجود.

ڪرم ڪهاڙا انگ بن، ڪاٺت ٻارمبار.

اڀني هاڻون آب ڪنڻ، ڪاٺت هڻ سنسار.

صاحب جي ست ميرا ري، لوڪ جهڻه بهتيرا ري.

جيو جنم جب پايا ري، مستڪ ليڪ لڪايا ري.

۲. آوا گوڻ ۽ پڙجڻ

هن سنسار ۾ ڪل ۸۴ لک چوٿون آهن ۽ ٻيو پنهجي
اڳين جنم جي ڪرم، واسنن ۽ سنسڪارن جي اُٿسار
انهن مان ڪنهن به چونيءَ ۾ جنم وٺي ٿو. پنهجي مانسڪ
ورڻن ۽ اڇائڻ ڪارڻ ئي اُسهن نرڪ يا سرڳ ۾ وڃون ٿا،
يا منس، پسون، پکي، گيڙي يا واسپتيءَ جي روپ ۾ جنم
وٺي سگهه ڏک پوڄون ٿا.

لڳاتار اهو جنم مرن جو چڪر بنا ڪنهن رڪاوٽ يا
اڇڻ جي پنهجو ڪار، ڪندو رهي ٿو ۽ ٻيو ڪٿي به اُن
کان اڇي نٿو سگهي. صرف مالڪ جي چتر ڇاها ۾ ئي ڀڳت

۱. پاڻ کي ڪرڻا سمجهي ڪم ڪرم ۾ منس ٿاسي
پوي ٿو. جڏهن هن کان پڇو وڃي ته هو اهنڪار چو ٿو
ڪري ته انجو جواب هن وٽ آهيتي ڪونه. ۲. ست، شيوا
نمرڻا پاو سان عاجز بڻجي پاڻ کي بالڪل نه برابر سمجهي
ڪار به ڪندا رهن ٿا تنهنڪري اهي ڪرم جي ٻنڌن کان
آزاد رهن ٿا. هنن جي اها پاوا هوندي آهي ته سڀ ڪڇ
ڪرڻ ڪرائڻ وارو پاڻ پرماتما آهي، هي شرار به هنجو ئي
ڏنل آهي. اُن پرماتما ۽ سندس ڏنل شرار جي وچ ۾ هو
بالڪل نرلڀ بڻجي رهن ٿا. ۳. ڪهاڙو.

ڪهڻه ٻڌڻ ڪڇ ٺاهين ري، ڪوئ لڪيا اُس ماهين ري.
ٻڌاڻا ٻڌ ڪينها ري، سورج سڀن ڪنڻه ڏينها ري.
سهرت سرجنهارا ري، سو ٿيري لڪت گڏوارا ري.
سڪل لوڪ ٿر آوڻ ري، ٿڌه دادو ڏييا پاوڻ ري.

ڊريبي ري ڊريبي، پرميسور ٿڌڻه ڊريبي ري.
ليڪا ليوءِ پر ڀر ڏيو، ٿا ٿڌڻه برا نه ڪريبي ري.
ساڇا ليڇي ساڇا ڏيڇي، ساڇا سوڏا ڪيڇي ري.
ساڇا راڪي جهوڏا ناڪي، بش نا پيڇي ري.
نرمل گهيبي نرمل رهيبي، نرمل ڪهيبي ري.
نرمل ليڇي نرمل ڏيڇي، انت نا بهيبي ري.
ساهه پٺايا پنج نه آيا، جن ٻهڪاوڻ ري.
جهوڏ نه پاوڻ ڦير پٺاوڻ، ڪييا پاوڻ ري.
پنٺ دهيل جاءِ اڪيلا، پار نه ليڇي ري.
دادو ميلا هو سهيلا، سو ڪڇ ڪيڇي ري.

جن ان مان چوٽڪارو پاڻي سگهن ٿا. هن سنسار لاءِ آسانڪي
ڪانه روچي نه رکڻ ڪهي ڇاڪاڻ جو هي سنسار هڪ زبردست
چار آهي.

شراب ۽ ماس آهار جي منع

جيئرو هتيما ڪرڻ وارو منس سڌو لوڪ ۾ وڃي ٿو. ماس
ڪاٺيندڙ انسان، جنهنڪي هُو کائي ٿو ان لاءِ اهو ماڻهو ساڳيائت
ڪال آهي. اهڙي ماڻهوءَ جو هردو ڪنور ۽ سنگدل ٿي
پوي ٿو. هن جو سواءِ شينهن، گدڙ، ڪاٺ، بگهه، پکي ۽
ڪتي ٻي ۽ جهڙو ٿي پوي ٿو. ماس کائي ۽ شراب پي ۽
بمون نشيدار شين واپرائي ماڻهو ڪامي، ڪروڙي، چوٽرهيٺ
۽ موهر ۾ آنڌو بڻجي پوي ٿو. اهڙي طرح هُو پرمالما ڪي
پاڻ جي مارڪ کان دور هٽي ٿي سنساري وڃي وڪارن پٺيان
پئڪندو رهجي وڃي ٿو.

اها افسوس جي ڳالهه آهي ته انسان پنهنجي اهر ڪي ختم
ڪرڻ بدران جهڪا هن ۽ پرمالما جي وچ ۾ اصلي رڪاوٽ آهي،
پرمالما جي پيدا ڪيل جيون جو خاتم ڪري ٿو. هُو منس
جي بظايل مندرون جي نه حفاظت ڪري ٿو پر خود مالڪ
جي بظايل مندرون (جيون) جو خاتم ڪري ٿو. پوءِ به اهرچ
جي اها ڳالهه آهي ته هُو پاڻڪي ڌرم جو رڪشڪ مڃي ويٺو
آهي. پاڻڪي پوڄاري چوائڻ وارا ڪيترا ئي ماڻهو ڌرم جي
نالي ۾ جالورن جي پل چاڙهي پيدا آهن.

هڪ ڏينهن اهڙو ٻه ايندو جڏهن اهڙن ماڻهن جي اراڻ
اهائي درگتي بڻجدي جيڪا انهن جي هٿان گهات ڪيل
جيون جي ٿئي ٿي، ڇو جو ڪرم جو قانون آڻ ۽ آست
آهي. ان قانون مطابق اهو بلڪل لڏپلائي آهي ته آئين
جنهن کي مارينداسين، اهو وري آسان کي ماريندو. ان کان
وڌيڪ هتيما ڪنور ٿا ٻي ڪهڙي ٿي سگهي ٿي جو آئين
اهڙن جي هتيما ڪرڻ ٿا جي پنهنجي وڌن ۽ فرهاد
آسانڪي نه ٻڌائي سگهن ۽ جي ويچارا رڳو پاڻي ۽ گاهه ٿي
زندگي رهڻ ٿا.

جس کي سوت جهان رهڻ، تسڪا تنهن بسرام،
پاوڻس مايا موهر مين، پاوڻس آتس رام.
جنهن مـن راکڻ جيوتان، مروتان تس گهر جاءِ،
دادو باسا پراڻ ڪا، جنهن پهلي رهيا سواءِ.
جهان سوت تنهن جيوهڻ، جنهن ناهين تنهن نانهن،
گس نرگس جنهن راکيبي، دادو گهر بن مانهن.
جهان سوت تنهن جيوهڻ، جنهن جاڻڻ تنهن جاءِ،
گم اگم جنهن راکيبي، دادو تـهان سواءِ.
جپ ٽپ ڪرڻي ڪر گئي، سرم پھونتي جاءِ،
دادو مـن ڪي باسدا، نرڪ پڙم ڦر آءِ.
بروڻ^۱ ايڪڻ پانٺ سب، دادو سنت اسنت،
پن پـاو انـتر گهڻا، منسا تـهان گچنت^۲.
ڪرم قراوڻ جيو ڪون، ڪرمون ڪون ڪرتار،
ڪرتار ڪون ڪوئي نهين، دادو ڦيرن هار.

رام بمڪ جگ، جگ، دڪي، لڪه چوراسي جيو،
جامن مرنه جگ آوڻس، راکڻهارا پيو.

دادو اس سنسار ستن، نمڪ نه ڪيجهڻ نيهر،
جامن مرڻ آوڻس، چن چن داڄهڻ ديهر.

۱. پھجي. ۲. ورتا، وهنوار.

۳. وڃي ٿو، سنبڌ رکي ٿو. ۴. جهر مرڻ جي ٿي.

(دادو) ڪوئي ڪاهو جيو ڪي، ڪرڻ آڏا گهات،
ساڄ ڪهون سنسا نهين، سو پراڻي دوجگ جات.

(دادو) ٺاهر سنهن سيال سب، ڪيٽي مڙ سامان،
مانس ڪاء مومن ڀڻي، بڙي ميان ڪا گيان.

(دادو) مانس اھاري جي نوا، تي نور سنهن سيال،
بگ منجار سنھا سھي، ايتا پوتش ڪال.

(دادو) مٽي مار ماڻس گهڻي، تي پوتش جم ڪال،
مهر ديا نهين سنھندل، ڪو ڪر ڪا گ سيال.

مانس اھاري مد پوء، بشير بڪاري سوء،
دادو آتم رام بن، ديا ڪهان ٿنڻ هوء.

(دادو) بگني ڀنگا ڪاء ڪر، متوالڻ مانجهي،
ڀنگا ٺاھين گانڌڙي، پاتساھي کانجي.

لنگر لوگ لوپ سون لاڳي، بولڻ سدا انهي ڪي پير،
جور جام بيچ بٽپاري، آدي انت انهي سون سير.

تن من مار رهي سائين سون، تن ڪون ديڪ ڪرڻ ٿاچير،
بي بڙ بوجھ ڪهان ٿنڻ پائي، اٽسي ڪچا اوليا پير.

بيمهر گمراه غافل، گوشت خوردني،

بيدل بدڪار عالم، حيات مردني.

۱. دوزخ. ۲. بگلو. ۳. ايلي. ۴. ڪتو. ۵. پرتشڪش،
ساڪيا. ۶. ڪنور. ۷. شراب. ۸. ڀنگ. پيئندڙ ڀنگ ڪائي
هوش حواس ڀلائي وهي ٿو، هڙ پائڻ ڪوڏي به ڪان. هوندي
اٽس پر لپاڙون بادشاهي خاندان جهڙيون هڻندو آهي.

چل ڪر بل ڪر ڏاء ڪر، مارڻ جيھ ٿينھ ڦير،
دادو تاه نم ڏيجهي، پوڏڻ سگي پٽير.

(دادو) دنيا سون دل بالڻ ڪر، بڻي دين گنوا،
نيڪي نانو بسار ڪر، ڪرد ڪمايا ڪاء.

(دادو) گل ڪاٽڻ ڪلما پرن، ايا بچارا دين،
پانچڻ بڪت نماج گجارت، ثيابت نهين اڪين.

پيٽر دندر پورهي، تن ڪنڻ مارڻ ٺاھ،
صاحب ڪي ارواح ڪو، ٿاڪنڻ مارن ٺاھ.

(دادو) مٽي ڪنڻ ڪيا ماري، ميان مٽي مار،
آپس ڪنڻ مارڻ نهين، اورو ڪنڻ هوسيار.

(دادو) ڇاڪنڻ مارڻ ڄاڻي، سوئي ڦر مارڻ،
ڇاڪنڻ ٿارڻ ڄاڻي، سوئي ڦر ٿارڻ.

(دادو) آپ بڻاوت ديھرا، تس ڪا ڪرھڻ جتن،
پوتش پرميسر ڪيا، سو پانڻ جيو رتن.

مسيت سنواري ماڻسن، تس ڪنڻ ڪرء سلام،
ائن آپ پيدا ڪيا، سو ٻاھڻ مڙ سلمان.

۱. آهڙي جو ڪڏهن وشواس نه ڪجي (ڏاھجي) هو
پندھجي سڳي ڀڻ (پٽير) سان شادي ڪري (پرتڻ) نه به
عجب ٺاھي. ۲. ڪائيء جي ڪماڻي (يعني گوشت جنهن
ڪي ڪائيء سان ڪانجي ٿو) ڪائي ٿو. ۳. مسلمان وڃاري
اڪو (اها) ڪي ذبح ڪرڻ وقت ڪلمو پڙھندا آهن ۽ پنج
وقت نماز پڙھندا آهن. اها وشواس جوڳي ڳالھ ڪانهي. ۴.
دئي، ڀرم، ڪلمش. ۵. ارواح، روح، جيو. ۶. ماڻا، مڻا.
۷. مندر ٺهرائي. ۸. مسجد انسان جي ٻاھل.

باچا بندي جيو سب، پوجن پاڻي گهاس،
آتم گيان نه اوپجڻ، دادو ڪره بناس.

ڪالا مونھ ڪر ڪردا ڪا، دل ٿڌڻ دور نوار،
سب مورت سبھان ڪي، ملان مڱڻ نه مار.

گلا غصي ڪا ڪاڻيبي، ميان مني ڪنڻ مار،
پنچون^۱ بسمل^۲ ڪيچي، يي سب جيو اُبار.

بگر بروڌ^۳ آڻا، ديا نهين دل مانھ،
دادو مورت رام ڪي، ٿاڪنڻ مارن جانھ.

آپا مڱڻ هري پڄڻ، تن من تجڻ بڪار،
نروڻي سب جيو سنڱن، دادو يھ مت سار.

ڪرم ڪانڊ جو ڪنڊن

۱. باھريون اڏمڻ ۽ ڌارمڪ ڀاڪڊ

ڌرم جو باھريون ڏيکاءُ جهڻ ته ڪافي ڊڪڻ يا گهڙوڻا
ڪوڙا ڀائڻ، مالها، ٿاڪ يا پسمي لڳائڻ، مٿو ڪوڙائڻ يا وار
جٽائون رکائڻ يا ڪشمرو کڻي ٻيڪ پندو وٺڻ وغيره صرف
اڏمڻ يا ڀاڪڊ آهي. پر مالها جا سڃا پرمي آهڙو ڪوبه
باھريون ڏيک نه ڪندا آهن، ڇاڪاڻ جو اهو ڏيک صرف
دنيا ڪي ڏيکارڻ لاءِ هوندو آهي. ڀڳتن جو سارو آبهاس
انترمي هوندو آهي. آهي اندر ان شيد سان جڙيل رهندا
آهن جو ئي ست ۽ قائم دائر آهي.

اوپر عالم^۱ سب ڪرڻ، ساڌو جن گهٽ مانھ،
دادو ايتا انٿرا، ٿا ٿڌڻ بنٿي نانھ.

ڪورا ڪلس اواه^۲ ڪا، اوپر چتر انيڪ،
ڪيا ڪيچڻ دادو بست بن، ائسي نانا پيش.

باھر دادو پيش بن، پيتر بست اڪا،
سو لي هردي راڪيبي، دادو سڻمڪ ساڌ.

سوانگ ساڌ به انٿرا، جيٽا ڌرن اڪاس،
ساڌو راتا رام سون، سوانگ جگت ڪي آس.

(دادو) مالا ٿلڪ سون ڪيچ نهين، ڪاهو سيني ڪام،
انٿر ميري ايڪ هڻم، اھ نس اُسڪا نام.

گهٽ مانھڻ مايا گهڻي، باھري ٿياگي هوءَ،
ڦاڻي ڪٿا^۳ پهر ڪر، جهن^۴ ڪر سب ڪوءَ.

۱. سنسار. ۲. ڪنور جو چڪو. ۳. گودڙي. ۴. چئن، سڪو.

۱. چري. ۲. ملان جي گگدامن ڪي نه مار ڇاڪاڻ جو
آهي مالڪ جو ائس آهن. ۳. مان. موھ، مياها، لوپ ۽
آھڪار. ۴. ذبح ڪرڻ، مارڻ.

(دادو) ڪجهڙو ڪوئي جن ملڪ، ڀڳت پيش سون جاء ۽
جيئو جنم ڪا ناس هئ، ڪهڙو امريت بش ڪاء.

(دادو) پهنجي پوت بڻائون هو ڪر.

نت جيئون ڪاچيا پيش.
خبر نه پائي ڪوچ ڪي، همڪون مليا اليش.

(دادو) مايا ڪارڻ موندو نڍايل، يه ٿي جو ڪم نه هوئي،
پاربرهر سون ڀرچا ناهين، ڪهڙو نه سيجهڻ ڪوئي.

پيو نه پاو، باوري، رچ رچ ڪرڻ سينگار.

دادو ڦر ڦر جگت سون، ڪرڻي پيچار.

(دادو) جڳ ڊڪلاو، باوري، شوڙس ڪرڻ سينگار،
تنه نه سنوارڻ آڀ ڪون، جنه پيتر ڀرتار.

سڌ ٻڌ جيئو ڏجاء ڪر، مالا سنڪل باهه.

دادو مايا گيان سون، سوامي بڻا ڪاء.

جوگي جنگم سيوڙي، بڌ سنياسي سيخ،
شت درسن دادو رام بن، سڀڻ ڪپت ڪي پيڪ.

(دادو) باهر ڪا سب ڊيڪي، پيتر لڪيا نه جاء،
باهر ڊڪارا لوڪ ڪا، پيتر رام ڊڪاء.

(دادو) سچ بن سائين نا ملڪ، پاو پيش بڻاء،
پاو ڪروت آرڌ مڪ، پاو تيرت جاء.

۱. بيڪڌاري مهس ٻڌجي ماڻهن جي گلي ۾ ڪڍي وجهي
انهي مايا منتر ڏيئي هنن جي سڌ ٻڌ ڪي ڊاٽي ڀاڱ مزا
اڏائيندا رهن ٿا. ۲. ڪاشي ڪروت اڙتات الڳي لڪيل
آري سان سر ڪٽائڻ.

(دادو) ساڃا هر ڪا نانوَ هئ، سولي هردي راک،
پاڪنڊ پرينچ دور ڪر، سب سادتن ڪي ساک.

نرنجن جوگي جان لي چيلا، سڪل بيابي رهڻ اڪيلا.
ڪپرن نه جهولي ڊنڊ اڌاري، مٺي نا مايا ليهم بچاري.
سينگي مدر پيوت نه ڪنڌا، جڳا جاپ آسڻ ڏنهن ڀنڌا.
تيرت برت نه بنڪنڊ باسا، مانگ نه ڪاء ٺهين جڳ آسا.
امر گرو اڻناسي جوگي، دادو چيلا مهارس پوگي.

۲. باهر مڪي ڪر بائون فضول آهن

پرم پتا ڀرميشور ڪي مايا مان پيدا ٿيل ڏهري ڏهوتان
جهڙوڪ برهما، وشو ۽ شيو ڪان نيارو سمجھڻ ڪي. پرم
بدقسمتيءَ سان عام جهڻا ڏهري ڏهوتان جي ڀوڄا ڪي ٿي
پرمالما جي ڀوڄا مڃڻ جي غلطي ڪري وٺي آهي. سڀ
ڪرم ڪالڊ، ڌرم ٿيڻي موجب ڪرم ۽ باهر مڪي ڪر بائون
جهڙوڪ پٿر ۽ پاڻي ڪي ڀوڄن، تيرت استان ۽ منڊون ۾
ويڻ، ويدن اڻسوار ڪرم ڪالڊ ڪرڻ، ڌرمي گرائشن جو
ڀاڱ ڪرڻ ۽ مشهور پوتر ٺڌن نا سروتون ۾ اڻسان ڪرڻ،
چوڻاڇاٽ مڃڻ، مٿن ورت رکڻ يا مسيت جي مناري ٿي
چڙهي اوچي آواز سان ٻانگ ڏيئي مڻا ڪي ڀڪارڻ وغيره
ٿي ۽ وٽ آسن. اهي سڀ سڃي انتر مڪي روحاني اهماس
جي پاڪل اڻڌ آسن ۽ سڃي ڌرم جو مذاق آهي.

مايا روپي رام ڪون، سب ڪوئي ڏياو،

الڪ آدي انا هئ، سو دادو گاو.

برهما ڪا بيد بسن ڪي مورت، پوڄه سب سنسار
مهاديو ڪي سيوا لاگن، ڪنهن هئ سرجنهارا.

مايا ڪا ٺاڪر ڪيا، مايا ڪي مهماءُ،
اڪسي ڏيو اٿنت ڪر، سب جڳهه پوڄن جاءِ.

مايا بڻئي رام هوءَ، ڪهڙو مڻن هي موهن راءِ،
برهما بسن مهيس لنگه، جُونِي آءِ جاءِ.

نرنجن ڪي بات ڪه، آءِ انجن مانه،
دادو من مانگه نهين، سورگ رسائل جانه.

مايا بڻئي رام هوءَ، ٽاڪُون لکڻ نه ڪوءِ،
سب جڳهه مانگه ست ڪر، بڙا اڇنيا موه.

ڪامڏين ڪي پٽري، ڪرڻ ڪاٺ ڪي گاءِ،
دادو دود دُجڻهه ناهين، مورڪ ڏيهه بهاءِ.

چنڌامڻ^۱ ڪنڪر ڪيا، مانگه ڪڇ نه ڏيڻه،
دادو ڪنڪر ڀار ڏي، چنڌامڻ ڪر ليڻه.

پارس ڪيا پشان ڪا، ڪنچن ڪڍي^۲ نه هوءَ،
دادو آتم رام بن، پُول پڙيا سب ڪوءِ.

مورت گهڙي^۳ پشائ ڪي، ڪييا سرجنهار،
دادو ساچ سوجهڻ نهين، پُون ڊوبا سنسار.

۱. مايا مان اٿن ٿيل ڏاڍي ڊولائڻ ڪي سڄي ڀرمانا
جو روپ سمجهي ماڻهو اٿن جي پگڙي ۾ لڳا ڀا آهن، ڀر
اٿن ڪرڻ سان هٿن ڪي سڄو روحاني فيض نٿو پهچي. ڪاٺ
جي پٽيل ڪاٺ سڄي پڄي ڪامڏين جي سمان ڪيڏن تي ڪڍ
ڏئي سگهي؟ (پٽري = سمان، برابر). ۲. هڪ مڙي جا
منهن مانگهو ڀڌارت ڏئي ٿي. ۳. ڪڏهن به. ۴. بڻايل.

پرڻس بديس ڪامڻ ڪيا، اُسي ڪي اُٿار،
ڪارج ڪو سيجڻهه نهين، دادو ماڻڻ مار.

ڪاگد ڪا ماڻس ڪيا، چٽرپتي سو مڙ،
راج پاٺ ساءِ نهين، دادو پرهر اُڙ.

(دادو) جن ڪنڪر پٿر سيويا، سو اپنا مڙ ڪنوا،
الڪ ڏيو انٿر بسڻ، ڪيا دوجي جاگهه جاءِ.

پٿر پيوڻ ڏوڪ ڪر، پٿر پوڄن پراڻ،
انٺ ڪال پٿر پي، بهه بوڙهي بهه گيان.

(دادو) ڪوءِ دڙي ڏارڪا، ڪوئي ڪانسي جانه،
ڪوئي مٿا ڪڏن چا، صاحب گهٽ هي مانه.

(دادو) هندو لاڳي ڏيهه^۱، مسلمان مسيت^۲،
هر لاڳي ايڪو ايش ستن، سڌا نرڻر پريت.

نه تهاڻ هندو ڏيهه، نه تهاڻ ترڪ مسيت،
دادو آڀهه آپ هڻه، نهين تهاڻ رهه ريت.

دادو بانڌي بيد ٻڌ، ڀرم ڪرم ارجاه،
مرجادا مانهڻ رهڻ، سمور ڪيا نه جاءِ.

جي ڪڇ بيد پراڻ ٿنڻه، اکر اکر ڀات،
سو انيڻه ساڃا ڪهڻه، بهه دادو اڪه ڪهات.

۱. جي استري پنهنجي ڀرڏاس ويل پٽي جي هُو بهو
مورت بڻائي رکي ته ان مان ڪوبه ڪارج نه سرندو.

۲. مندر.

۳. مسجد.

دادو پاڻي پريم ڪي، برلا بانچڻ ڪو،
بيد ڀران پستڪ پڙهڻ، پريم بنا ڪيا هو.

بهي سڻي من سڪي، ڪرڻا اڻ ڪيل،
باڻڻ ڪم نه پائجي، ديوا پاڻي ٿيل.

(دادو) مصري مصري ڪيچي، مڪه ميڻا ناهين،
ميڻا ٽپ هيڻ هوڻگا، چٽڪار ڪم ماهين.

پڙهي نه پاوءِ پوم گت، پڙهي نه لنگهه ڀار،
پڙهي نه بهنچڻ پراڻيا، دادو پيڙ پڪار.

دادو نيري نانؤ بن، جؤڻا ڪٽڻه ڪيان،
بڻي سر خالي ڪرڻه، پنڊت بيد ڀران.

قاجي ڪجا نه جانهي، ڪاڱد هات ڪٽيب،
پڙهڻان پڙهڻان دن ڪٿي، پيتر ناهين پيد.

مس' ڪاڱد ڪي آسري، ڪيون چؤڻه سنسار،
رام بنا چؤڻه نهين، دادو پرم بڪار.

(دادو) پاڻي ڏوڙ ٻاوري، من ڪا ميل نه جاءِ،
من نرملا ٽپ هوڻگا، جب هر ڪي مڻ ڪاءِ.

(دادو) يهر من ٽينيون لوڪ مين، ارس پرس سب هو،
ديهي ڪي رشيا ڪرڻ، هر جن پيڻه ڪو.

مؤن گهڻه ٿي ٻاوري، بولڻه ڪري ايان،
سهجڻه راڻي رام سڻن، دادو سوئي سڀلن.

۱. سياهي. ۲. لوڪ ڏاهه جي چؤڻا چؤڻ ڪان پاڻ ڀڄائين
ٿا، مگر ان جو خيال ڪونه اٿن ته من هر جڳهه جهنڊو رهي
ٿو (بهي = جهڻ).

(دادو) ڌيان ڌرڻه ڪا هوت هڻه، جي من ڪا ميل نه جاءِ،
بگ ميني ڪا ڌيان ڌر، پسون بچاري ڪاءِ.

هر روج حجوري هو ره، ڪاهي ڪرڻ ڪلاپ،
ملا ٿهان پڪاريبي، جنهن عرس الاهي آپ.

جگ انڌا نڻن نه سوچهه، جن سرجي ٿاهه نه بوجهه،
پاهڻ ڪي پوڄا ڪرڻ، ڪر آلم گهاٽا.

نرملا نڻن نه آوئي، دوجڪ^۳ دس جاتا،
پوڄهه ديؤ دهاڙيا، مها مائي مانگه.

پرگت ديؤ نرنجنا، ٽاڪي سيو نه جانگه،
پڙهڻه پوٽ سب پرم ڪي، پس پراڻي ڌياره.

سرجنهارا سببن ڪا، ٽاڪون ننه پاوه،
آپ سوارٽ ميدني، ڪا ڪا ننه ڪرڻي.

دادو ساڄي رام بن، مر مر دڪ پري،
ساڄا رام نه جاڻه ري، سب جهوٽ بکاڻه ري.

جهوٽي ديوا جهوٽي سيوا، جهوٽا ڪرڻ پسارا،
جهوٽي پوڄا جهوٽي پاڻي، جهوٽا پوڄهارا.

جهوٽا پاڪ ڪرڻ ري پراڻي، جهوٽا پوم لگاوه،
جهوٽا آڙا پڙدا ديؤ، جهوٽا ٿاله بجاووه.

جهوٽي بکٽا جهوٽي سرتا، جهوٽي ڪٿا سڏاووه،
جهوٽا ڪلجڪ سب ڪو مانگه، جهوٽا پرم دڙهاووه.

۱. دڪ، شوڪ. ۲. (عرش = ٿاڻون آسمان) مٿا مٿه
جي اوچي مناري ٿي چڙهي زور سان خدا کي پڪاري ٿو،
جڏهن ته خدا اوچي عرش ۾ لڪو ويٺو آهي. هو پنهنجي اندر
ٿلهس ٿو ڪري جتي خدا پاڻ خود رهي ٿو. ۳. دوزخ، لوڪ.
۴. ديهرا، مندر، ۵. سنسار. ۶. ٻڌندڙ (شروڻا).

ٿاور جنگم جل ٿل مهيل، گهت گهت تيج سمانا.
دادو آلم رام هم-ارا، آد ڀوش بهچانا.

مؤل سينچ بڌ، جيون بيلا، سو ڪت ترور رهڻ اڪيلا.
ديبي ديڪت ڦره جيون ڀولي، ڪاءِ حلال بش ڪنڻ ڦولي.
سڪ ڪنڻ چاهڻ پڙ ڪل پاسي،

ديڪت هيرا هات ٿنڻ جاسي.
ڪيڻ پوجا رچ ڌيان لڳائڻ، ديول ديڪنڻ خبر نه پاونڻ.
تورن پائي جگت نه جاني، اهو ڀرم رهي ڀول ايمانِي.
ٿيرون بروت نه پوجڻ آسا، بنڪنڻ چاهين رهنڻ اڏاسا.
يون ٽپ ڪر ڪرديه جلاوڻ، ڀرم ڊولنڻ جنم گنواوڻ.
سنگر هلڻ نه سنسا جاني، بي بنڌن سب ديڻ چڙائي.
تب داد و ڀرم ڪت پاوڻ، سو نهچ مورت مانهم ڏڪاوڻ.

۱. م (مهمل، ماهي). ۲. وڌا، وڃهڻ. ۳. ٿاسي. ۴.
ڀرڻ ٿيڻ. ۵. ڀرمائڻا ٿي صرف سڄو آمر درخت آهي جنهن
جو روشن سڪروه جي ڪرپا سان پنهنجي آندڙ ڀرايت ٿئي
ٿو. جهڙي طرح مؤل (ٻاڙ) کي ٻاڙي ڏيڻ سان ول وڌندي
آهي تهڙي طرح سڀ جو مؤل ڀرمائڻا جي شيوا ڪرڻ سان
سڄي ڀڳتيءَ روپي ول جو واڌارو ٿئي ٿو. ان آمر وڻ جي
جڙ کي ڇڏي ٻين ۽ نارمن کي ٻاڙي ڏيڻ بمسود آهي. ڏهري
ڏهولا ۽ سنسار جا ٻيا وڏا سڀ نارمن ۽ ٻين موافق آهن.

واسطو رکندڙ پستڪ

هندي

۱- چتروهندي، ڀرسم (ليڪ) دادو ديال گونڌاولي،
پرڪاشڪ: ڪاشي پرچارڻي سول، واراڻسي. سنهت ۲۰۲۳

داس، سوامي نارائڻ ”بشڪر“ (ليڪ) شري دادو ٻائي،
ٽيون چاپو.

پرڪاشڪ: دادو مهاوڊياليه جڳهور

دوهندي، سڌاڪر (ليڪ) شري دادو ديال جي ٻائي ۲ ڀاڱو
پرڪاشڪ: ڪاشي پرچارڻي سول، واراڻسي. ۱۹۰۶-۱۹۰۷ع

سنگه، دالجنڪ (ليڪ) آد شري دادو ديال جي ٻائي،
پرڪاشڪ: جيل ڀرسم جڳهور. ۱۹۷۵ع

دادو ديال جي ٻائي، ۲ ڀاڱا

پرڪاشڪ: ٻاولڊيئر ڀرسم الله آباد. ۱۹۶۳-۷۴ع

سوامي، منگلداس (ليڪ) شري دادو ديال جي ٻائي،
پرڪاشڪ: شري سوامي لڪشمي چڪتساله، جڳهور
سنهت ۲۰۰۸، ۱۹۵۱ع

ٿرپائي، چندرڪا ڀرسم (ليڪ) شري دادو ديال جي ٻائي،
پرڪاشڪ: وهڊڪ ڀنڀراڻي اجمهر. ۱۹۰۷ع

چتروهندي، ڀرسم، آتري ڀارت ڪي سنت ڀرمپرا،
دٿي سنسڪرت،

پرڪاشڪ: ڀارتي ڀنڀراڻي، الله آباد. سنهت ۲۰۲۱

داس، سوامي نارائڻ، ”بشڪر“ شري دادو چرناموت،
ڀاڱو ۲

پرڪاشڪ: سمرتي گرنٿ مال، جڳهور. ۱۹۷۵ع

شرما، واسد پور سنت کوي دادو اور انکا ہنت،

پرکاشک: شوڈ پر بند پرکاشن، نئین دہلي . ۱۹۶۹ع

سوامي، کنيرام، سوامي دادو ديال، سواڌياير سنگرم

پرکاشک: شيام سندور اور پرکاش پائيڪوما، نرینا

سنبت ۲۰۳۰

انگريزي

گرولا، لارا دت، سانگس آف دادو،

پرکاشک: تھاسا فيکل سوسائٽي، بنارس ۱۹۲۹ع

آر، ڊ ايڇ، جي. اي سيڪسٽينٽ سمنڇري انڊين مسٽر،

پرکاشک: اوٽروورٽ پريس، لنڊن . ۱۹۴۷ع

سین، چيت موهن، مہڊي ويل مسٽر آف انڊيا، ۱۹۳۵ع

پرکاشک: اورينٽل بڪس ريجنل ڪارپوريشن،

نئین دہلي . ۱۹۷۴ع

سنڌي ڪتابن جي لسٽ

ليکڪ

نمبر ڪتاب جو نالو

۱. سار وچن نعر حضور سوامي جي مهاراج
۲. پرمارئي پتر پاڳو ۱ بابا جمل سنگھ جي مهاراج جن جا حضور
مهاراج بابا ساون سنگھ جن ڏالهن لکيل خط
۳. امرت وچن بابا جمل سنگھ جي مهاراج
۴. امرت وچن حضور مهاراج ساون سنگھ جي
۵. پرمارئي ساڪھون مهاراج ساون سنگھ جن جون ٻڌايل ساڪھون
۶. سنتن جي سکيا حضور مهاراج ساون سنگھ جن جا ستسنگ
۷. گورمٽ سار حضور مهاراج ساون سنگھ جن جي
پستڪ ”گورمٽ سڌاليت“ جو ڏيپاچو
۸. سنت مٽ حضور مهاراج ساون سنگھ جن جا ستسنگ
۹. سنت جيو کي ويٺ چڙاوين حضور مهاراج ساون سنگھ
۱۰. ڪهان لڳ ڪھون ڪٿلٿا من ڪي حضور مهاراج ساون سنگھ
۱۱. سون سي سک هوت هٿ حضور مهاراج ساون سنگھ
۱۲. سچا آپ سوارڻ هارا حضور مهاراج ساون سنگھ
۱۳. ڪام ڪروڙ پرهر پرنڊا حضور مهاراج ساون سنگھ
۱۴. آلم ڪ وگيان مهاراج جيڪب سنگھ جن جا ستسنگ ۽ خط
۱۵. روحاني گل ڦل سردار بهادر مهاراج جيڪب سنگھ
۱۶. روحاني گلدستو مهاراج جيڪب سنگھ جن جا چولڻ وچن
۱۷. سنت مٽ درشن پاڳو ۱-۲ حضور مهاراج چرلسنگھ جن جا
ستسنگ ۽ چلڻ جا جواب
۱۸. سنت مارڪ حضور مهاراج چرن سنگھ جن ڏواران
سنت مٽ جي واکيا
۱۹. ستسنگ ۱ کان ۲۰ حضور مهاراج چرلسنگھ جن جا ستسنگ
۲۰. سنتن جي پاڻي مختلف سنتن جون پاڻيون

۲۱. واپتي ۽ پراڻا جا شهد مختلف ستن جي ٻاڻي مان
۲۲. سنگورن جي سڳا پاڳو ۱-۲-۳-۴ (گڏيل) شري ليڪراج پري
۲۳. روحاني ڊائري پاڳو ۱-۲-۳ راه صاحب مشهور
۲۴. الدر جو آواز
۲۵. هندو هيرا مولي چڪا ڊاڪٽر ڪراسنگه نارنگ
۲۶. ڌرتي ۽ نبي سرڳ ديوان ديواني لعل ڪهور
۲۷. سنت سماگر ديوان ديواني لعل ڪهور
۲۸. نلسي صاحب (هائرس جو پوم سنت)
۲۹. مهراڻ پير ديواني واپدور ڪمار سيني
۳۰. حق حال جي ڪمائي

ڪتابن مان جا هئڻ :-

مٿيان لکيل ڪتاب سنڌي، هندي ۽ پنجابي ۾ ڏهرا
پبليڪيشن (بڪ اسٽال) پاس ۽ سڀني مڻسنگ سينٽرن مان
ملي سگهن ٿا.